

"STATI INU OBSTATI" TUDI NAŠE GESLO

Govor deželnega predsednika SSK dr. Bernarda Špacapana na Prazniku fratelje v Rupi 1. maja letos. V njem se sprašuje, kje je v tem trenutku naša slovenska zamejska skupnost in kam in kako se usmerja naša prihodnost.

Živimo v času, ki je za našo skupnost poln kompleksnih problemov; ne moremo trditi, da gre za težke čase, kot so bili težki in moreči tisti, ki jih je naš človek preživel v preteklosti. V stoletjih so si sledile ekonomske težave, vojne, masovni odhodi v tujino, zatiranja in še bi lahko našteval. Danes nam nihče ne grozi z iztrebljenjem in nam ne oporeka, da smo narod brez kulture, ki ga je treba civilizirati. Lahko se celo pohvalimo, da smo kot narod v vseh teh stoletjih obstali, medtem ko so drugi večji in pomembnejši narodi izginili.

Težave današnjega časa so skupne vsem narodom. Veliki narodi se sprašujejo o svoji prihodnosti, o načinih, kako ustaviti velike premike ljudstev proti bogatim državam, o pomanjkanju otrok, upadanju zavesti pripadnosti in podobno. Nam, ki smo majhni, saj smo le delček že itak majhnega naroda, se ta vprašanja postavljajo še z večjo nujnostjo. Ali bomo obstali? Novi ljubljanski nadškof si je izbral kot geslo Trubarjeve besede "Stati inu obstati"; to pomeni, da mora biti človek pokončen, trden in neomajen v svojih prepričanjih, odprt do drugih, toda prav zaradi tega etičnega naboja more obstati in biti protagonist v zgodovini.

Težave, ki se kot narod z njimi soočamo, so zunanje in notranje. Zunanje so tiste težave, ki nas karakterizirajo kot manjšinsko skupnost: maloštevilnost, vsakdanji stik z večinskim narodom in nujni asimilacijski procesi; sem spadajo tudi ekonomske težave, ki so v preteklosti povzročile toliko izgub naši skupnosti in ki lahko tudi danes spet prisilijo nekatere, zlasti mlade, da se zaradi brezposelnosti izselijo v večja mesta ali celo v druge dežele. Med zunanje dejavnike, ki pa so že tesno povezani z notranjimi, spada ta naš odnos do matične države Republike Slovenije in njen odnos do nas. Morda je ta odnos tisti, ki nas edino lahko reši kot manjšinsko skupnost: samo močna in resna matična država lahko pomeni jamstvo za našo prihodnost. V Italiji vidimo, da je prav zaradi tega že dolgo let urejen status francoske in nemške manjšine. Pa ne samo zaradi tega, ker za njima stojita močni državi, ampak tudi zato, ker se znata ti skupnosti prikazati enotni, ko gre za skupne zahteve, tudi če so prisotne med njimi ideološke razlike.

Notranje težave naše skupnosti pa so tiste, ki nas morajo najbolj skrbeti. Očitno je padanje narodne zavesti in občutka pripadnosti naši skupnosti ter solidarnosti vsaj med enako mislečimi. / STRAN 3

- BERNARD ŠPACAPAN

OB BALOTAŽAH V TRSTU IN GORICI

GLASUJMO, KOT VELEVA ZDRAVA PAMET!

DRAGO LEGIŠA

V prejšnji številki našega časnika smo napisali, da smo Slovenci v Italiji "zmerno zadovoljni" z izidi upravnih volitev z dne 27. aprila. Čeprav smo bili tako "razbiti" kot menda še nikdar prej, se nam je posrečilo izvoliti svoje predstavnike tako v novi tržaški občinski svet kot v goriški pokrajinski svet. Kot primer naše zares edinstvene politične "razvejanosti" navajamo le stanje v zagorskem volilnem okrožju (za goriški pokrajinski svet), kjer je na različnih listah nastopilo nič manj kot pet kandidatov slovenskega jezika. Volilni izidi so, hvala Bogu, zgovorno pokazali, da je velika večina upravičencev mnogo bolj politično modra in zrela od nekaterih političnih veljakov in ravnala na voličih tako, kot veleva zdrava, preprosta pamet. Uspeh seveda ni izostal!

Prepričani smo zato, da bodo naši volivci enako modrost pokazali tudi v nedeljo, 11. maja, ko bo v tržaški občini in v goriški pokrajini drugi krog volitev, na katerih se bo odločalo, kdo bo tržaški župan in kdo bo predsednik goriške pokrajine. Župane bodo volili tudi v nekaterih občinah na Goriškem, med drugim v Trzihu in Ronkah. Za našo manjšino pa bo pomemben predvsem izid volitev v Trstu in na Goriškem.

Kar zadeva tržaško občino, mislimo, da bo za naše slovenske ljudi izbira spet zelo preprosta. Zdrava pamet veleva, da prav vsi gremo na volišča in zaupamo glas dosedanjemu županu Illyju. Njegova zopetna izvolitev je jamstvo, da bo občinska uprava nadaljevala po poti, ki se je bila začela v

prejšnjem mandatu in ki edina vodi v vzpostavitev pravičnih odnosov in stikov med italijansko večino in slovensko manjšino ali bolje med obema v tržaški občini živčima narodoma. V tem pogledu so bili v zadnjem mandatu narejeni nekateri pomembni koraki, vendar bo treba v tej smeri narediti še marsikaj. Illyjev poraz bi se-

veda pomenil nevaren preokret in bi zgodovina Trsta morda celo usodno nazadovala. Takšne odgovornosti pa si gotovo ne more prevzeti noben naš slovenski volivec.

Tudi za naše ljudi na Goriškem bo izbira v nedeljo, 11. maja, zelo preprosta. Treba se je le potruditi na volišča, ki bodo odprta od 7. do 22. ure, ter zaupati glas kandi-

datu Brandolinu. Ta je tudi v pogovoru za naš časnik pokazal zanimanje za naše probleme ter voljo za njihovo reševanje. Zato bomo s svojo množično udeležbo na volitvah in z glasom za kandidata Oljke ne samo naredili svojo državljansko dolžnost, ampak tudi odločilno prispevali, da se bodo začeli reševati tisti problemi, ki so temeljnega pomena za naš obstoj in nadaljnji razvoj.

PO 18 LETIH NA OBLASTI LABURISTI

29 poslancev. V parlamentu je skupno 659 sedežev.

Zahvaljujoč se stari parlamentarni tradiciji in uninominalnemu volilnemu sistemu, je Velika Britanija dobila novo vlado, ko še ni poteklo 48 ur od volitev.

Predsednik vlade je torej Tony Blair, ministrov je 22, med njimi 5 žensk, kar se še ni zgodilo v angleški zgodovini. Zanimivo je tudi, da je bilo v novi parlament izvoljenih skupno 120 žensk, kolikor jih še ni bilo nikdar v tem zboru. V vladi ministrskega predsednika Blaira je minister za šolstvo slepec, med laburističnimi poslanci pa je eden musliman, eden pa telesno prizadet in prihaja v parlament na vozičku.

Mladi laburistični voditelj se med volilnim bojem ni posluževal gesel in sploh žargona, značilnega za leve, socialistične stranke. Poudarjal pa je, da bo kot predsednik vlade skušal usklajevati "logiko trga z načeli vzajemnosti ali solidarnosti." V gospodarstvu nas zopetne nacionalizacije sploh ne zanimajo. Hočemo le doseči, da bo z ustreznimi, učinkovitimi regulativi bolje deloval trg. Zanima nas kokovost storitev in javnih služb, ki se ne financirajo z davki na dohodek, temveč z rahlim povišanjem posrednih davkov in davkov na potrošnjo. Temeljite reforme pa je treba predvideti na področju zdravstva in šolstva.

STRAN 2

02 Miro Oppelt
NOV VAL ALBANCEV PREKO JADRANA

NAŠA KANDIDATA

03 Jurij Paljk / intervju
DAMJAN PAULIN

04 MV
JURIJEVA NEDELJA V KOMNU IN MIRNU

05 Jurij Paljk
Z BOGATE POLICE DUHOVNEGA ČTIVA

06 Ambrož Kodelja
VREDNOTA GLASBE PRI MLADIH...

07 Marija Primc
MIKI MUSTER - SLOVENSKI DISNEY

08 IŽ
PRAZNIK DRUŽINE NA OPČINAH

11 SKAVTSKO JURJEVANJE V ŠTMAVRU

12 Erika Jazbar
KO ZAPIHA NOVI VETER...

14 EPD
OBČNI ZBOR BANKE V SOVODNJAH

15 ED
MLADOST NAPREDOVALA

SVET OKROG NAS

NOV VAL ALBANCEV PREKO JADRANA

MIRO OPPELT

Na natrpani ladji Irini je po enodnevnih plovbi priplulo v Bari 1.300 albanskih pribornikov. V naslednjih dneh pričakujejo pribod novih ladij bede in upanja. Težišče organiziranih odbodov, za katere skrbi albanska mafija, se je z juga premaknilo na severno obalo. Ladje kupujejo v Črni gori. Na območju, kjer je med jugoslovansko krizo cvetelo tibotapstvo, tibotapijo sedaj v obljubljeni deželni sonarodnjake. V Veliki polju, od koder je odplula ladja Irini, čaka več tisoč ljudi na odbod. Vrste se vijejo pred stavbo organizatorjev za plačilo vozne, ki znaša 700 tisoč lir.

Španski vojaki mednarodne sile nimajo mandata, da bi kakorkoli posegli, pristojna bi bila le albanska policija, ki je nemočna. Položaj v Albaniji je še daleč od normalizacije, čeravno obstajajo krbki znaki na tej poti: na primer obnova šolskega pouka. Ostaja dejstvo, da se prebivalstvo ne čuti varno in kdor more, skuša zbežati. Pomislimo le, da so iz vojaških skladišč ukradli 750 tisoč kosov orožja. Sam predsednik Beriša meni, da se je pri-

soltnost mednarodne mirovne sile izkazala za zelo koristno, nasprotuje pa razširitvi njenih pristojnosti. Politični dogovor med vlado in opozicijo glede volilnega sistema za junijske volitve je težaven. O načrtih za gospodarsko obnovo, ki bi edina zaustavila beg, ni še govora. Evropa spet zamuja. V Italiji vlada še popolna zmeda glede načina stvarnega pristopa. Položaj je zelo zapleten, demokracije ni mogoče vsiliti. Albanci morajo sami najti politični dogovor, šele nato bo možno razširiti mandat mednarodnim silam. Vsakršno poseganje tujih sil bi v sedanjem trenutku pomenilo vmešavanje in politično izbiro s še bujšimi posledicami. Na predsedniku Beriši in premieru Finu lebdi velika odgovornost. Če se ne bosta domenila, obstaja nevarnost krvavega spopada in popolnega razpada države ter - kot svari nekdanji italijanski podtajnik v obrambnem ministrstvu in veliki izvedenec Stefano Silvestri - oblikovanje kleptokracije, vlade budodelcev, kot se je primerilo v Panami ali Kolumbiji. Mednarodnim silam bi ne preostalo drugega kot odbod ali uvedba protektorata, kar pa je neuresničljivo. Preostala bi možnost obsežnega posega kot v Bosni, pri katerem pa so bili odločilni Američani, ali kot v primeru Somalije po umiku mednarodnih čet popolni varnostni kordon okrog Albanije. Države v Evropi, na Jadranu.

ZASEDANJE EVROPSKE LJUDSKE STRANKE

ZAŠČITA MANJŠIN NA DNEVNEM REDU EVROPE

ERIK DOLHAR

Na pobudo Evropske ljudske stranke se je z razglasitvijo splošne izjave konec aprila zaključila v Meranu na Južnem Tirolskem konferenca o evropskih manjšinah.

V "meranski izjavi", ki jo je predsedstvo stranke odobrilo na koncu tridnevnega zasedanja, je med drugim rečeno, da "nameravana razširitve Evropske zveze na države srednje in vzhodne Evrope ter Sredozemlja predstavlja najboljšo priložnost za krepitev pravic manjšin, spoštovanje katerih je neobhoden pogoj za pristop držav kandidat." Med nerešenimi problemi v državah vzhodne Evrope so v Meranu med drugim obravnavali položaj italijanskih manjšin v Sloveniji in na Hrvaškem, med pozitivne rešitve manjšinskih problemov pa so uvrstili Gornje Poadižje in Dolino Aosta ter Galicijo v Španiji. O naši, slovenski manjšini, ni bilo posebej govora. Končni dokument je sicer splošne narave, tako da bi lahko veljal za vse manjšine v sedanjih in bo-

dočih državah EZ. V njem je še zapisano: "Zaščita manjšin je bistveni element človekovih pravic, demokracije in pravne države. Kulturne, etnične, jezikovne in verske razlike v EZ prispevajo k njenemu razcvetu in predstavljajo njeno zgodovinsko bogastvo. Ohranitev teh razlik sloni na načelih demokracije in vzajemnosti. Pripadniki manjšin pa morajo spoštovati ustavo in zakone države, kateri pripadajo, ter zakone EZ, po drugi strani pa morajo posamezne države v okviru lastne demokracije pravne ureditve priznati in pospeševati pravice manjšin ter razvijati njihove vrednote ter njihova sredstva izražanja. Regionalni čezmejni dialog je koristno sredstvo za reševanje problemov manjšin, zato bi morala EZ pospeševati pobude v tem smislu", je med drugim zapisano v "meranski izjavi" Evropske ljudske stranke.

Že prihodnjega junija naj bi države članice Evropske zveze podpisale to ali kako podobno deklaracijo.

OD SSK SMO PREJELI

LE PRVI KORAK

Parifikacija dvojezične šole v Špetru predstavlja pomemben mejnik v dolgoletnih prizadevanjih za priznanje mednarodnih pravic Slovencev v videmski pokrajini, hkrati pa tudi važen korak na poti urejanja temeljnih problemov za nadaljnji obstoj in razvoj naše narodnostne skupnosti v Italiji.

Tako je ugotovilo deželno tajništvo SSK, ko se je zbralo v petek, 2. t.m., v Čedadu na svojem prvem rednem zasedanju v videmski pokrajini. Tajništvo je tudi na tak zunanji način želelo podčrtati, da se je nekaj bistvenega zgodilo v življenju Slovencev v videmski pokrajini. O tem je na sestanku govoril Pavel Gorjup, ki je med drugim z zadovoljstvom zabeležil, da se je na nedavni seji trbiškega občinskega sveta, posvečeni o vrednotenju posebnosti Kanalske doline, poleg italijanske, furlanske in nemške zaslišala tudi slovenska beseda.

Kot je poudaril v svojem uvodnem poročilu tajnik Martin Breclj, je pričakovati, da parifikacija špertske šole ne bo osamljen ukrep. Obetajoča sta bila sestanka, ki sta ju 30. aprila imela na šolskem ministrstvu v Rimu delegaciji šolskega odbora in Glasbene matice. Spodbudna pa je tudi vest, da bo ožja poslanska komisija za ustavna vprašanja v prihodnjih dneh zaslišala predstavništvo slovenske manjšine o zaščitnem zakonu, kar dokazuje, da se je tudi s tem v zvezi začelo nekaj premikati. Deželno tajništvo pa je ožigosalo dejstvo, da bodo v parlamentu zaslišani tudi predstavniki krogov, ki nasprotujejo zaščitnemu zakonu, in izrazilo upanje, da ne bi prišlo do novih zavlačevanj.

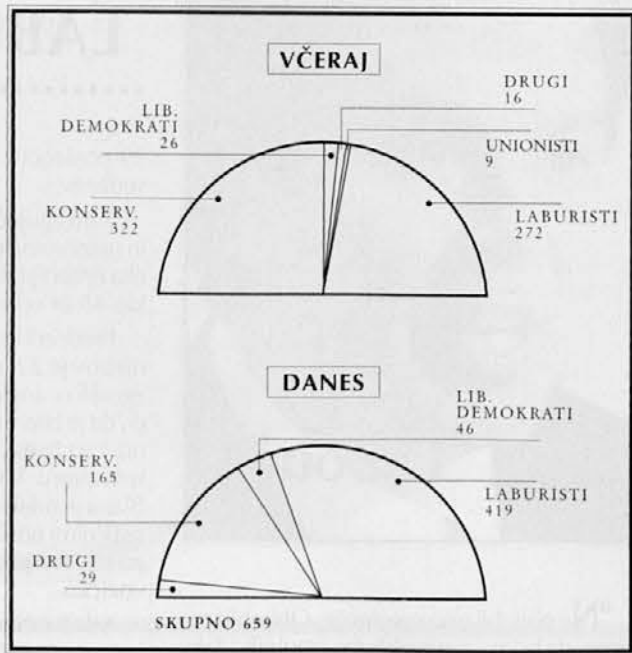
Končno so se premaknili z mrtve točke problemi, s katerimi se Slovenci v Italiji že dolgo, predolgo spopadamo. Kaj se bo iz tega izcimilo, bo napoved odvisno tudi od nas.

S 1. STRANI

PO 18 LETIH NA OBLASTI LABURISTI

Zanimivo je torej, da nekatere reforme, ki jih je bila izvedla "železna dama" Margaret Thatcher na področju gospodarstva, ohranjajo svojo veljavnost.

Kar zadeva nadaljnje stike z Evropo in enotno valuto, velja morda omeniti besede, ki jih je izustil nekdanji laburistični zakladni minister Lord Denis Healey. "Naša stranka ni proti skupni valuti oziroma proti Evropi, kajti stara levica postopno izumira. Naš novi zunanji minister Robin Cook si bo prizadeval, da bi Velika Britanija imela v Evropi pomembno konstruktivno vlogo. Na začetku nikakor ne bomo pristali na enotno valuto. Na naše nadaljnje zadržanje bodo vplivale naše britanske koristi, pri čemer bomo upoštevali tudi tisto javnost, ki je proti skupni valuti in federalizmu. Vsekakor bo o tem odločalo ljudsko glasovanje."

Nova britanska vlada bo torej v pogledu evropske integracije ravnala zelo previdno, četudi večina opazovalcev predvideva, da bo Tony Blair kazal večjo odprtost kot

njegov predhodnik, konservativec John Major. In še nekaj: Tony Blair je najmlajši predsednik vlade od leta 1812. DL

DEŽELNI SEDEŽ RAI ZA F-JK STV slovenski program

V sredo, 14. maja, ob 20.30 bo v prosvetnem domu na Opčinah

JAVNO SNEMANJE ODDAJE "PRI NAS DOMA"

Povolilno srečanje z novoizvoljenimi slovenskimi kandidati v tržaškem občinskem in goriškem pokrajinskem svetu.

VLJUDNO VABLJENI!

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

MANJŠINA MORA NAPRAVITI VSE ZA USPEH TUDI V BALOTAŽI

Po prodornem uspehu manjšinskih predstavnikov v prvem krogu upravnih volitev je prav gotovo več kot umestno, da se z vso potrebno zavzetostjo in odgovornostjo spoprimemo še s preizkušnjo balotaže, ki se ponavadi "odlikuje" s precej nizko volilno udeležbo. Prodoren uspeh v prvem krogu ima več obrazov, med katerimi velja omeniti predvsem dva.

Na prvem mestu je po vsej verjetnosti dejstvo, da je sicer politično razdrobljena manjšina našla dovolj moči in modrosti, da je marsikje premostila velike notranje razdalje ter se sporazumela za skupne kandidate uspešneje, kot se je to dogajalo doslej. Na drugem mestu velja izpostaviti zares jasne pojme, ki jih kot manjšina imamo v odnosu na vsedržavno politično razporeditev. Praktično to pomeni, da se v izrazito prevladujočem delu prepoznavamo v izhodišču in vrednotah trenutne vladajoče koalicije oziroma sil leve sredine. Ne glede na znane težave političnega vsakdanjika so ta izhodišča in vrednote tisti smerokaz, ki ne bi smel biti v balotaži vprašljiv za nobenega manjšinskega volivca. Vladajoča koalicija je v tem trenutku brez vsakega dvoma dosti bližja duhu novega časa, kot to velja za opozicijo sil desne sredine. Spomniti se velja le nove zunanje politike, ki je z odpiranjem proti Sloveniji in Vzhodni Evropi omogočila popustitev vseh tistih napetosti, ki so še do

danes prevladovale v našem obmejnem območju. Posledično je zato nastopilo novo in spodbudnejše vzdušje tudi za slovensko manjšino.

Čeprav je bil prvi volilni krog uspešen, nas to ne bi smelo uspavati. Ogromno je namreč odvisno od dokončnega rezultata balotaže, pri čemer bo razlika v primeru zmage ene oziroma druge grupacije precejšnja. V primeru uspešnejše nasprotne strani bodo morala izhodišča vladajoče koalicije odstopiti mesto manj elastičnim, da ne rečemo tršim prijemom. To pa je za nas kot manjšino zelo bistveno: v prvem primeru bomo imeli več in v drugem dosti manj prostora. Seveda bi bilo neumestno, ko bi v sedanjih vsedržavnih opozicijah videli čisto nasprotje trenutno vladajoči koaliciji, ker pač lahko opažamo tudi njuno medsebojno približevanje, vsaj kar se tiče odpravljanja ideoloških ostankov z ene in druge strani. Toda dejstvo je, da so v našem obmejnem prostoru razlike med obema osrednjima političnima tokovoma večje in izrazitejše, naša izbira pa zaradi tega toliko bolj na dlani. Za celotno manjšino je torej v tem trenutku smotno, da na bližnji balotaži še dodatno preseže svoje notranje delitve kakor tudi nepotrebna možna nesoglasja na istem idejnem bregu ter se opredeli za uspeh tiste politike, ki je tvornejša in sodobnejša, v duhu nove Evrope.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

341.70 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
 ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
 IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
 REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
 LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
 TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
 NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
 IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
 LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 65.000, SLOVENIJA 55.000
 INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR
 POŠTINI TEKOČI RAČUN: 10647493
 CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / DAMJAN PAULIN

DELO NAŠIH DRUŠTEV JE NEPRECENLJIVO!

JURIJ PALJK

Dr. Damjan Paulin, spet je tu Vaša nova knjiga, tokrat knjiga z naslovom Štandrež-Samostojna občina 1866-1927.

Zakaj spet knjiga o Štandrežu?

Mislím, da knjig o Štandrežu ni preveč. Pisanje o neki živi stvarnosti je vedno prijetno in tudi koristno. Od vedno me je zanimalo raziskovanje arhivov in naše preteklosti. Zanimalo me je predvsem to, kakšen je Štandrež nekoč bil in kaj je ostalo o tej zgodovini v arhivskih virih. V knjigi sem hotel ohraniti spomin na bogato kulturno dediščino vasi Štandrež, ki je bila nekoč popolnoma slovenska in predvsem kmečka vas. Mislím, da je Štandrež tudi vaška skupnost, ki ima še danes pomembno mesto v naši slovenski stvarnosti. Veliko je seveda vplivalo na moje delo tudi dejstvo, da sem v Štandrežu rojen. Vsakdo mora namreč skrbeti za svojo preteklost, za lastne korenine, kajti nihče drug ne bo skrbel zanje. Mislím, da je neobhodno potrebno, da se piše in raziskuje o rojstnem kraju, in to ne zato, da bi prišel rojstni kraj v ospredje, ampak zato, da se prikaže njegova zgodovina.

Kako bi našim bralcem v nekaj besedah predstavili bogato ilustrirano in dobro dokumentirano knjigo?

Gre za publikacijo, v kateri so zbrani dokumenti o obdobju od leta 1866, ko je Štandrež postal samostojna občina, pa vse do l. 1927, ko je fašizem to avtonomijo vasi ukinil. Gre za obdobje 60 let, v katerem se je v vasi veliko naredilo. Na kulturnem področju so bili v tem času izredno aktivni, saj so imeli pevski in bralno društvo. Posebno pevski zbori so bili odlični. Upravna avtonomija je za Štandrež pomenila tudi to, da so vsi občinski akti in tudi vsa korespondenca z drugimi občinami v tem času bili v slovenskem jeziku. Seveda je to predvsem zasluga občinskih tajnikov, ki so bili vsi učitelji takratne Ljudske šole v vasi. Šolo so ustanovili v Štandrežu nekaj let pred ustanovitvijo samostojne občine. Učitelji so bili tudi cerkveni organisti, predsedniki kulturnih društev in so obdržali slovenstvo v vasi. Do prve svetovne vojne je Štandrež pod Avstrijo spadal v Goriško-gradiščansko deželo in takrat so v vasi učitelji odigrali izjemno vlogo. Prva svetovna vojna pomeni za Štandrež in ves naš prostor prelomnico, saj je povsem spremenila podobo takratnih krajev na Goriškem. Že v maju 1915 so namreč italijanski topovi popolnoma uničili Štandrež, porušeni so bili veliki hiš, cerkev, šola in občina. Ljudje so odšli v begunstvo v notranjost Avstro-Ogrske, mlade fante so poslali na fronto. Iz Štandreža je takrat šlo na fronto 300 vojakov in več kot petdeset se jih ni vrnilo. Po vojni je bila vrnitev v vas izredno težavna, saj je bila vas eno samo pogorišče in ena sama ruševina. Le s težavo se je Štandrež pobral in šele l. 1922 so se stvari kolikor toliko normalizirale.

Gotovo ste med raziskovanjem štandreške zgodovine na prelomu stoletja našli

Dr. Damjana Paulina našim bralcem ni potrebno posebej predstavljati, saj je na Goriškem zelo dobro poznan kot kulturni delavec; pred leti pa je bil tudi prisoten na političnem prizorišču. Povod za pogovor z njim je dala predstavitev knjige, ki jo je dr. Paulin napisal v zadnjih dveh letih.

na zanimive ljudi, ki so temeljito posegli v vaško življenje. Bi nam jih nekaj predstavili?

Če je bil Štandrež slovenska vas, je to gotovo zasluga nekaterih ljudi, ki so veliko storili za vas. Kot prvega bi omenil dr. Andreja Marušiča, duhovnika iz Štandreža. Bil je zgodovinar, profesor in časnikar, saj je prvi na Goriškem začel izdajati slovenski tednik, ki se je imenoval *Domovina*. To je bil prvi slovenski politični časnik na Goriškem. Prav v njem so tudi zapisi o pomembnih dogodkih iz Štandreža. Seveda moram omeniti slovenske učitelje in prav je, da povem, kdo je bil prvi učitelj v vasi. Josip Komavec je prvi oral ledino v vasi, organiziral je mladino, bil občinski tajnik in organist, imel je izredno dober pevski zbor. Velike zasluge ima za vaško skupnost. Njemu so sledili drugi učitelji, ki so zares dobro delali v Štandrežu. Omeniti moram še štandreške župane, ki so bili vsi kmetje, preprosti ljudje, a zelo ponosni; vsi po vrsti so vztrajali na ohranjanju slovenstva v vasi. Slovenščino so vedno uporabljali kot prvi jezik, in to predvsem v upravnih in pravnih zadevah. Ti ljudje imajo velike zasluge za ohranitev slovenstva v Štandrežu. Seveda je potrebno omeniti še slovenske duhovnike, ki so skrbeli za duhovno življenje v vasi. Vikar Peternel se je prvi potegoval za samostojno štandreško občino. Naj omenim še župnika Kosovela, ki je prišel v vas še v prejšnjem stoletju, bil župnik med prvo svetovno vojno in tudi pod fašizmom vse do druge vojne, več kot petdeset let je bil vaški župnik. Dolgo obdobje, ki sta ga zaznamovali dve vojni; sami si lahko predstavljate, kako težko delo je imel. Po prvi svetovni vojni je g. Kosovel zbiral mladino v zakrestiji in jo učil slovenske besede, kajti takoj po prvi vojni še ni bilo šole. L. 1925 so fašisti popolnoma ukinili uporabo in učenje slovensčine v Štandrežu; takrat je g. Kosovel spet učil v zakrestiji slovenski jezik. Starejši ljudje so mu še danes hvaležni, da jih je učil materne jezika, ko je bilo to strogo prepovedano.

Kot dober poznavalec štandreške preteklosti boste gotovo lahko povedali, kakšne so razlike med večerajšnjim in današnjim Štandrežem.

V zadnjih tridesetih letih se je Štandrež bistveno spremenil. Prej je bil kmečka vas, danes je v bistvu predmestje Gorice. V zadnjih 30 letih je prišlo do industrializacije, do vseh novosti, ki jih je v vas prinesel obmejni promet. To je korenito spremenilo vaško podobo, saj se je kmetijstvo znatno zmanjšalo tudi zaradi odvzema zemlje in njene uporabe v druge namene. Seveda je prispevalo svoj delež tudi zaposlovanje v terciarnem sektorju. Druga pomembna stvar je padec števila rojstev. Naj navedem samo podatek, da se je leta 1910 v Štandrežu rodil 101 otrok,

FOTO BUMBACA

danes pa se rodi približno deset otrok na leto. Štandreško osnovno šolo je obiskovalo od 200 do 250 otrok letno, danes pa manj kot 50. Demografski padec je torej ogromen. Danes je Štandrež sicer še vedno pretežno slovenska vas, prisotnost večinskega naroda pa se vedno bolj čuti. Veliko je dvojezičnih, še več pa italijanskih družin.

Poznamo vas kot javnega delavca in zanima me, kdaj ste se vključili v javno delovanje naše slovenske skupnosti.

Srednjo in višjo šolo sem preživel v goriškem Alojzijevišču in se že v tistih časih navduševal za javno delo, javne nastope. Govorim o petdesetih in začetku šestdesetih let, ko smo imeli v Alojzijevišču srečo, da smo imeli imenitne vzgojitelje in profesorje. Omenil bi msgr. Močnika, g. Eržena in druge, ki so nas v strogi disciplini vzgajali, a so nas tudi temeljito pripravili za življenje in javno delo v naši skupnosti.

Bili ste tudi politik...

Ja, precej časa. Dvajset let sem bil na goriški občini odbornik in svetovalec, vedno kot svetovalec Slovenske skupnosti. Govorim o obdobju levosredinske koalicije, ko je bila SSK v vladni večini goriške občine. Takrat smo tudi zasedali razna odborniška mesta. Veliko sem se naučil v politiki, posebno v začetku. Slovenskim svetovalcem nam je uspelo nekaj dobrih in pomembnih stvari, saj smo recimo veliko naredili na šolskem področju. Takrat smo odobrili načrt za gradnjo Slovenskega šolskega centra v Gorici, dosegli smo postavitev dvojezičnih napisov v naših krajih. Mislím, da smo največ dosegli prav na področju slovenskega šolstva. Gotovo je bilo takrat politično delo lažje, ker smo imeli od šest do sedem slovenskih svetovalcev. Imeli smo določen vpliv, določeno težo. Lahko rečem, da z nemajhnim zadovoljstvom ugotavljam, da smo Slovenci v tem času le nekaj storili za našo stvar.

Ste tudi predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici. Nedavno ste imeli občni zbor; prosim vas, da poveste nekaj besed o delovanju Zveze.

Kulturno delo mi je vedno najbolj ležalo in sem se ga vedno tudi najraje oprijemal. Na področju kulturnega delovanja se je veliko spremenilo v zadnjih petih letih. Vsa kulturna prizadevanja Zveze so bila namreč do pred petimi leti brez finančnih sredstev, saj ji ni pomagala takratna Jugoslavija in niti Italija. Seveda smo vseeno delali in včasih napravili stvari, ki so presegle meje Goriške. Sedaj je drugače, saj tako Slovenija kot tudi naša dežela podpirata kulturne pobude naše Zveze. To nam seveda omogoča, da organiziramo tudi kulturne prireditve in dogodke, ki bi jih brez teh sredstev ne mogli. V mislih imam predvsem delovanje v Kulturnem centru Lojze Bratuž in opereto *Pri belem konjičku*, ki smo jo priredili lani. Šlo je za velik projekt, zasluga zanj pa gre vsem, ki so sodelovali. Največja odlika naše Zveze je ta, da naša društva na krajevni ravni od Brd do Krasa na Goriškem ohranjajo slovenstvo in kapilarno delujejo med slovenskim življem. To delo naših društev in pevskih zborov je neprecenljivo! Kultura med nami ima tudi to vlogo, da ohranja med nami slovenski jezik, slovenstvo in slovensko pesem in s tem odločilno prispeva k temu, da smo in ostajamo Slovenci aktiven del goriške družbe. Vesel sem tudi, ker je med nami veliko mladih, ki radi sodelujejo pri kulturnem delu in se torej prihodnosti ne bojim. Prav mladi so zagotovilo, da bomo kot Slovenci tu obstali še naprej in bomo tudi v prihodnosti aktivni dejavniki na Goriškem.

Kaj bi Vi svetovali mladim danes?

Rad bi jim rekel, naj se držijo tega, kar so jim starši, bratje in starejši svetovali in jim še svetujejo od rojstva naprej; namreč to, naj ohranijo slovensko besedo, slovensko pesem, slovensko tradicijo in kulturo še naprej. Naj ohranijo pozitivno naravnano gledanje na svet, ki je značilno za slovensko stvarnost pri nas. Mladi radi delajo, če vidijo pred seboj neko perspektivo in imajo tudi neko zadoščenje, ko vidijo, da njihovo delo služi slovenski stvari, da je njihovo delo kakovostno in je poročilo za naš obstanek na naši zemlji. Skrbeti moramo za kakovost našega kulturnega dela in seveda na kulturnem področju tudi za vztrajnost in nenehno, neprekinjeno delovanje, saj bomo le s kontinuiranim delom lahko oblikovali naš prostor in dali mladim tudi smisel za delovanje na naših tleh in v slovenski stvarnosti.

Kot predsednik zadruga, ki izdaja Novi glas, ste ga videli povedati in rasti. Kaj bi radi povedali uredništvu in tudi našim bralcem?

Ne bi rad dajal nobenih naukov, ker za to nisem ne poklican in tudi ne sposoben. Časnik se lepo predstavlja, saj je vsebinsko bogat, lepo oblikovan in se zato lahko samo zahvalim vsem, ki ga oblikujete, vsem, ki pišete vanj. Naša zadruga se lahko pohvali z lepim časnikom, saj je kakovosten in bodisi informira kot tudi formira naše bralce in vso našo širšo skupnost. Tudi bralci se zavedajo, da je Novi glas pomemben, in tudi tega, da se vsi, ki ga ustvarjajo, veliko trudijo, da je iz tedna v teden boljši. Zavedajo se, da gre za resno pobudo, za lepo stvarnost, ki ima svojo prihodnost, in bodo zato tedniku stali vedno ob strani, da se bo ohranil in še dalje uspešno razvijal.

S 1. STRANI

"STATI INU OBŠTATI" TUDI NAŠE GESLO

Vsi vidimo, kako se ruši sistem, ki so ga desetletja gradili naši levo usmerjeni zamejci in ki je očitno v veliki meri slonel na ekonomski osnovi, ki je zdaj zmanjkala. Temu moramo dodati še nizko rodnost, mešane zakone in tudi umiritev ideoloških razlikovanj, ki so po svoje silila ljudi v organizirano delovanje.

Opažamo med našimi mladimi nezanimanje ali celo prezir do vrednot, ki so vanje verjele prejšnje generacije, pa iskanje dvomljivih oblik zabave, tudi poseganje po mamilih (ob alkoholu, ki je vedno prisoten). To so znaki dekadence, ki so seveda prisotni tudi v večinskem narodu, a so za nas toliko bolj porazni in zaskrbujoči.

Kaj lahko storimo? Vrednote in ideali, ki so naš narod ohranili v vseh časih, so še vedno v veljavi in jih moramo gojiti v vseh oblikah organiziranega življenja med nami, od družine do največjih skupin. Nujno potrebna je enotnost pogledov med nami, ko gre za važne skupne zadeve in za prikazovanje naše stvarnosti oblastem v Sloveniji in v Italiji. Nesmiselno je še naprej brez pravega razloga zavlačevati z oblikovanjem izvoljenega predstavništva. Dobro vemo, kdo je proti temu, ker se boji, da bi lahko izgubil stare privilegije. Potrebni so jasni ekonomski računi in vedeti moramo, kaj je skupna last vseh zamejskih Slovencev in kako se s tem upravlja. Sedanja zamegljena situacija in okoriščenje nekaterih skupin in posameznikov lahko porazno vplivata na trdnost naše skupnosti. Dogovori so možni, kot se je izkazalo tudi ob zadnjih volitvah, ko smo spet uspeli izvoliti celo dva slovenska predstavnika v goriški pokrajinski svet in večje število predstavnikov v tržaški občinski svet.

Iskati je treba nove oblike organiziranega življenja, da bomo premagali težnjo po individualizmu in vrtičkarstvu, ki se pojavljata vedno bolj tudi med nami. Zanimivo so na primer dobro obiskani sestanki skupnosti mladih družin. Tudi klasične oblike organiziranega življenja so še zanimive: zbori, zlasti če so uspešni, so še vedno privlačni, prav tako gledališka dejavnost in seveda tudi športna. Mladina, ki je angažirana v skupinskih dejavnostih, je po navadi zdrava mladina.

Bomo v tem uspeli? Odgovor bomo dobili v nas samih, v naših starih in novih organizacijah, v pozitivnih odnosih, ki jih bomo znali vzpostaviti med sabo, med različnimi generacijami ter med svojimi ljudmi na obeh straneh meje.

"Stati inu obstati" naj ne bo samo geslo novega ljubljanskega nadškofa, ampak tudi nas in naše skupnosti.

3

ČETRTEK
8. MAJA
1997

NOVI BLAŽENI KATOLIŠKE CERKVE

V nedeljo, 4. maja, je sveti oče na Trgu sv. Petra v Rimu proglasil pet novih blaženih.

GAETANO CATANOSO je bil duhovnik in ustanovitelj reda sester Veronik Božjega obličja. Rodil se je 1879 v pokrajini Reggio Calabria. Postal je duhovnik in veliko deloval na katehetskem področju ter ustanovil red redovnic, ki jim je bilo poverjeno, da veliko molijo in skrbijo predvsem za otroke in revne.

ENRICO REBUSCHINISE je rodil v kraju Gravedona pri jezuru Como leta 1860, umrl pa leta 1938. Bil je duhovnik reda kamilcev in je vse življenje preživel v skromnosti. Deloval je v Cremoni in s svojim zgledom temeljito prenovil red, saj je deloval v bolnišnici samostanskega reda v Cremoni, v katerem je bil ekonom. Sobratom je bil na stara leta predstojnik in pravi svetniški zgled. Umrl je za pljučnico med ljubljenski bolniki.

MARIA ENCARNACION ROSAL je bila redovnica in prenoviteljica redovnic betlehemskih sester. Rodila se je kot Vincenza v Gvatemali leta 1820; pri petnajstih letih je sledila božjemu klicu in odšla v samostan, kjer je postala redovnica. Umrla je v svetniškem trpljenju leta 1866 v samostanu v Gvatemali. Redovnice, ki so bivale v samostanu, so v njej imele mater, ki je zgledno skrbela za svoje podrejene.

FLORENTINO ASENSIO BARROSO je bil škof in mučenec; rodil se je leta 1877 v Španiji v pokrajini Valladolid. Leta 1936 so ga po zverinskem mučenju komunisti ustrelili v Barbastru, kjer je bil zelo cenjen škof, saj se je veliko zanimal za delavce, ki so jih takrat delodajalci krvavo izkoriščali. V Španiji je kot prvi ustanovil delavski sindikat na krščanskih temeljih. Seveda to kot tudi škofovo veliko poštenje ni šlo v račun komunistom, ki so si delavce lastili.

Zato so samo iskali priložnost, da ga ubijejo, kar so tudi storili.

CEFERINO GIMENEZ MALLA je mučenec (na sliki). Bil je Cigan - Rom in je tako prvi blaženi ciganskega rodu. Tudi njega so ustrelili leta 1936 v Barbastru, kjer je El Pelè, kot so radi Ceferina Gimenezza Mallo imenovali, tudi živel. Bil je laik in zelo priljubljen zaradi svoje pravičnosti, cenjen tako med Cigani kot tudi med navadnimi ljudmi negiganskega rodu. Veliko je pomagal revnim Ciganom in ubožcem nasploh. Proletarska oblast ga je leta 1936 zaprla samo zato, ker je skušal pomagati nekemu duhovniku. Ustrelili so ga, ko je pred zidom držal v rokah rožni venec. Tik pred smrtjo je vzkliknil: "Naj živi Kristus kralj!" Za blaženega so ga imenovali predvsem zaradi njegovega zglednega krščanskega življenja in zato, ker je naredil izredno veliko dobrega vsem ljudem, še posebno pa španskim Ciganom. Na Trgu sv. Petra je bila nedeljska slovesna maša ob razglasitvi blaženih posebnost lepa: popestrili so jo tudi Cigani z živo barvnimi oblačili in svojim jezikom. Tudi papež se je odzval na njihov slog tako, da si je oblekel s sončnimi barvami okrašeno mašno oblečo.

ZGLEDNO ZBLIŽEVANJE OBMEJCEV

JURIJEVA NEDELJA V KOMNU IN MIRNU

Na letošnjo Jurijevo nedeljo, 27. aprila, je bilo v Komnu in Mirnu še posebej slovesno.

Obe župniji sta namreč posvečeni sv. Juriju, obe pa letos tudi obhajata častitljiv jubilej, 750-letnico prve omembe v zgodovinskih virih. Ta nedelja je za kopensko župnijo pomenila tudi zaključek zunanjih praznovanj jubileja. Začela so se z misijonom, več večerov pa je bilo posvečenih predavanjem znanih slovenskih teologov, ki so Kraševcem skušali odgovoriti na pereča vprašanja mesta in vloge krščanstva v današnjem trenutku. Na Jurijevo nedeljo je dopoldne slovesno somaševanje v Komnu vodil koprski škof msgr. Metod Pirih. Med pridigo je poudaril naslednje: "Smisel praznovanja ni v dogodku samem, ne v folkloru, ki to praznovanje spremlja, ampak je nekaj več, kajti če se zadovoljimo samo s tem, smo nepopolni revni. Današnji dogodek moramo jemati kot čaščenje Boga, ki se nam razodeva v 750-letni zgodovini."

Letošnja Jurijevo nedelja je bila nekoliko drugačna tudi v Mirnu. To se je poznalo že pri prvi jutranji maši, med katero je prepeval otroški župnijski pevski zbor. Ob desetih dopoldne je somaševanje vodil šempetrski dekan Jože Pegan, ob njem pa sta bila pri oltarju domači župnik Ciril Cej in predstojnik samostana lazaristov na bližnjem Mirenskem Gradu Zdravko Pogorelec. Dekan Pegan se je v govoru po evangeliju dotaknil tudi letošnjega mirenskega jubileja, saj je poudaril, da ne smemo ostati le pri obujanju zgodovinskega spomina. Tako dolga prisotnost krščanstva v kraju je zaveza tudi za prihodnost, ko naj bi poglobili osebno in občestveno vero in krščansko izročilo prenesli tudi na bodoče ro-

dove. Jutranjo slovesno mašo je olepšal domači mešani cerkveni pevski zbor, saj je ubrano zapel Tomčevo latinsko mašo na velikonočne motive *Surrexit Dominus*. Ob zaključku slovesnosti je pevski zbor "krstil" tudi znano in zahtevno Händlovo *Alelujo*, na kar se je pripravljaj daljši čas.

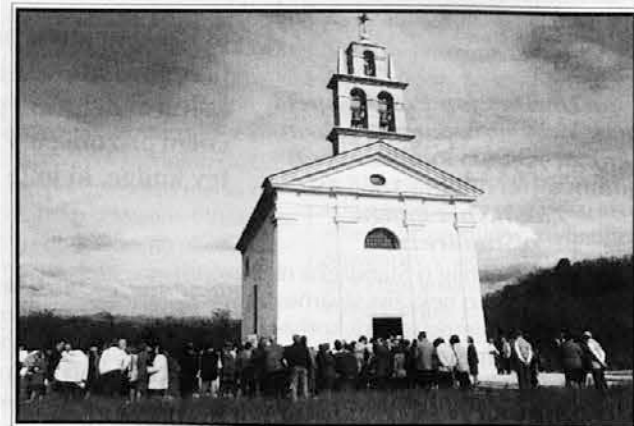
Praznovanje v Mirnu se je nadaljevalo tudi popoldne. Ob petih je bil na vrsti slovesen blagoslov z Najsvetejšim s petimi litanijami Matere Božje, sledil je koncert cerkvene glasbe. Na njem so sodelovali mešani cerkveni pevski zbor iz Mirna, tamkajšnji otroški cerkveni pevski zbor in mešani pevski zbor Coral di Lucinis iz Ločnika v bližnji Furlaniji. Župnija Ločnik je tako kot Miren posvečena sv. Juriju, prav tako se omenja v dokumentu oglejskega patriarha Bertolda, ki je nastal pred 750 leti v zvezi s cerkvenimi dajatvami. Med koncertom je krajši recital izvedel na orgle prof. Hubert Bergant, ki je svoj glasbeni prispevek dal že dopoldne, ko je mirenske pevce spremljal med slovesno mašo.

Cerkveni koncert v Mirnu je bil zelo pomemben za domače občinstvo, pa tudi za zblíževanje ljudi ob državni meji, kar so poudarili različni govorniki, ki so med njim prinesli svoj pozdrav. To sta bila predstavnik zborov iz Mirna in Ločnika, nato še senator v rimskem parlamentu Darko Bratina in župnik v Ločniku Silvano Piani.

MV

SLOVESNOSTI NA PREVALU

Svetišče svete Marije, Kraljice narodov na Prevalu pri Mošu, postaja vedno bolj kraj, kjer se ob oltarju iste Matere srečujejo različni narodi.

V nedeljo, 4. maja, so obhajale verske obmejne skupnosti na Goriškem praznik v pred dvema letoma prenovljenem svetišču na Prevalu pri Mošu, kjer je bilo tudi tokrat vzdušje nabito s simbolnimi dejanji. S tem otipljivim dejanjem sprave in enotnosti so obmejne skupnosti hotele pribiti, da sta samo bratstvo in mir sredstvi, ki lahko dajeta upanje človeštvu, ki omogočata načrtovanje človeka vredne prihodnosti za vse. Pokleknil so v ravnini, kjer se srečujejo tri briški in furlanski svet, pred Marijo, prek katere je bil svetu darovan Bog miru, sprave in ljubezni. Po rožnem vencu je bila slovesna večjezična sv. maša, ki jo je daroval goriški nadškof Anton Vital Bommarco ob somaševanju tudi slovenskih duhovnikov z onstran meje. Nadškof je podčrtal vlogo Marije na poti proti velikemu jubileju leta 2000, na katerega se skrbno pripravlja vesoljna Cerkev. Kristus je vstopil v življenje človeka prek žene, stopil je v navadno življenje ljudi. Papež Pavel VI. je zmeraj pravil, da ni mogoče biti kristjan in obenem tuj marijanski du-

hovnosti; dekline iz Nazareta ni nikdar kazalo nase, ampak zmeraj le na Sina-Odrešenika; "Naredite, kakor vam je on rekel..." Zato nam je zgled, kako lahko vsakdo živi za svetost.

Nadškof Bommarco se je še zaustavil pri pomenu besede "spomin". Klicani smo, da se spomnimo svojega srečanja z Bogom, da se sprašamo, kdo smo in kam gremo, da v svojem srcu najdemo pot miru in bratstva. Darovano je bilo olje za svetilko, ki trajno gori pred Marijo v svetišču kot obluba zavzetosti za dialog, versko in civilno rasti bližnjih narodov.

Tako je bil na meji simbolično odprt Marijin mesec, ki se bo slovesno končal na zadnjo nedeljo z romanjem vernikov goriške nadškofije in koprške škofije na Sveto goro.

Naj še povemo, da sta v maju v svetišču na Prevalu vsako soboto ob 19. uri molitev rožnega venca in maša. Ob nedeljah in praznikih pa je cerkva odprta od 18. ure (rožni venec) do 20. ure.

NEPOSREDNO ČEZ DRŽAVNO MEJO NA KOSTANJEVICO

med osmo in trinajsto uro. Seveda morajo verniki iz Italije imeti s seboj bodisi osebno izkaznico, prepustnico za maloobmejni promet ali katerikoli drugi osebni dokument. Maše in druge cerkvene obrede na Kostanjevici poleg Novogoričanov že po tradiciji najraje obiskujejo tudi verniki slovenske in italijanske narodnosti z območja Placute oz. s severnega dela Gorice. Pri maši je povprečno od 600 do 650 vernikov. Tedaj patri frančiškani, ki jih vodi gvardijan in župnik Matej Papež, spovedujejo tudi v italijanščini.

Cerkev Gospodovega oznanjenja Mariji in Frančiškanski samostan na Kostanjevici sta zelo znana. Oba sakralna objekta sta ponovno opisana in podrobno predstavljena na novi barvni zloženki, ki sta jo te dni izdala Frančiškanski samostan in Občinska turistična zveza v Novi Gorici. Natisnili so jo v slovenskem, italijanskem, nemškem in francoskem jeziku, in sicer po 10 tisoč izvodov v vsakem od omenjenih jezikov.

M.

Binkoštno bdenje 17. maja v Trziču

Letošnje binkoštno bdenje bo v soboto, 17. maja, na temo *Gospod je Duh in kjer je Duh, je svoboda* (2 Kor 3,17). Sprejem je predviden za 15. uro v občinskem gledališču v Trziču. Sledilo bo pričakovano in izredno zanimivo življenjsko pričevanje duhovnika Pierina Gelminija; to je prava osebnost v svetu boja proti škodi, ki jo povzročajo mamila predvsem med mladimi. "Don Pierino" je v zadnjih 20 letih ustanovil ogromno središč svoje skupnosti Srečanje po vsej Italiji, kasneje po svetu (Španija, Švica, Francija, Bolivija, Tajska, Ka-

nada, Brazilija...), po letu 1991 tudi na evropskem vzvodu (Poljska, Hrvaška, Slovenija - na Kostanjevici pri Novi Gorici).

Nato bo potekalo delo po skupinah v delavnicah za mlajše in starejše udeležence. Po bdenju bodo skupna večerja (ob 21. uri), praznovanje in zaključne pozdravne besede (okoli 23. ure). Prispevek 10.000 lir; poskrbljeno bo parkirišče (pridite med 14.45 in 15.30); informacije na tel. številko 0481-40642.

Župnike in odgovorne za mladinsko vzgojo organizatorji vabijo, naj mlade opozorijo in povabijo na srečanje.

Zvonovo zvonijo...

50 let je že minilo, odkar so Plaćani in župljani svetokriške župnije skupaj s svojim župnikom Andrejem Simčičem in brati kapucini postavili votlino Lurške Matere Božje v Plaćah v spomin na tiste, ki vojne niso preživeli, ter v zahvalo in priprošnjo Mariji vseh, ki so upali in zaupali v njeno pomoč. Pri votlini se že več let verniki srečujejo. Letos bo srečanje 11. maja v Plaćah: ob 10. uri bo počastitev 50-letnice blagoslovitve kapele slovesna maša, ki jo bo ob somaševanju duhovnikov vodil g. Dušan Bratina. Ob 19. uri bo sv. maša in tradicionalna procesija z lučkami, ki jo bo vodil provincial p. Štefan Balazič.

MILOSTINA FODORA KOSTANJEVJSKE MARIJE

ZALOŽBA DRUŽINA IN MOHORJEVA DRUŽBA CELJE

Z BOGATE POLICE DUHOVNEGA ČTIVA (1)

JURIJ PALJK

Na Slovenskem se v zadnjem času tiska veliko knjig, ki so posvečene poglobljeno duhovnega življenja. Seveda je med pravo malo poplavo knjig s to vsebino tudi veliko branja, ki ga ni vredno vzeti niti v roke, saj gre za knjige, v katerih razni avtorji pišejo o stvareh tako, da bi bilo veliko bolje, če bi molčali...

Po drugi strani predvsem verski tednik Družina in celjska Mohorjeva družba skrbita, da dobimo tudi Slovenci v roke imenitne knjige z duhovno vsebino. V zadnjem času je izšlo nekaj knjig, ki bi jih rad na kratko predstavil, saj bodo marsikomu lahko prav prišle; za vse tiste, ki bi radi obogatili tako vero kot svoje notranje življenje, pa naj povem, da se jih res splača prebrati.

DRUŽINA

Družina je nekaj časa izdaja odlično zbirko knjig, ki nosi naslov *Luč sveta*; prav v tej zbirki je izšlo delo Antona Štruklja z naslovom *Šivanje raztrgane suknje*. Knjiga nosi podnaslov *Ekumenizem v ek-leziologiji Justina Popoviča*, ki je bil velik srbski teolog in v svojem gledanju na zahodno krščanstvo večkrat do njega zelo krivičen. Anton Štrukelj je poskrbel, da bomo tudi v slovenščini lahko spoznali tega uglednega in v srbski pravoslavni Cerkvi zelo cenjenega filozofa, ki je živel kot svetnik.

Slavje vere je naslov knjige, ki je izšla v isti zbirki in jo je tudi spisal Anton Štrukelj. Knjiga je posvečena evharistiji, tej "skrivnosti vere" ali "čudežu vseh čudežev", kot je evharistijo imenoval sv. Tomaž Akvinski, ki je popolnoma spremenil svoje življenje po presunljivem razodetju ob obhajanju evharistije. V prvem delu knjige so prikazani pomembnejši vidiki evharistične skrivnosti, podani so teološki temelji in bolj preprosta litur-gično-duhovna razmišljanja. V drugem delu knjige *Slavje vere* pa je kratka razlaga evharističnega slavja. Knjiga je napisana tako, da je kratko razlago svete maše mogoče uporabiti tudi kot osnovo za kratke homilije.

V zbirki *Luč sveta* je pri Družini letos tudi izšla knjiga z naslovom *Človek pred Bogom*, ki jo je napisala Adrienne von Speyr, zdravnica, mistikinja in teologinja, ki se je rodila v švicarski protestantski družini, a se je spreobrnila, vstopila v katoliško Cerkve leta 1940 in napisala okrog šestdeset knjig globoke duhovne teologije; umrla je leta 1967. Pomen dela in razmišljanja te žene je odlično razumel sveti oče Janez Pavel II., ki je leta 1985 v Rimu organiziral semi-

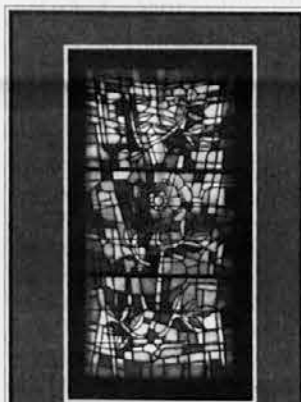
Anton Štrukelj

Šivanje raztrgane suknje

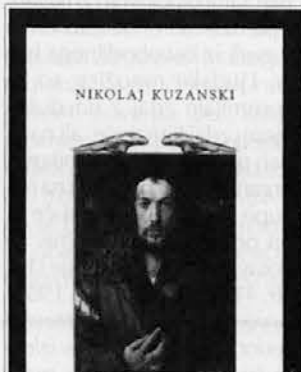
Anton Štrukelj

Slavje vere

Adrienne von Speyr

Človek pred Bogom

NIKOLAJ KUZANSKI

O BOŽJEM POGLEDU

Taras Kermauner

Navzočnost božjega v slovenskem slikarstvu

nar o njenem delu in takrat dejal, da "naj bi poznavanje duhovnosti, ki jo je živela A. von Speyr, pomagala vedno globlje utelešati skrb za evangelizacijo in cerkveno življenje v stvarnosti sedanjega sveta."

O božjem pogledu je naslov lične knjige izpod peresa izjemnega misleca Nikolaja Kuzanskega, ki jo je izdal *Tretji dan*, slovenski verski mesečnik krščanskih študentov. Tržaški rojak in pisatelj mlajšega rodu, ki pa sedaj živi, študira in predava na univerzi v Ljubljani, Igor Škamperle je napisal glavne življenjske podatke o tem velikem mislecu in tudi imeniten esej o njem. *Odsev neskončnega v končnem* je naslov kratkega Škamperletovega vpogleda v filozofijo Nikolaja Kuzanskega, ki se je rodil kot Nikolaj Krebs leta 1400 v mestecu Cues blizu Trierja na Nemškem in sodi med najzanimivejše mislece, kar jih poznamo, pa čeprav se bo to zdelo komu neverjetno, ker ga pač v povprečnih učbenikih filozofije ne najdemo ali pa ga najdemo samo na obrobem mestu. Knjigo je v žlahtno slovenščino prelila Ksenja Geister, Marko Uršič pa je na platnicah zapisal, da je Kuzanski "kot eden največjih krščanskih filozofov spoznal, da je razum žlahten in zanesljiv vodnik pri vzponu duše k duhu, še posebej takrat, ko se izraža v simbolnem jeziku prispodob, od umetniških prek matematičnih do svetopisemskih."

CELJSKA MOHORJEVA

Celjska Mohorjeva družba tudi izdaja knjige, ki so izjemnega pomena za slovensko stvarnost, saj nam odkrivajo vpogled v slovensko in človeško dušo.

Taras Kermauner je napisal knjigo z naslovom *Navzočnost božjega v slovenskem slikarstvu* in se omejil na nekaj slovenskih temeljnih slikarjev, kot so: Grohar, Jama, Stern, Jakopič, Bulovčeva, Sedej st., Boljka, Oman, Pirnat, Zupet. Že iz zapisanega je jasno, da je Kermauner vzel za osrednjo nit knjige in svojih esejev o božjem v slovenskem slikarstvu predvsem temeljna dela slovenskih impresionistov Jame, Sternena, Jakopiča in Groharja. Kermauner skuša na svoj znani način v esejih pokazati, kako se likovna dela tudi uvrščajo v iskanje Boga. Knjigi je napisal spremno besedo Ivan Sedej, ki pravi, da je Kermauner odkritosrčen, širok in pozna obravnavano snov. Po Sedejevem mnenju pa je Kermauner tudi prvi, ki si je po Francetu Steletu "drznil dregnuti v problem t.i. sakralne umetnosti, to je vse prej kot zaželeno temo." Kermauner piše tudi o Krištofu Zupetu, slikarju, ki smo ga imeli srečo videti tudi v Gorici in čigar sliko-olje na platno večjih dimenzij *Vstalega Kristusa* smo tudi objavili v barvah na platnici Novega glasa za Veliko noč lansko leto. Goto-vo je to knjiga, ki jo mora vzeti v roke vsak ljubitelj slovenskega slikarstva in bo tudi temeljni kamen za nadaljnje pisanje o slovenskih umetnikih.

DALJE

SPREJEM NADŠKOFA RODETA V RODNI VASI

Četrto velikonočno nedeljo, 20. aprila, so Rodica, domača hiša, kjer je novi ljubljanski nadpastir in slovenski metropolit dr. Franc Rode, najmlajši od sedmih otrok, užil prvih nekaj let svojega srečnega otroštva, njegova domača župnija Jarše ter župnijska cerkev v Grabljah slovesno in nadvse častljivo ter ponosno sprejeli svojega rojaka dr. Franceta Rodeta.

Na domu v Rodici je oktobratov Pirnat zapel tisto, za dr. Rodeta tako pomembno pesem *Slovenec sem*. Na dom v Rodico je prišla nadškofa pozdravit domžalska županja Cveta Zalokar-Oražem, ki je v svojem nagovoru zlasti poudarila, kako ponosni so nanj v občini in Domžalčani, ker je ljubljanski nadškof in slovenski metropolit postal človek iz občine. Zaželela je, da bi bil ta nadškofov obisk rojstnega kraja in občine Domžale začetek skupne poti, na katerih bo še več srečanj, ki se jih bodo radi spominjali. Novega nadškofa je na domu na Rodici pozdravil tudi predsednik Krajevne skupnosti Jarše-Rodica Marijan Ručigaj.

Pred domačo hišo so pritrkovali na ročne zvonove. Kamniški koledniki so zapeli *Slovenski zvonovi*. V nabit polni grobeljski cerkvi, kjer so bili tudi številni nadškofovi najbližji sorodniki (brata, sestra in drugi), je slovesno somaševanje skupaj s številnimi duhovniki vodil novi nadškof.

Kot je v svoji pridigi v tej cerkvi, kamor se je vrnil po dolgih desetletjih, nadškof dejal, mu gre spomin na otroštvo in mu srce vzdrhti ob tem spominu. Polno je hvaležnosti Bogu, Cerkvi, ki ga je vzgajala in vodila po poti življenja in ga pripeljala do duhovništva in nadškofovega mesta. Navezal je besede iz bogoslužja te nedelje o temeljnem kamnu, brez katerega se ne more graditi hiša, in dejal, da je dejstvo, da smo Slovenci preživeli v tem, da smo ostali zvesti temu temeljnemu kamnu.

Po maši so dr. Rodetu izročili darilo: sliko grobeljske cerkve Marjana Gabrila in škofovski križ na verižici (delo Janca Žmuca), ki je izdelan po motivu Plečnikove monstrance v grobeljski cerkvi. Ko se je nadškof na koncu vsem zahvaljeval, je dejal: "Vedno sem nosil v srcu Rodico, domače kraje, Slovenijo in vedno sem jim bil zvest in zdaj mi to zvestobo vračate."

- MARIJA PRIMC

BESEDA ŽIVLJENJA

7. VELIKONOČNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"... Od tega ne sveta"

V sodobnem molitveniku francoskega duhovnika Michela Queista z naslovom *Ko vse življenje postane molitev*, najdemo tudi molitev *Vse*. Ko pisatelj razmišlja o Jezusovih besedah učencem, da jih bo svet sovražil, če bodo živeli dosledno po njegovem nauku ljubezni do malih in preziranih, Gospodu pripoveduje tole: "Slišal sem duhovnika, ki evangelij živi, oznanjati evangelij. Mali, ubogi so bili navdušeni, veliki, bogati so se pohujševali. In premišljeval sem, da ne bi bilo treba dolgo oznanjati evangelij, da bi se mnogi tisti, ki redno prihajajo v cerkev, oddaljili, in bi jo tisti, ki ne prihajajo, napolnili. Na misel mi je prišlo, da je slabo znamenje za kristjana, če ga spoštujejo 'boljši ljudje'. Menim, da bi morali kazati na nas s prstom in nas imeti za norce in revolucionarje; zdi se mi, da bi morali zoper nas podpisovati razglase, nam delati težave... morali bi nas poskušati uničiti."

To se je dejansko dogajalo v vseh dobah dvatisočletne zgodovine Kristusove Cerkve, ki jo je v koreninah zalila kri krščanskih mučencev prvih stoletij. Poganški rimski imperij je kristjane preganjal in moril zaradi njihove drugačnosti. Neznani avtor Pisma Diognetu iz 2. stoletja je o kristjanih svojega časa zapisal: "Živijo v mesu, a ne živijo po mesu. Mudijo se na zemlji, a njih domovina je v nebesih; pokorni so zakonitim postavam, a s svojim življenjem prekašajo postave, ljubijo vse, a vsi jih preganjajo. Ne poznajo jih in jih vendar obsojajo; more jih in jih s tem oživljajo. Ubogi so in bogate mnoge; vsega jim manjka in imajo vsega v izobilju..." Svoje naštevanje lastnosti kristjanov, ki jih delajo tako različne od poganov, povzema s stavkom: "Da na kratko povem: kar je v telesu duša, to so na svetu kristjani."

Ko beremo to, se nam samo od sebe zastavlja vprašanje: ali smo mi, kristjani na pragu tretjega krščanskega tisočletja, "duša tega našega sveta? Duša bomo, če bo naše vsakdanje življenje "posvečeno z resnico", z besedo in milostno močjo našega Gospoda. Velikokrat slišimo upravičen očitke: "Vi, ki hodite v cerkev, niste nič boljši od nas, ki ne hodimo!" To bi nam moralo dati misliti, da je z našim krščanstvom nekaj narobe. Da ga "prirejamo" za svojo vsakdanjo rabo: tisto, kar nam je v evangeliju všeč, vzamemo; tisto, kar je zahtevno, pa odklanjamo. Queistov molivec Jezusu iskreno pove: "Nocoj, Gospod, me je strah. Strah me je, kajti tvoj evangelij je strašen..., zelo težko ga je živeti."

Svetniški škof Slomšek je napisal priljubljeno pesem *V nebesih sem doma*, kjer poje: "V nebesih sem doma, od tega ne sveta," vendar se je z vsemi močmi trudil, da bi ta svet, v katerega je bil postavljen, naredil boljši, lepši, popolnejši. Biti "od tega ne sveta" prav gotovo ne pomeni biti nekakšna odtujena "krščanska prikazen", umetna ali suha roža v božjem vrtu. Pač pa pomeni biti vedno dosleden načelom evangelija, zvest glasu svoje vesti, tudi če vsi okoli tebe govorijo ali ravnajo drugače. Večkrat slišimo govoriti iz krščanskih ust o "pokvarjenem svetu". Če je pokvarjen, je pokvarjen zaradi nas, ker mu ne prinašamo soli in kvasa evangeljske resnice.

V SLOVENIJI 200 KANDIDATOV ZA DUHOVNIKE

V Sloveniji se v semeniških in v raznih verskih skupnostih okrog 200 mladeničev pripravlja za duhovniški poklic. Izobrazbo za takšno poslanstvo pridobivajo tudi v škofijskih gimnazijah v Vipavi in Želimljah na Dolenjskem, v škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu pri Ljubljani, predvsem pa seveda na Teoloških fakultetah v Ljubljani in Mariboru. Najbrž jim bil zvest in zdaj mi to zvestobo vračate."

razred Škofijske gimnazije v Vipavi oz. med 56 dijakov, vpisanimi v prvi razred Škofijske gimnazije v Želimljah.

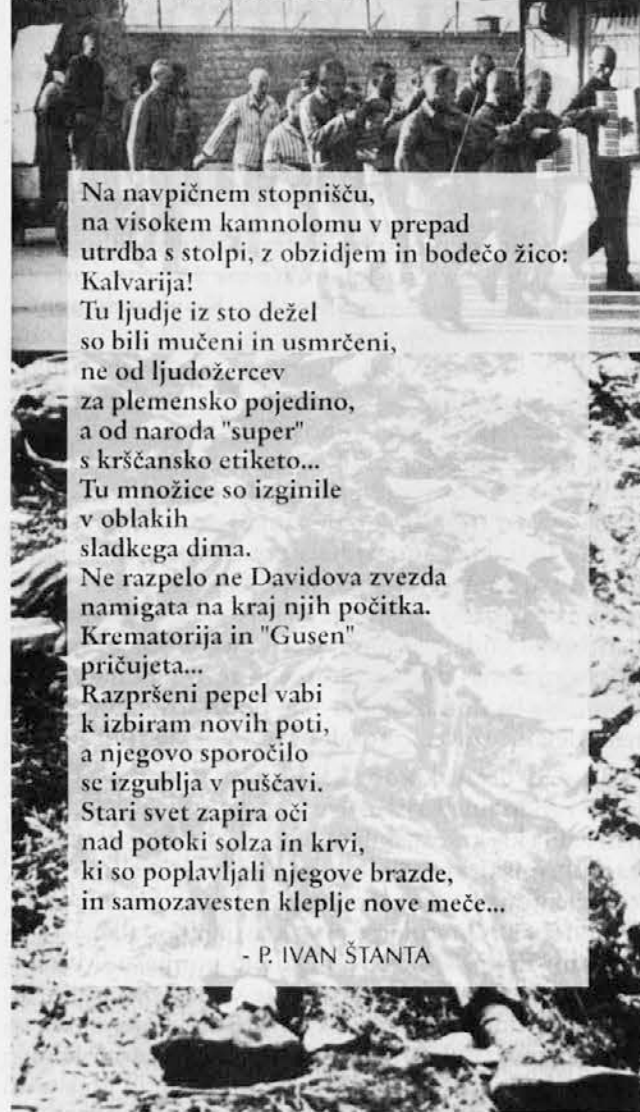
Slovenija bi potrebovala več duhovnikov, kot pa bo tistih, ki se sedaj pripravljajo na to poslanstvo. Tudi zaradi tega, ker večje število duhovnikov potrebujejo tudi Slovenci v Italiji, ter rojaki v mnogih drugih državah. Med temi so tudi duhovniki, ki delujejo med izseljenci in zdomci. Duhovniki za omejene potrebe pa prihajajo predvsem iz matične domovine. - M.

5

ČETRTEK
8. MAJA
1997

MAUTHAUSEN

Na navpičnem stopnišču, na visokem kamnolomu v prepad utrdba s stolpi, z obzidjem in bodečo žico: Kalvarija!

Tu ljudje iz sto dežel so bili mučeni in usmrčeni, ne od ljudožercev za plemensko pojedino, a od naroda "super" s krščansko etiketo... Tu množice so izginile v oblakih sladkega dima.

Ne razpelo ne Davidova zvezda namigata na kraj njih počitka. Krematorija in "Gusen" pričujeta...

Razpršeni pepel vabi k izbiri novih poti, a njegovo sporočilo se izgublja v puščavi. Stari svet zapira oči nad potoki solza in krvi, ki so poplavljali njegove brazde, in samozavesten kleplje nove meče...

- P. IVAN ŠTANTA

6

ČETRTEK
8. MAJA
1997

KNJIGA OB 1000-LETNICI MUČENIŠKE SMRTI

SLOVANSKI MUČENEC VOJTEH - ADALBERT

DAMJAN HLEDE

V sredo, 23. aprila, je poteklo točno tisoč let od mučeniške smrti sv. Adalberta, ki je zavetnik krminske cerkve. Ob drugih praznovanjih, ki so jih pripravili ob tej priložnosti, je bila že nekaj dni prej predstavljena tudi knjiga, ki nam prikazuje življenjepisa tega - nam premalo poznane - svetnika, z naslovom *Adalberto martire, vescovo di Praga*. Napisal jo je Giacomo Vittorio Busilacchio, notar v Krminu, izdal pa odbor *Tisočletnica sv. Adalberta*; oblikovala jo je Anna Degenhardt.

Adalbert, čigar krstno ime je bilo Vojteh ("bleščec v vojski"), preimenoval pa se je v Adalberta po istoimenskem škofu, ki mu je podelil sakrament sv. birme, je bil po rojstvu Čeh, po spreobrnjenju in vstopu v benediktinski red je postal škof v Pragi, precej časa je preživel tudi v Italiji, umrl je mučeniške smrti zaradi gorečega oznanjevanja med pogani. Skupaj s sv. Stanislavom je danes sozavetnik Poljske, češčen in priljubljen je tudi v Rusiji in drugod po Evropi.

tik po smrti mučenca Adalberta ter ju dopolnjuje s poznejšimi zgodovinskimi zapisi, je razvidno, da je največja zasluga dela prav tisti krščanski pričevalni duh, ki je sad mističnega branja zgodovine in človeških del. Priopoved Adalbertovega spreobrnjenja, njegove goreče pastirske dejavnosti in predvsem pripoved njegove mučeniške smrti, ki je povzeta iz Kaneparijevega življenjepisa, verjetno iz leta 999 (benediktinski menih Kaneparij je po vsej verjetnosti za dogodke zvedel neposredno iz ust Adalbertovega brata Gavdencija), bralcu na zelo konkreten in življenjski način približujejo svetniško osebnost, njegovo globoko vero in njegovo življenjsko delo za duševni in družbeni mir.

Knjiga vsebuje tudi nekaj lepih in izčrpnih strani v slovenskem jeziku (v prevodu Antonije Valentinčič), ki jih je avtor želel "v čast svetemu mučencu slovanskega rodu in v znamenje iskrenega spoštovanja do vseh tistih, ki se, na tem mejnem področju, onstran političnih razmejitev, ču-

VREDNOTA GLASBE PRI MLADIH POSLUŠALCIH (1)

AMBROŽ KODELJA

Ne samo glasbeni pedagog, ampak pedagog nasploh, si v zadnjem času pogosto zastavljajo vprašanje: "Kakšna vrednota je za nas čas in glasba in kaj glasba našemu času pomeni?" Zmaterializiranost sodobne zabavne glasbe ostaja v najrazličnejšem uživanju, ki se velikokrat prevesi v pravi hedonizem. Glasba, ne glede na zvrst, deluje na poslušalčvo podzavest. To velja tudi za sodobno elektronsko glasbo - rock, pop. Vse te zvrsti pa v poslušalcu podzavestno ustvarjajo posebno razpoloženje.

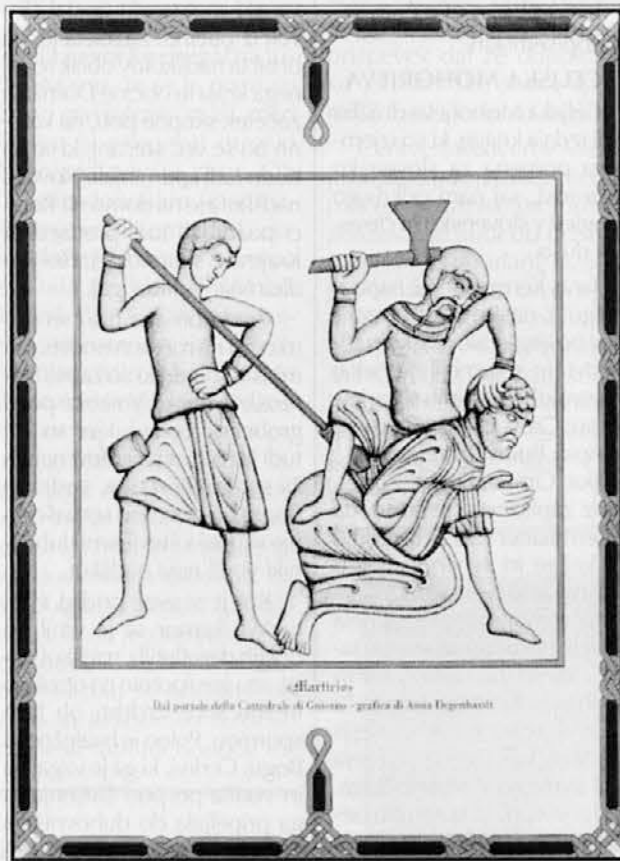
Po zaslugi sodobne tehnike je glasba v zadnjem stoletju postala eden najmočnejših medijev. Medijski vpliv pa je za kakovost glasbe same usoden, posebej še pri glasbenem dojemaju. Tehnika omogoča in pospešuje glasbeno dojetje in poslušalec se tako znajde v pasivnem položaju. To pa je za večino poslušalcev (glasbenih odjemalcev) zelo privlačno, zlasti še, ker velika večina mladih poslušalcev nima ustrezne glasbene izobrazbe.

Za razliko od drugih umetniških zvrsti glasbo sprejemamo in dojemamo slušno. Kolikokrat jo poslušamo in kako nas zajame! To slušno dojetje vpliva na naše razpoloženje, kar nas privede k naslednji ugotovitvi: velik del sodobne zabavne glasbe je sam po sebi agresiven, kar na poslušalca vpliva negativno. Druga velika nevarnost pa je pasivno poslušanje glasbe. V to pademo, ko

nam postane glasba neka oblika zvočne kulise ali glasbena fasada. Ti dve ugotovitvi sta pomembni za vsakega pedagoga, ne samo glasbenega. Sedanjí mladi rod to dvojje ne samo doživlja, ampak ob sodobni zabavni glasbi tudi živi in tako gre resnična glasbena umetnost mimo njega. (Naj nas ne zavedejo številčni obiski mladih na koncertih kvalitetne glasbe ali pa glasbeni tečaji. Tudi pri večini teh poslušalcev opažamo, da se prepogosto znajdejo v glasbeni plaži, saj jim je zabavna glasba kamuflaža za beg pred resničnostjo.)

Upravičeno se lahko sprašujemo, kje so vzroki, da se velika večina sedanje mlade generacije zadovolji z nizko ravni glasbe ali celo z nezahtevno glasbo. Če razmišljamo dalje, se nam odpre nova ugotovitev, da velika večina mlajše generacije kvalitetne glasbe ne pozna niti je ne skuša razumeti. Mogoče je tu odgovor, zakaj so popevke vseh vrst tako priljubljene ali zakaj so bile tako zelo obiskane kvazi-operetne verske glasbene prireditve, ki smo jim občasno pričeli tudi v Sloveniji. Vse to kaže na neki "glasbeno kulturni šok", ki je vse pogostejši ne samo zaradi glasbenega neznanja in nepoznanja glasbe, pač pa tudi zaradi zvočnih kulis, ki so se usidrle v podzavesti nas vseh, ko poslušamo sodobno zabavno glasbo in imamo vse premalo kulturne razgledanosti kot tudi izobrazbe, da bi izšli iz tega začaranega kroga.

DALJE

Mučeništvo sv. Adalberta, grafika Ane Degenhardt

Avtor nam že v predgovoru pojasni, da ni bilo v njegovih namenih nobene znanstvene disertacije ali kake želje po novih zgodovinskih odkritjih. Delo je torej "bolj kot rezultat znanstvene raziskave, predvsem sad velike ljubezni, ki se je rojevala vzporedno z odkrivanjem mučenčevih dogodivščin, ko se je iz tekstov razodeval lik škofa, meniha in pričevalca (...) hoje za Kristusom."

Čeprav ne gre zanemariti dejstva, da označuje pričujoče delo zelo skrbno raziskovalni napor, saj sega v dva obsežna latinska življenjepisa iz časa

tijo in jih čutimo kot zveste in ljubeče varuhe spomina na sv. Adalberta."

Adalbert je svetnik, čigar življenjska pot simbolično povezuje slovanski svet z latinskim, vzhodno Evropo z zahodno. Te dni se mu je papež Janez Pavel II. na obisku v Pragi še posebej priporočil in za njen trajni mir. Zaradi te ekumenske in združevalne razsežnosti njegovega življenjskega sporočila nam ima Adalbert danes marsikaj povedati, zaradi česar ga je vredno spoznati.

Razsežnosti prvomajskega praznovanja

KULTURA DELA

ALEKSIJ PREGARC

Prvi maj, medn. praznik dela v spomin na dogodke v Chicagu 1886, ko so tam delavci zahtevali 8-urni delavnik, policija pa je njihove demonstracije 1. maja v krvi zadušila; 1. kongres 2. internacionale je sklenil, da bodo vsako leto na ta dan množične demonstracije in stavke; 1. maj je postal dan razrednega boja. Prve proslave pri nas v Ljubljani, Novem Sadu, Zagrebu, Beogradu. (Leksikon CK, 1973)

Od tistih daljnih dni se prvomajska koreografija stalno spreminja, a osnova ostane ista: boj za delo za vsakogar, za delo, ki naj ne bi bila tlaka in kazen (svetopisemska parabola ob izgoni iz raja), glavna postavka izmed osnovnih delovnih pravic.

Kako so nekateri evropski režimi pojmovali delo kot udejanjanje človekovega jaza in sprostitve poletnega duha, pa nazorno kaže napis ob vходу v Osviecim: *Arbeit macht frei*; ali pa dogodki osemdesetih let v Gdansku, kjer se je rodil sindikat Solidarnost in še, madžarski upor, predvsem tovarniških delavcev leta 1956... Tudi v mestih nekdanje Jugoslavije, navedenih v uvodnem odstavku, so povojne okoliščine kmalu pometle s prvotno vsebino 1. maja: šlo je namreč za razredni boj - proti komu?! S salabolsko fino zrežiranimi manifestacijami, kjer ni bilo prostora ne za delavski protest ne za kako stavkovno pobudo (kaznivo!), se je namreč na ramah "delovnega" ljudstva redil le ogromen aparat sil Notranje uprave itd. Vse to se je odražalo tudi na vsakoletnem večdnevem prvomajskem praznovanju, ki so ga oblasti vedno začinjale s parolami o delovnih zmagah, s partizanskimi budnicami in z gesli iz osvobodilnega boja. Ljudske množice so to spremljale zdaj z navdušenjem, zdaj kimajoče, ali na 2. dan prvomajskih praznikov z organiziranim navalom na nakupe čez mejo - zlasti če je bil pri nas delavnik. Prav ugotavlja Encikl. Slovenije (10/str. 410), da so se (po l. 1955) prvomajske manifestacije vedno bolj spreminjale v izlete in športne prireditve z manj poudarjeno politično vsebino. Če pa pomislimo, da so se pod ruskim vplivom začele uveljavljati prvomajske politične parole, ki jih je izbrala partija in se je pri tem (...) uveljavljalo praznovanje po sovjetskem vzorcu (ES, istotam), bomo za naše kraje rekli, da je ob prvem maju obveljala območna specifika:

1. maj praznujemo kot praznik delavskih neodtujljivih pravic, družno z dnevom osvoboditve naše Primorske.

To smo dolžni jasno povedati tudi našim someščanom in naj se ob tem z našo resnico ne prihlajamo samo na Kras. V našem dnevniku je bil 30. aprila, kljub njeni ustanavljaljoči se heterogeni zadrugi,

objavljen spored za Proslave, kresove in polaganje vencev na spomenike NOB; sledili so tudi ustrezni komentarji v naslednjih dneh.

Naj se o tem le izjavijo slovenske komponente DSL, Komun. prenove, Foruma, Sev. lige ali SSK, da bomo le končno praznovali "svojo" inačico prvega maja (tako daleč od viva la e po' bon), s skupno zavestjo, da se je s tem datumom 1945 "zgodila" naša osvoboditev izpod nacifašističnega jarma in začela proletarska vzajemnost! Če tega ne povemo na glas, potem se iz zgodovine norčujemo in svoje ljudi zavajamo - kot to danes počenjajo nesrečni Albanci, dediči najbolj ortodoksnega proletarstva!

Naj gre vsa čast našim borcev (stanovska organizacija, ki je za nas sveta), toda določimo jim prostor tam, kamor spadajo. Za slovenske partizane v Italiji so npr. značilni datumi 25. april, 9. maj, 4. in 25. julij, 8. september in pa 1. november, ali pa vsi hkrati, toda ne vodimo jih kot "metode" na vsako krivavo procesijo; lahko si tudi sami izberejo kak poseben datum, spoštovali ga bomo in se slavlju pridružili, vendar naj spodbujevalci takih slavij raje pomislijo na prvomajski poklon žrtvam na delu in delovnim invalidom. To naj bo praznik brez jurišev, Brigad s hribov in Bazovic - to spada v drug okvir. V okviru zaskrbljenosti ob prvem maju pa gotovo spadajo šolniki brez delovnega staleža, časnikarji, ki branijo svoj status, ali tisti od Primorskega dnevnika, ki so bili odslovljeni; vanj spadajo uslužbenci naših majajočih se ustanov, člani kmetijskih zadrug, povezanih s propadlo TKB, delavci v tovarnah, ki zamačajo na dvojezične sindikalne izkaznice; vsa preprosta množica, ki skrbi za uspešne šagre v prid matičnim kulturnim društvom; člani pevskih zborov, prosvetnih in cerkvenih itd.; mladina z negotovo prihodnostjo!

To je kultura dela, brez osvobajajočih bojnih koračnic.

Če se pa kljub temu nočemo odreči kalupom, naj vsaj tisti, ki smo jih izvolili v vse mogoče oblastvene organizme (levi center je za to kot nalašč!), poskrbijo, da se v naše šolske zgodovinske učbenike vrinejo poglavja, ki govore o naši zmagi nad nacifašizmom, in to v Trstu, na dan 1. maja 1945, na nesporni praznik dela!

Ne bi tega natošal svojim zamejskim ljudem, če bi sam ne premogel skoraj 42 let delovnega staža, začenjajoč se z nakladanjem vrec s kavo pri gg. Polojazu in Sandalju, s katerima oz. z njunimi potomci premorem odlični in spoštljiv odnos.

PISMO UREDNIŠTVU

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVU!

Vašim cenjenim bralcem in Aleksiju Pregarcu, ki mi v zadnji številki Novega glasa očita neumestnost, da sem v Rižarni poleg slovenskega govora podala sintezo svojega posega tudi v italijanskem jeziku, bi rada razložila, da ni šlo za "prisiljeno dvojezičnost" niti za "nepremišljeno prilagajanje" ne za "spozabo", da nisem zatajila svojega narodnega ponosa niti svoje družine in predvsem, da odločitev ni bila sad politične oportuniteti, ampak je bila kulturna izbira, popolnoma v skladu z mojim prepričanjem.

Sporazumeti se moramo le o funkciji, ki jo pripisujemo jeziku, tudi svojemu. So ljudje, ki vidijo v jeziku predvsem njegovo politično funkcijo, to je vidno zunanjo podobo kot simbol neke identitete, podobno kot zastava, osebna izkaznica itd. Dosleden primer političnega pojmovanja jezika je Samo Pahor. Ko bi bil namen mojega nastopa v Rižarni le ta, da se sliši tudi slovenščina, bi bila spregovorila pač samo slovensko.

Vendar pa je meni tako pojmovanje dosti pretesno. Zame je jezik predvsem

sredstvo komunikacije, torej kulturni posrednik. Svoje dvojezičnosti ne občutim kot prisile, ampak je zame veselje in zadovoljenje, da znam dostojno izraziti misel tako v slovenskem kot v italijanskem prostoru, da sem sposobna tudi pred široko publiko spregovoriti v obeh jezikih in da lahko z določenimi poudarki vsakemu naslovniku povem, kar mi gre. Zato sem v slovenski varianti poudarila željo po večji humanosti in solidarnosti med nami, ker se mi zdi to naše sedanje politično, gospodarsko in družbeno stanje hud problem, medtem ko sem zaželela Italijanom, da bi bolje poznali lastno zgodovino in da bi bili bolj tolerantni v odnosu z drugimi in drugačnimi.

V kulturno funkcijo jezika verjame tudi pesnik Aleksij Pregarc, ko prevaja svoje stvaritve v italijansko in druge jezike. Zato ogorčeno odklanjam podtikanja, da "bi ob drugačnih tutorjih in drugačnih okoliščinah drugače spregovorila." Vsak naj pometa pred svojim pragom! Jaz do danes nisem še zamenjala stranke, kjer se dosledno borim na slovenski strani.

Hvala za pozornost in lep pozdrav

- VERA TUTA BAN

IZŠEL JE PASTIRČEK ŠT. 9

Slovenska revija za naše malčke Pastirček je tokrat izšla s priložnostjo o nedavnem goriškem dnevu, posvečenem Evrošoli. Priloga je polna barvnih fotografij in zapisov o dnevu, ki so ga tokrat na Gorškem posvetili spoznavanju manjšinskih šol v Evropi.

Sicer pa je deveta številka Pastirčka kot vedno zelo zanimiva, saj je revija tiskana na naravi prijaznem papirju in v njej bodo malčki našli veliko lepega, od pesmic do iskrivih zgodbic in tudi kaj poučnega se bo našlo.

Tonček rožice nabira je pesmica Ivanke Zavadlav, ki jo je lepo ilustriral Danila Komjanc. Prav Danila je tudi pripravila dve strani pobarvank za to številko Pastirčka: na eni strani bodo otroci barvali živali, ki živijo na kmetiji, na drugi strani pa bodo pobarvali in potem izrezali ter sestavili konjička. V rubriki Iz knjige življenja piše urednik gospod

Markežič o puščavski poti Mojzesa in Izraelcev. Mariza Perat nadaljuje s svojo dobro rubriko o samostanih v naših krajih. Tokrat piše o delovanju šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja v Gorici, Tomažu in Trstu. Sledita slikanica Narava uči in konec nadaljevanke Janeza Povšeta o tem, kako je Borut lovil srečo. Za naše risarje je naslov strani, na kateri bodo otroci prerasili v prazne kvadratke znanega Disneyevega psa Pluta. Mariza Perat tokrat začne zgodbo o piskrčku na potepu, iz slovenske revije Mavrica pa je vzeta slikanica o prvem svetem obhajilu. Marja Feinig Tavčar je letos začela z imenitno rubriko o nevsakdanjih glasbilih za otroke in obenem tudi malčke nauči vsakič novo pesem; pove pa tudi, katere pesmice lahko pojejo ob spremljavi doma narejenih glasbenih instrumentov. Tokrat Marja uči otroke, njihove mame in očete narediti bobenček. Ljuba Smotlak piše o češnjah,

plenirjih in še čem. V tej koristni rubriki uči otroke lepih slovenskih narečnih izrazov primorskih kmetov, ki vedno bolj izginjajo v pozabo. Jože Volarič je prispeval pesmico z naslovom Tako je to, Vojan Tihomir Arhar pa zgodbo o tem, kako se sonce ni moglo igrati. Sledi zajeten kup Pastirčkove pošte, strani, na katerih so zbrana pisemca malčkov in njihove likovne umetnije. Na notnih straneh je pesem Neže Maurer, ki jo je uglasbil Miran Rustja. Deveto številko 51-letnika Pastirčka pa zaključuje Pastirčkovo razvedrilo.

-JUP-

MILKO MATIČETOV NA VIDEMSKI UNIVERZI

V soboto, 14. t.m. ob 10. uri, bo na Oddelku za jezike in omiko srednje- in vzhodnoevropskih dežel (Viale Ungheria 18) predaval akademik dr. Milko Matičetov o raziskavah na področju jezika in ljudskega izročila v beneških dolinah in Reziji. Vabljeni!

MIKI MUSTER - SLOVENSKI DISNEY

MARIJA PRIMC

(IZ MAGA)

V nabitto polni mengeški Galeriji klet so prejšnji mesec odprli zelo zanimivo razstavo Stripa in risanege filma akademskega kiparja, ilustratorja, animatorja in karikaturista Mikija Mustra. Razstavo, ki je bila na ogledu do 24. aprila, je na povabilo Muzeja Mengeš in mengeškega Kulturnega društva Franca Jelovška priredil Dolenjski muzej. Omenjeno razstavo - eno najuspešnejših - Dolenjski muzej tokrat odpira že šestnajstič. V njej predstavlja Mustro retrospektivo, njegovo ustvarjanje od začetkov do danes vključno z delčkom njegovega zadnjega stripa z naslovom Martin Krpan. Z razstavo, ki je bila prvič na ogled v lanskem februarju in marcu v Dolenjskem muzeju, so v sodelovanju z Mikijem Mustrom doslej gostovali po raznih krajih Slovenije: Metliki, Trzinu, Laškem, Mariboru, Murski Soboti, Lendavi, Slovenj Gradcu, Brežicah, Kranju, Piranu, Ljubljani in drugod, kjer si je razstavo ogledalo nad trideset tisoč obiskovalcev. Namen organizatorjev razstave je, da z njo pritegnejo vse generacije, opozorijo na sporočilnost in

značilnosti stripa in risanege filma, predvsem pa, da slovenski javnosti predstavijo veliko ustvarjalnost Mikija Mustra, ki smo ga doslej poznali samo prek njegovih stripovskih junakov Zvitorepca, Lakotnika in Trdonje ter njegovih že kar legendarnih cik-cak zajčkov in drugih reklamnih filmov.

Kot je bilo povedano ob odprtju mengeške razstave, je čas dokazal pravo vrednost Mustrovega ustvarjanja in po pravici ga lahko imenujemo slovenski Disney. Rodil se je 22. novembra 1925 v Murski Soboti. Svoje zgodnje otroštvo je preživel v Krmelju, kjer je bil njegov oče prvi zdravnik v rudarski bolnišnici. Tu je končal prvi razred osnovne šole, dokončal pa jo v Ljubljani ter se po gimnazij vpisal na ljubljansko likovno akademijo, kjer je doštudiral kiparstvo.

Danes je eden najboljših ustvarjalcev in risarjev slikanic, stripov ter filmskih risank v slovenskem in evropskem prostoru. Njegov prvi lik je Zvitorepec. Dogodivščine je risal in pisal neprekinjeno petindvajset

let. Poskušal je ustvariti slovenski strip in je iskal junaka iz naših pravljic. V njih je najpogostejša žival lisica zvitorepka, Muster pa jo je spremenil v svojega junaka lisjaka Zvitorepca. Kasneje se temu junaku pridruži še Lakotnik in Trdonja. In ta trojica postane središče vsega dogajanja v Mustrovih zgodbah, ki jih je prek štirideset

let. Ko je Muster začel risati, so pri nas poznali le Disneya. Potem ko so v Ljubljani vrteli film Sneguljčica in sedem palčkov, je Muster nekako trinajstleten začel sanjariti o tem, kako bi ustvarjal risane filme. Spoznal je Disneyev stil in ga kmalu obvladal.

Ukvarjal se je tudi z animiranimi filmom. Prav Zvitorepec je bil prvi junak, s pomočjo katerega je naredil prve korake in preskočil plot. Naredil je več tridesetminutnih filmov za prvega naročnika Viba film iz Ljubljane. To so bili Puščica, Zimska zgodba in Kurir Neček. Od leta 1967 se je Muster popolnoma posvetil televizijskim reklamnim filmom. Želja po raziskovanju in ustvarjanju pravega risanege filma ga je pripeljala v tujino, kjer je kot svobodni umetnik začel animirati serijske filme. V Nemčiji je ostal do leta 1990 in v tem času ustvaril okoli 600 minut risanege filma. Risal je tudi reklamne spote za ljubljansko televizijo. No, in poleg vsega tega so Mikijevo delo tudi stripovske zgodbe.

MLADI RAZISKOVALEC

Izšla je aprilska številka revije s tem naslovom, katere pobudnik in urednik je Miha Zorc (Gradišče 13 b, 1360 Vrhnika), namenjena dijakom in študentom. Revija nam odkriva kulturno in zgodovinsko izročilo Slovencev, ki doslej ni bilo znano širši javnosti in ga tudi v šolskih programih ne najdemo. Zato ima številka tokrat še podnaslov Karantanija, ki odraža slovensko državnost. Gradivo iz revije najdemo tudi na internetu: <http://www2.s-simb.lj.edus.si/mr/index.html> - Naročnina znaša 1.000 SIT za Slovenijo, 1.500 SIT za zamejstvo in svet.

Sedanja aprilska številka se sooča tudi z nekaterimi gospodarskimi in poslovnimi

problemi, gledanimi s slovenskega vidika. Zato ima uvodnik z naslovom Zgodovina, ključ do tržnega uspeha. V njem nam pisec prikaže pomen narodnega izročila za tržno strategijo in podobo v svetu (image). V njem pravi mdr.: Kupci se zanimajo za določene izdelke v prvi vrsti zato, ker so npr. ameriški ali nemški, angleški, francoski, še zlasti japonski ipd. Blago, nekoč jugoslovansko ali še danes rusko, romunsko, poljsko... jih ne zanima in kupijo ga le, če ima, kljub kakovosti, nizko ceno. Na takšen način se v svetu trži predvsem prestiž in ne toliko izdelek sam.

V nadaljevanju nam ta številka prinaša opise in slike nekaterih slovenskih znakov in podob, ki bi bile uporabne za blagovne znamke. Povzetek o znamkah in znakih pa je objavljen tudi v nemščini in italijanščini.

Med članki izstopa zapis o znamenitem jezikoslovcu Baudouinu de Courtenay, ki je raziskoval zahodna sloven-

ska narečja, ne le rezijansčino in beneškoslovensko, temveč tudi druga, npr. tolimsko in cerkljansko. Članek je napisal Milan Smolej, ki biva že več let na Finskem. Dva pisca, označena s kraticami, poročata o novcih iz kovnice v Kamniku, ki je pripadala kranjskim mejnim grofom Andechsom. Sestavek je napisan dokaj strokovno in natančno in je pomemben prispevek za slovensko numizmatiko.

O knjigi Pozitivno vodenje piše dr. Gabrijel Devetak in predstavlja vsebino te zanimive knjige pod naslovom Kako oblikujemo zmagovalni tim. Dva članka spominjata na odstranjevanje spomenikov v časih Jugoslavije in še potem. Ing. Jože Škulj pa v angleško napisanem članku prikaže primerjavo med besediščem v slovenščini ter v ustreznem izrazu v sanskrtu, hindiju in punjabi jeziku. Pisec biva v Kanadi. Marko Budiša objavlja pesem Dan potem (tudi v prevodu, The Day After): na tleh je dan po Valentinovem ležalo srce, sešito iz dveh koščkov blaga. Drugačna je pesem Vizija: Rdeča zvezda je mora preteklosti, komunizem je laž, jutrišnji dan pripada nam...

Revija, na zunaj skromna, je po svoji vsebini bogata. Njen pomen ni toliko v tem, da odraža hotenje nekaterih mladih, ki hočejo tudi ustvarjati iz lastnih moči in se ne prepuščati nekemu svetovnemu toku, katerega ustvarja svetovna tehnika poročanja. Še bolj izviren je njen namen, da uspe premostiti razkorak, ki nastaja in se veča med starejšim in mlajšim rododom. JŠ

Nemška univerza in današnji trenutek (7)

JOŠT ŽABKAR

Danes na nemški univerzi velja princip svobode izražanja, raziskovanja, debataranja. To je pravzaprav normalno stanje na vsaki univerzi na tem božjem svetu, razen pač v državah, v katerih so vladale ali vladajo tako ali drugače obarvane diktature. S tem pa ni rečeno, da ne prevladujejo določene struje. Kot primer bi lahko navedli filozofijo.

Znano je, da se je na nemških univerzah v preteklem stoletju razvila velika filozofija. Zadostuje imenovati

GEORG WILHELM FRIEDRICH HEGEL

štiri imena: Kant, Hegel, Fichte, Schelling. Tisti filozof, ki je najbolj razburil filozofsko javnost v našem stoletju, pa je bil Heidegger. In Heidegger je v eni ali drugi obliki, neposredno ali posredno, močno prisoten na en ali drug način, na nemški univerzi. Problemov, o katerih na tem področju diskutirajo, je veliko. Ne gre samo za filozofijo o bitju in biti, ampak še bolj za filozofijo nič in fenomenov sodobnega sveta.

Druga skupina, ki Heideggerja in vso tradicijo, na kateri sloni Heidegger, odklanja; to skupino pa bi lahko iskali pri vseh tistih, ki izhajajo iz idej novopozitivističnega dunajskega krožka, angleškega imperializma, ameriške filozofije in raziskovanja logike.

DALJE

O MANJŠINAH V ORGANIZACIJI SSK

POMEMBEN SEMINAR NA OPČINAH

Na pobudo Slovenske skupnosti je bil v torek, 6. t.m., v Marjanišču na Opčinah mednarodni seminar na temo *Zastopnost narodnostnih manjšin v izvoljenih telesih*. Seminar sta priredila Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti in društvo Skupnost iz Trsta. Problem zastopnosti slovenske narodne skupnosti v Italiji v izvoljenih telesih je zelo aktualen in tudi pereč, kar je najbolj zgovorno prišlo do izraza, potem ko je zaradi krivičnega volilnega zakona izpadla iz deželne sveta F-Jk edina slovenska politična organizacija v Italiji. Problem je sicer aktualen tudi v drugih izvoljenih telesih, kot sta npr. občinska sveta v Trstu in Gorici.

Na seminarju na Opčinah so o tem kočljivem vprašanju spregovorili strokovnjaki iz Av-

strije in Italije ter Slovenije. Pri okrogli mizi je bila predmet poglobljene razprave volilna zakonodaja za deželni svet F-Jk, pri čemer so vsi razpravljanci načelno soglašali, da je treba zagotoviti slovenski manjšini v deželi zastopnost v tem pomembnem upravnem in zakonodajnem zboru. Pogledi na to kočljivo, a silno pomembno vprašanje so sicer različni, vendar je važno, kako so se vsi strinjali, da problem obstaja in da ga je treba ustrezno čimprej urediti.

Ob tej priložnosti je bila predstavljena tudi brošura z naslovom *Med Alpami in Jadrnom-Slovinci v Evropski uniji*, katere avtor je Bojan Brezigar. Brošuro je izdal Evropski urad za manj razširjene jezike s sedežem v Bruslju.

PRAZNIK DRUŽINE NA OPČINAH

POVEČANO ZANIMANJE ZADRUŽINO

"Govoriti o družini, o zakonu ni več »moderno«. Družina kot osnovna skupnost družbe je v zadnjih desetletjih doživela dokajšnje pretrese. Verjetno je bil najvažnejši pojav v tem smislu uveljavitev razporoke." Tako je med drugim dejal prof. Marijan Kravos v svojem govoru na *Prazniku družine*, ki ga je v nedeljo, 4. maja, v Finžgarjevem domu na Opčinah priredilo pevsko društvo *Vesela pomlad*. Govornik je podal dve ugotovitvi: prvič to, da je zakonska razveza oz. razporoka prinesla s seboj veliko negotovosti in strahu pred življenjsko odločitvijo, kar je utrla pot novim oblikam sobivanja in izvenzakonskih zvez. Morda, je dejal prof. Kravos, je eden od vzrokov tudi dejstvo, da se je naše znanje povečalo na vseh področjih, razen na tistem, ki obravnava osnove družbenega življenja, zakonitosti bivanja v dvoje in osnove vzgoje-slovja. Druga ugotovitev prof. Kravosa je bila ta, da se je v zadnjih desetih letih v nekaterih krogih povečalo zanimanje za družino. Veliko mladih se zavestno pripravljajo in odloča za zakon, njihove zveze so trdne, družine pa številne. Vedno več je tudi srečanj med družinami in zakonci, ustanovljajo se tudi zakonske skupine (v zamejstvu jih imamo tri). "Take skupnosti težijo k temu," je dejal govornik, "da bi se v družini ponovno začel pogovor med partnerjema, da bi se poglobila prijateljstvo in povezanost med njimi, da bi si znali priskočiti na pomoč v vseh potrebah, pa čeprav gre za pomoč pri reševanju materialnih ali pa duševnih in duhovnih potreb." Pozorni pa je treba biti tudi na pojav drugačnega oblika družinskih skupnosti (družine v krizi, nepopolne oz. dopolnjene družine), za katere se vedno bolj pojavlja potreba po posebni pomoči.

Številno občinstvo, ki je napolnilo dvorano Finžgarjevega doma, je poleg govora

prisostvovalo tudi res bogatemu kulturnemu sporedu. Letega so oblikovali folklorna skupina *SKD Globasnica* pod vodstvom Branka Hudla in vokalna skupina družine Blažej iz Galicije na Koroškem, mali pevci zbora *Vesela pomlad* pod vodstvom Zdenke Križmančič in ob klavirski spremljavi Martina Vremca ter, v veliko veselje prisotnih malih in velikih, mlada in simpatična "klovnesa" Eva Škofič Maurer.

IŽ

MONOGRAFSKA ŠTEVILKA

ŠKRAT ŠT. 11-12

Dvojna, 11-12. številka Škrata, glasila Sklada Mitja Čuk, je izšla pred dvema tednoma. Tokrat je v celoti posvečena, kot piše Jelka Cvelbar v uvodnem *Dvopičju*, "gibalni vzgoji, športu in agonizmu v otrokovem razvojnem obdobju". Urednike je tudi zanimalo, do katere mere vse to lahko še pozitivno vpliva na otrokov telesni in duševni razvoj, kaj je bil in kaj je šport ter kaj je njegov smoter.

V tej lahko rečemo monografski številki si lahko preberemo vrsto prispevkov, intervjujev in razmišljanj, v katerih nastopajo trenerji, šolniki, zdravniki, starši, pa tudi mladi, ki se ukvarjajo s športom, med temi tudi uveljavljeni zamejski športniki. Škrat obravnava med drugim raziskavo o športu in mladih v Italiji, otrokovo razvojno obdobje, poškodbe v športu, šport za prizadete itd. Tudi običajna filatelistična rubrika *Zbirajmo znamke*, ki jo ureja Peter Suhadolc, je v celoti posvečena športu. O tej številki Škrata bomo obširneje poročali prihodnjič.

PRED DRUGIM KROGOM OBČINSKIH VOLITEV V TRSTU

V NEDELJO MNOŽIČNO NA VOLIŠČA!

V nedeljo, 11. maja, bo v Trstu drugi krog volitev, na katerem se bosta za župansko mesto pomerila Riccardo Illy in Adalberto Donaggio.

Priče smo še zadnjim pobudam v okviru volilne kampanje. Naj povemo le to, da sta se oba kandidata pomerila v besednem dvoboju v ponedeljek, 5. maja, na pomorski postaji v Trstu. Neposredno srečanje med Illyjem in Donaggiom so priredile tri sindikalne organizacije: Združenje obrtnikov, Vsestravno združenje obrtnikov in malih podjetnikov ter Slovensko deželno gospodarsko združenje.

Med tem časom so sredi prejšnjega tedna objavili tudi izide volitev v rajonske sosvete. Razen na Vzhodnem in Zahodnem Krasu, kjer je zmagala Oljka, moramo žal povsod beležiti zmago desnih strank, zlasti Nacionalnega zavezništva, ki je prva stranka.

Tudi kandidati Slovenske skupnosti so na volitvah v rajonske sosvete beležili lep uspeh, saj so bili vsi, z eno izjemo, izvoljeni. V rajonu Rojan-Greta-Barkovlje-Kolonja-Škorklja je bil s 108 preferencami izvoljen Aleksander Furlan. V rajonu Sv. Ivan-Kjadin-Rocol je bil s 112 preferencami izvoljen Edi Krapež. Sergij Petaros bo ponovno sedel v sosvetu za Škedenj-Čarbolo-Sv. Sergij, saj je bil izvoljen s 116 preferencami. Tudi Boris Slama je bil ponovno izvoljen v rajonu Sv. Jakob-Sv. Vid-Staro mesto s 87 preferencami. Na Vzhodnem Krasu sta bila izvoljena Zoran Sosič (187 preferenc) in Berta Vremec (75 preferenc), na Zahodnem Krasu pa Peter Starc (46 preferenc) in Henrik Lisjak (39 preferenc). Edina kandidatka SSK, ki ni bila izvoljena, je Katja Dolhar, ki ji 65 pre-

TISKOVNO POROČILO

SSK: KOMPAKTNO ZA ILLYJA!

Pokrajinski svet Slovenske skupnosti je na svoji torkovi seji analiziral in ocenil volilne izide nedeljskih volitev za obnove tržaškega občinskega sveta in rajonskih sosvetov. Soglasno je ugotovil, da sta glavni listi z županskim kandidatom Illyjem (Oljka in Illyjeva lista) uspešno prestali volilno preizkušnjo, kar je poročilo za pozitiven izid tudi drugega kroga volitev med Illyjem in Donaggiom. Za dosego tega cilja je potrebno, da v nedeljo, 11. maja, potrdijo zaupanje županskemu kandidatu Illyju vsi občani, ki so zanj glasovali že 27. aprila, in enako storijo tudi tisti volivci, ki se iz kakršnegakoli razloga niso udeležili prvega kroga volitev ali so glasovali za stranko oz. kandidata, ki ni uspel priti v balotažo. Med temi imamo še posebej v mislih volivce SKP in Severne lige. Le ob odločni opredelitvi teh dveh strank oz. njunih volivcev za Illyja bo slednji lahko z gotovostjo prekoračil 50% glasov, kolikor je potrebnih za njegovo zmago in poraz Na-

cionalnega zavezništva in drugih desničarskih gibanj.

V številnih posegih v razpravo je bilo izpostavljeno pričakovanje, da posebno slovenski volivci v okviru vseh demokratičnih strank in gibanj na balotažnih volitvah 11. maja se ne bi smeli pomisljati, da glasujejo za v tem trenutku edino možno demokratično izbiro, ki jo posebej županski kandidat Illy. Tudi socialno in ekonomsko ogroženi občani naj upoštevajo, da jim stvarno in tudi drugače lahko pomaga le takšna bodoča občinska uprava, ki bo odraz vseh slojev prebivalstva, in to na temelju človeške solidarnosti, kulturne odprtosti, sožitja in tvornega sodelovanja.

Pokrajinski svet je z neprikritim zadovoljstvom vzel na znanje solidno uveljavitev slovenskih kandidatov za občinski svet Močnika, Dolenca, Berdona, Cancianija in Debenjakove. Zato bi bilo naravno samomorilno dejanje, če bi odgovorni politični dejavniki s svojim togim zadr-

Tako bo Illy še enkrat nastopil samo s tremi simboli: liste *Z Illyjem za Trst*, Oljke in gibanja *Rinnovamento italiano*. V okviru Oljke je tudi SSK, ki poziva svoje volivce, kot tudi vse Slovence, naj v drugem krogu gredo množično na volišča in podprejo Riccarda Illyja. V tem duhu je tudi tiskovno poročilo s seje pokrajinskega sveta slovenske stranke, ki ga objavljamo v celoti tu spodaj. Temu pozivu se pridružujemo tudi mi, saj nam ne sme biti vseeno, kdo bo v prihodnjih štirih letih upravljal Trst.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA MLADIH

To je bila namreč tema tradicionalnega tedenskega večera Društva slovenskih izobražencev, ki je bil v Peterlinovi dvorani v Trstu v ponedeljek, 5. maja. Ob tej priložnosti je tudi potekalo vpisovanje v zadrugo Primorski dnevnik.

FOTO KROMA

čevanje, s strani Sergija Pahorja, Marija Maverja, Antka Terčona, Nadje Maganja, Draga Štoke, Jožeta Škerka, Petra Močnika in Martina Breclja.

Iz njihovih posegov bi izluščili nekaj temeljnih trditev: npr. to, da ne moremo biti soodgovorni vsi za polom npr. organiziranega gospodarstva

žanjem okrnili omenjeno skupino slovenskih svetovalcev in ogrozili možnost čim tenejšega sodelovanja med njimi, kakršno upravičeno pričakuje celotna slovenska narodnostna skupnost po predolgem obdobju razhajanja.

Hkrati SSK pozitivno ugotavlja, da so njeni kandidati uspešno prodrli tudi na skupnih listah Oljke na volitvah v rajonske sosvete. Po razpoložljivih podatkih naj bi bili tako izvoljeni: Zoran Sosič, Berta Vremec, Peter Starc, Henrik Lisjak, Boris Slama, Sergij Petaros, Aleksander Furlan in Edi Krapež.

Na isti torkovi seji je pokrajinski svet SSK poglobil razpravo o šolski problematiki, ki je prav sedaj v ospredju splošne pozornosti. V tem smislu je obnovil komisijo za šolska vprašanja in ji poveril nalogo, da pripravi temeljna izhodišča za reševanje problemov slovenskega šolstva v Italiji, to na osnovi strokovnih in narodnopolitičnih zahtev manjšine.

manjšine (čeprav je škoda prizadela vse). To, da je bila zamejska družba strogo pod nadzorstvom. To, da je morala t.i. demokratična stran delati vse prostovoljno, medtem ko je bilo na drugi strani delo plačano. To, da je prišlo do poloma, ko je z razpadom Jugoslavije in z menjavo političnega sistema v Sloveniji zmanjkalo nadzorstvo matice nad njeno izpostavo v zamejstvu. Pa še to, da obstajata danes dve bistveno različni liniji v manjšini: ena je narodna, druga pa ideološka.

Če bi hoteli napisati kroniko tri ure trajajočega ponedeljkovega večera DSI, ne bi zadostovali dve strani, posvečeni tržaški kroniki. Vseh odgovorov mladi seveda niso prejeli, verjetno pa so prejeli precej informacij in podatkov in se neposredno seznanili z gledanji t.i. demokratičnega tabora. Vsekakor mislijo s takimi srečanji nadaljevati.

KONEC KONCERTNE SEZONE GLASBENE MATICE

S koncertom Slovenskega kvinteta trobil v Gorici in Trstu se je 28. in 29. aprila končala jubilejna 25. koncertna sezona Glasbene matice.

Koncert Slovenskega kvinteta trobil je bil zadnji v seriji sedmih koncertov, ki so oblikovali letošnjo sezono GM. Bralce naj spomnimo, da so se pred tem izvrstili koncerti komornega orkestra *Camera Labacensis* iz Ljubljane, noneta *Brda* z Dobrovega, godalnega kvarteta *Tartini* iz Ljubljane, godalnega kvarteta *Klima* iz Zagreba, skupine *Insieme strumentale italiano* iz Padove, harmonikarja Corrada Rojaca, pianistk Beatrice Zonta in Vesne Zuppin in komornega zbora *Ave* iz Ljubljane. Kot solisti so v okviru teh koncertov nastopili flautist Davor Bušič ter pianisti Aleksander Rojc, Corrado Gulin in Franco Angeleri. Vsi izvajalci so nastopili v tržaškem oz. goriškem Kulturnem domu, razen zbora *Ave*, ki je svoj koncert imel v stolnici sv. Justa v Trstu.

Jubilejna 25. koncertna sezona GM je potekala v znamenju 200-letnice rojstva Franza Schuberta in 100-letnice smrti Johannesa Brahm-

Nastop Slovenskega kvinteta trobil na zadnjem koncertu sezone Glasbene matice (Foto Bumbaca)

sa in Antona Brucknerja. Lahko rečemo, da je bila na zelo visoki kakovostni ravni, saj so nastopajoči ansambli dokazali, da so izjemni interpreti svetovne glasbene produkcije zadnjih štirih stoletij. Tu je treba poudariti zlasti zadnja dva koncerta, torej tistega, ki je bil 8. aprila pri Sv. Justu, kjer je pel komorni zbor *Ave*, in zadnjega s Slovenskim kvintetom trobil. Res kakovostna sezo-

na torej, ki si, če dovolite, ni zaslužila tako skromnega obiska poslušalcev. Na to je svojčas na lanski tiskovni konferenci, na kateri so predstavili sezono, opozoril tudi prof. Aleksander Rojc. Obisk je bil torej skromen, česar pa ne gre pripisati le težavam v zvezi z iskanjem parkirnega prostora (letos je bila GM dogovorjena z vodstvom podzemnega parkirišča na trgu

Perugino). Kako to namreč, da je bil v nedeljo, 27. aprila, ob 3. reviji kraških pihalnih godb tržaški Kulturni dom poln, dva dni kasneje pa si skoraj štel ljudi na prste rok?

Drugače se GM že dalj časa nahaja v težkem položaju. Finančne težave so vsem znane, le-tam pa se je sedaj pridružila še nevarnost, da bo Založništvo tržaškega tiska prodalo stavbo v ul. Ruggero Manna, kjer je bil do sedaj sedež šole. Sicer bi se stanje GM moralo v bližnji prihodnosti spremeniti s spremembo te zasebne šole v avtonomno sekcijo tržaškega konservatorija *Tartini*. V tem smislu je v sredo, 30. aprila, v Rimu potekal pogovor med delegacijo GM in tajnikom italijanskega šolskega ministra Berlinguerja. Vsekakor naj bi GM še naprej samostojno živela kot glasbeno društvo z manjšo zasebno šolo, ki bi prirajalo koncerte in v okviru katerega bi delovale razne skupine, ki že sedaj delujejo in žanjejo lepe uspehe. Tako sta pred kratkim na zborovskem tekmovanju *Naša pesem 1997* v Mariboru zbor *Jacobus Gallus* in ženski zbor GM prejela zlato oz. srebrno plaketo, kar je nedvomno velik podvig za zamejsko zborovsko petje.

IŽ

OBVESTILA

12. SVETOVNI dan mladih bo v Parizu od 18. do 25. avgusta. Informacije in prijave najkasneje do 10. maja na tel. št. 040-410860.

VSI STAREJŠI od 75. leta dalje, ki bi želeli kaj povedati o svojem življenju za uresničitev *Knjige spominov*, naj telefonirajo v večernih urah na tel. 040-942808.

KLUB PRIJATELJSTVA vabi na izlet v soboto, 24. t.m., v malo znane, a zelo lepe kraje, kot so zelena Vremska dolina, Prem z gradom in Kettejevo sobo in Ilirska Bistrica, Škocjan z razgledom na jame idr. Vpisovanje pri Fortunatu, ul. Paganini 2, v Trstu, do sobote, 17. maja.

V SOBOTO, 17. maja, bo ob 18. uri v kavarni *Tommaseo* v Trstu otvoritev likovne razstave Brune de Fabris. Umetnico bo predstavila Liliana Visintin.

NA TRETJO nedeljo maja (18. maja) bo v socerbski jami ob 16. uri sv. maša. Vabljeni!

KD RDEČA zvezda iz Saleža vabi na prireditev "ob rob dnevu slov. kulture" v soboto, 10. t.m., v Športno-kulturnem centru v Zgoniku s premiero večera slovenskih klamfarskih, okroglih in kosmatih z naslovom *Iz take smo snovi kot stranje...*. Scenarij in režija Sergej Verč, sodelujeta Mladinska igralska skupina in MoPZ društva Rdeča zvezda.

PREDSTAVA SKD IGO GRUDEN

PRIMORSKE ZDRAHE PO NABREŽINSKO

ERIK DOLHAR

V petek, 2. t.m., je bila v domu A. Sirk v Križu premiera nove komedije dramske skupine Slovenskega kulturnega društva Igo Gruden iz Nabrežine Primorske zdrahe.

PRIMORSKE ZDRAHE

Igro Carla Goldonija je po Rebulovem in Ruplovem prevodu priredila in režirala Maja Lapornik, ki je obenem prava duša dramskega delovanja v Nabrežini. Komedija se začne na namišljenem vaškem trgu, okrog katerega najprej zaigra nabrežinska godba na pihala, kateri z ubranim petjem sledi še nastop ženskega zbora Igo Gruden. Kot se je dogajalo včasih po naših vaseh, so moški ribiči, žene pa jih ob opravljanju domačih ročnih del pričakujejo doma oz. na vaškem trgu, kjer "brusijo svoje izostrene jezike". In prav v te ženske pogovore poseže "barcaioli" Tomaž Brvinc (Niko Golemac), ki se želi prikupiti vaškim dekletom, posebno Pepki Kakuški (Valentina Visintin), za katero pa še mladenič ne ve, da je že "oddana" Džovaninu Žafrančku (Aljoša Terčon). In ravno ta dogodek bo pogojeval nadaljnje življenje na vasi oz. razvoj komedije. Tako med moškimi z Brvincem na eni strani in Džovaninom na drugi kot med ženskami s Pepko in ostalimi vaščankami se vname ostra polemika, ki doseže svoj višek s pretepom in pravdo, ki jo Brvinc vloži pri

adjunktju Izidorju (Niko Perrot). Pri vsem tem je nekaj posrednik vaški starešina Lipe Gruden, čigar lik je mojstrsko prikazal Edvin Bogatec (*na sliki*), ki skozi celo komedijo govori skozi nos, kar je med številno publiko v pretesni kriški dvorani povzročalo tak smeh, da je marsikdo imel trebušne krče in solzne oči. Od ženskih likov bi poleg že omenjene Pepke Kakuške (Valentina Visintin) posebej omenili še dobro interpretacijo Matejke Gruden v vlogi Urške Puljente. Nasploh je komedija, ki se neizbežno dobro konča, izpostavlja vse pozitivne lastnosti komedij v narečju in igralski talent, s katerim se Nabrežinci vsakič izkažejo.

Nedeljski ponovitvi komedije je sledilo slavnostno pobračenje z dramsko skupino KUD Svoboda iz Starega trga pri Ložu, s katero nabrežinsko društvo plodno sodeluje.

USPELA PRIREDITEV V BOLJUNCU

DEFILE FRIZUR ZA SKLAD MITJA ČUK

V soboto, 3. maja, je bil v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu modni defile frizur New Look, ki ga je priredil Sklad Mitja Čuk v sodelovanju s frizerskim salonom Cecilie Melchionna iz Boljunca.

FOTO KROMA

Ob tej priložnosti je bila dvorana boljunskega gledališča polna, v poltretjo uro trajajočem sporedu pa so si prisotni lahko ogledali številne pričeske, od "normalnih" pa do "ekstremnih", tako moških kot ženskih, delo frizerke Cecilie Melchionna in njene sodelavke.

Večer pa ni bil posvečen samo defileju in prikazanju frizerkinih spretnosti, pač pa so se na odru izvrstile številne kulturne točke. Tako je občinstvo lahko prisostvovalo nastopu otrok plesne skupine *Fun ky* pod vodstvom Barbare, plesne skupine *Muscle gym*

pod vodstvom Angelice in Tiziana, plesnega para z Ivanom in Monico, ženske pevске skupine *Stu ledi*, klepetulje Tonce in Tržaškega okteta, ki je nadvse uspeli večer, tudi z drugimi pesmimi seveda, zaključil z znanimi in priljubljenimi Vodopivčevimi *Žabami*.

Spored, ki sta ga povezovali Melita Malalan in Alda Sosič, je številne prisotne navdušil, saj je v našem prostoru predstavljal pravo novost. Videli smo namreč, kako se lahko neki t.i. "lahkotni" stvari, kot je kak modni defile, doda bogata in pestra kulturna vsebina.

BIRMA NA OPČINAH

Žal je zaradi stiske s prostorom v prejšnji številki izostal sicer krajši članek o birmi, ki je bila v nedeljo, 27. aprila, na Opčinah. V openski župnijski cerkvi sv. Jerneja se je tisti dan zbralo 16 slovenskih birmancev, ki so prejeli zakrament od tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija, katerega je spremljal škofov vikar za tržaške Slovence msgr. Franc Vončina, in ob somaševanju župnika Zvoneta Štrublja. Ob tej priložnosti je Peter Suhadolc (sicer oče dveh birmancev) prebral občuteno priložnostno misel. Slavnostni obred je spremljalo petje cerkvenega zbora Sv. Jernej, ki so se mu za to priložnost pridružili nekateri drugi pevci. Birmanci, njihovi starši in sorodniki ter vsi, ki so za to priložnost napolnili opensko cerkev, so občuteno doživeli praznik podelitve zakramenta sv. birme ter občudovali zelo dobro znanje slovenščine, ki ga je še enkrat dokazal škof Ravignani.

UGODNOSTI ZA KMETE

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

je pristopila k pobudi Deželne zveze zadrugh bank, ki predvideva pomoč kmetijskemu sektorju zaradi letošnjih vremenskih nepravil (suše in pozebe).

Kmetijska podjetja, ki so utrpela škodo, bodo deležna posojil po zelo ugodni obrestni meri. Smoter pobude je takojšnja pomoč oškodovancem v pričakovanju bodočih ukrepov javne uprave.

Najvišji znesek posojila za kmetijo je 100 milijonov. Trajanje: 18 mesecev. Obrestna mera je za točko in pol nižja od prime-rate ABI: trenutno je 7,875% letno.

Postopek za odobritev posojila je zelo preprost, saj se to izda na osnovi navadne izjave oškodovanega kmeta.

Prošnje sprejemajo na sedežu banke na Opčinah ter v vseh njenih agencijah (v Trstu, Nabrežini, Sesljanu in v Bazovici), kjer je osebje na razpolago za podrobnejše informacije.

TISKOVNO SPOROČILO

SSK POZIVA
K BALOTAŽI

Na zadnji seji pokrajinskega tajništva Slovenske skupnosti za Goriško je bila podana tudi analiza o prvem krogu upravnih volitev na Goriškem. Vsi smo bili mnenja, da je bil rezultat več kot dober, saj se je politična koalicija Oljke, h kateri je pristopila tudi SSK, dobro odrezala. Oljka je tudi edina politična koalicija, ki se je do slovenske manjšine pozitivno opredelila; v okviru nje imamo slovenski volivci le zagotovilo, da se bodo reševali tudi problemi slovenske manjšine v Italiji.

SSK je tudi z veseljem sprejela vest o uspehu svojega kandidata Davida Grinovera, ki je nastopil na listi Oljke in prejel naravnost plebiscitarno število glasov v volilnem okrožju Zagraj-Doberdob-Sovodnje. Slovenski volivci so jasno dali vedeti, da ne nasedajo lažnim obljubam t.i. desnih strank, ki so prav v tem okrožju dale na svoje kandidatne liste ljudi slovenskega porekla. Obenem so te volitve tudi

dokaz, da Slovenci lahko ob skupnih projektih dosežemo zavidljivo raven enotnosti, saj uspemo premagati ozke strankarske poglede na reševanje težav in pustimo ob strani tudi ideološke predsodke. To samo potrjuje mnenje SSK, da moramo biti Slovenci v Italiji enotni v različnosti!

Na seji pokrajinskega tajništva SSK smo bili mnenja, da je prvi krog upravnih volitev na Goriškem tudi pokazal, kako je ogromno ljudi nepravilno volilo in zato njihovi glasovi niso bili veljavni. Takih glasovnic je bilo 12,5%, kar je odločno preveč. Zato **SSK poziva slovenske volivce, naj se zagotovo udeležijo nedeljskih volitev - drugega kroga upravnih volitev - in naj na glasovnici samo prečrtajo ime kandidata koalicije Oljka inž. Giorgia Brandolina.** Tako bodo svoj glas oddali Oljki, ki edina zagotavlja Slovincem v Italiji, da bodo v bližnji prihodnosti lahko prišli do svojih temeljnih pravic.

PD ŠTANDREŽ / NOVA PUBLIKACIJA

"ŠTANDREŽ SAMOŠTOJNA
SLOVENSKA OBČINA"

SAŠA QUINZI

V torek, 29. aprila, so v prostorih doma Anton Gregorčič v Štandrežu predstavili publikacijo Damjana Paulina *Štandrež: samostojna občina v letih 1866-1927*. Na večeru so se najprej spomnili tragično preminulega vaščana Igorja Paulina, dolgoletnega in priljubljenega člana Prosvetnega društva Štandrež.

Publikacijo je predstavila prof. Lučana Budal, ki je pri izdaji tudi sodelovala kot lektorica slovenskega besedila. Poudarila je, da želi knjiga ohraniti "spominski glas preteklosti" in da ji to uspe tudi s približanjem dogajanja velike zgodovine malemu človeku. V njej lahko zasledimo tri glavne sklope, ki jih uokvirjajo prav dogodki evropske razsežnosti. Najprej pomlad narodov 1848. leta in upravne reforme iz leta 1861, ki so znotraj habsburškega cesarstva botrovale nastanku samostojnih občin, med katere se je l. 1866 povzdignil tudi Štandrež. To leto zaznamuje za vas začetek stalne rasti, saj sledijo za vaško skupnost vse do prve svetovne vojne po-

Z leve: tajnica društva Martina Nanut, prof. Lučana Budal in dr. Damjan Paulin (Foto Bumbaca)

membne pridobitve, kot so čitalnica (1869), ljudska (že 1856) in obrtniška šola, vodovod (1915), poštni urad (1915), gradnja dveh vojašnic in nove cerkve; uredi se tudi uporaba občinskih njiv in gozdov, poskrbi se za zavarovalnino živine (1899) itd. V ozadju vsake posamezne pridobitve lahko danes odkrivamo razmere in skoro dnevne skrbi iz življenja kmečke vasi. To obdobje je nasilno prelomila vihra prve svetovne vojne: vaščani so morali v begunska taborišča, okoli tristo mladeničev je odšlo na fronto, od

koder se mnogi niso vrnili. Konec vojne je čas naporne obnove vasi, a tudi začetek soočanja z italijansko upravo ("amministrazione italiana"). Ta je najprej uvedla dvojezično poslovanje, razmerje pa se je zaostri s fašizmom: septembra 1926 je v Rimu imenovani podoštat zamenjal izvoljenega župana in že 2. januarja naslednjega leta privolil v združitev Štandreža z goriško občino.

Na večeru je spregovoril tudi avtor Damjan Paulin, ki je s primeri živo prikazal do-

gajanje iz preteklosti, kot lahko to stori, kdor v tej odkriva lastne korenine. Poudaril je izključno slovensko poslovanje samostojne občine, za katero so vestno skrbeli njeni tajniki. To funkcijo so opravljali vaški učitelji, ki so nemalokrat bili še organisti in zborovodje. Mnogo dolguje vas tudi svojim uglednim možem, kot npr. poslancu prof. Andreju Marušiču, dr. Antonu Gregorčiču in drugim. Neomajna pa je bila v prejšnjem stoletju zvestoba županov habsburški hiši, saj so ob vseh obletnicah cesarjeve družine sklicevali slavnostne seje. S primeri je avtor knjige še ponazoril trenja, ki so nastajala s sosednjimi občinami glede davkov, rabe pašnikov ali gozdov. Poudaril je tudi bogato opremo knjige z reprodukcijami dokumentov (zanimivo je poglavje o žigih) in fotografij.

Pri knjigi je sodeloval še prof. Joško Vetrh za lektoriranje italijanskega povzetka; izdajo pa so finančno podprli ZSKP, društvo Štandrež, Štandreški rajonski svet in Zadruga kreditna banka Sovodnje - Podružnica Štandrež. *Štandrež samostojna občina* je že deseta knjiga povrsti, ki jo je izdalo Prosvetno društvo; ker pa se je v vasi od leta 1927 še marsikaj zgodilo, se že obeta zanimivo nadaljevanje.

SHAKESPEAROV
RICHARD III. V
KULTURNEM
CENTRU

Šesta predstava letošnje goriške gledališke sezone je izjemoma bila v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Tu je (žal samo v ponedeljek, 28. aprila, torkova ponovitev je namreč odpadla zaradi bolezni v igalskih vrstah SSG) v vsej svoji krvavi nasilnosti in nepotešljivi sli po oblasti zakraljeval Richard Tretji W. Shakespeara v režiji Mileta Koruna.

Kot je bilo že večkrat zapisano, je delo odrsko lahko živelo le zaradi sodelovanja zamejskega Slovenskega stalnega gledališča in novogoriškega Primorskega dramskega gledališča. Tako je v enem samem večeru Kulturni center Lojze Bratuž prvič gostil dve bližnji gledališki hiši. Ponedeljkov večer je potrdil izrednost postavitev, doganost režijske in scenografske zasnovi, ki pa je bila pri nas zaradi premajhne odrske zmogljivosti nujno okrnjena. Nekateri gledalci smo na tihem upali, da bo goriškim abonentom ogled predstave možen v nogovoriški dvorani. Bili smo pač prikrajšani za nekatere izredne sugestivne elemente: za mrakobno tesnobo ob brljenju sveč in bakel, za podoživljanje preteklosti ob renesančnih kostumih gledališkega osebja in razpostavljenih oklepah, orožju in ne nazadnje za prostorsko razsežnost odra, ki je nedvomno vplivala na učinkoviti potek predstave. Sicer pa so nam igralci znali tudi na tesnejšem

prizorišču prikazati grozljivo vsebino drame in vse markantne osebnosti, ki jo oblikujejo. K uspehu dela so brez dvoma prispevali vsi nastopajoči, ki so tankočutno izrisali svoje like. Nad vsemi pa je seveda blestel Bine Matoh, ki je plastično podal zapleteno Richardovo dvojnično osebnost: pod krinko navadnega, mestoma celo vpludnega človeka je skrival krvoločnost svojega pravega jaza.

Gledalci bi bili zelo zadovoljni, če bi gledališči ne spravili dela v arhiv in da bi ga še kdaj ponovili, morda celo kje na prostem.

IK

Slikarja Adriano
Velussi in Antonio
Verone v Kulturnem
domu

Ta dva slikarja, rojena v Goriči, razstavljata v Kulturnem domu (ul. Brass) od 8. do 25. maja od 9. do 13., od 16. do 18. ure in zvečer med priveditvami.

Srečanje z
liturgijskimi
pomočniki

V nedeljo, 11. maja, se želi ob 16.30 nadškof A. V. Bommarco srečati z vsemi pomočniki pri liturgiji. Vabi izredne delilce sv. obhajila, organiste, pevovodje, bralce in vse katehiste na skupno srečanje v goriški stolnici. Želi se srečati z vsemi oblikovalci liturgije, saj so vsi, ne samo mašniki, poklicani, da sooblikujejo liturgijske obrede in posredujejo Božjo besedo. Zaradi nadškofove maše odpade shod Marijine družbe.

ZBOR HRAST JE PRAZNOVAL

Hilarij Lavrenčič in g. Stanko Jeričijo med pevci (Foto Bumbaca)

MePZ Hrast je ob prejetju odličij v Mariboru nazdravil s predstavniki kulturnih in političnih organizacij v gostilni na Poljanah v ponedeljek, 28. aprila. Po besedah organizacijskega predsednika zboru Claudia Perica so prebrali čestitke g. Stanka Jeričija zboru, nadalje voščila drugih predstavnikov zborov ali kulturnih organizacij tostran in onstran meje. Prisotne so pozdravili predsednik ZSKP Damjan Paulin, za SSO Janez Povše, za SSK Damjan Terpin, pa še drugi gostje, ki so poudarili, da je bil to praznik za celotno primorsko zborovsko petje.

Na večeru je imel posebno mesto goriški skladatelj g. Stanko Jeričijo, avtor skladbe *Moj greh*, ki je mariborsko občinstvo in komisija še na poseben način presenetila. "V slovenski glasbi," nam je povedal g. Jeričijo, "je treba iskati sodobnejšo govornico... V času enoumja v Sloveniji ni bilo prostora za pesmi z izpovedno vsebino in notranjo napetostjo..." Zato tudi ni bilo kaj dosti posluha za bolj odprte, svobodnejše prijeme. Prav to ceni g. Jeričijo v dirigentu Hilariju Lavrenčiču, ki zna biti odprt tudi za "drugačno", ne tradicionalno glasbo.

ZAHVALA

Nepričakovano se je poslovil s tega sveta
IGOR PAULIN

Vsem, ki ste nas v težkih urah tolažili in nam pomagali, za pokojnika molili in se udeležili pogreba, se prijazno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo škofovemu vikarju Simčiču, dekanu Lazarju, župnikom Bolčini, Žerjalu in Markežiču, cerkvenim pevcem in vsem, ki ste darovali v dobrodnele namene. Žena Alenka, hči Vanja, oče Andrej z Rino in ostali sorodniki Štandrež, 2. maja 1997

10

ČETRTEK
8. MAJA
1997NA BALOTAŽO ZA MANJŠINO IN
POLITIČNO RAZUMEVANJA

Svet slovenskih organizacij je ocenil izvolitev slovenskih predstavnikov že v prvem krogu upravnih volitev kot izreden uspeh, ki pa nikakor ne sme zmanjšati naše pozornosti na predvečer drugega odločilnega kroga. Bistvene važnosti za celotno slovensko manjšino je prevlada takšne politike na vseh ravneh družbenega življenja, ki v današnjem času zmanjšuje napetosti na mednarodnem in notranjem prizorišču. To je še posebej pomembno v našem obmejnem prostoru, v katerem se ostanki nekdanjih nekoristnih soočenj kažejo v najizrazitejši meri. Ob tem odveč je dokazovati, kako je za manjšinsko in vsesplošno obmejno življenje pomembno, da vse bolj pre-

vladujejo načela plodnega sodelovanja in ustvarjanja na vseh družbenih ravneh. V tem smislu je zato na bližnji balotaži dragocena podpora kandidatu za pokrajinskega predsednika Giorgia Brandolinu. Z njegovo zmago bi naša izvoljena predstavnik David Grinovero in Damjan Primožič pridobila potrebno politično polnomočje. V izbiri za evropsko usmerjeno upravo, ki naj bi spremenila naše območje v odprti prostor novega sobivanja, se opredeljujemo za takšno družbo, ki bo znala uresničevati zahteve prihodnosti. Pri tem lahko tudi naša manjšina prispeva svoj pomembni delež pri izgrajevanju skupne politike razumevanja.

- SVET SLOVENSkih
ORGANIZACIJGIORGIO BRANDOLIN V KULTURNEM
CENTRU LOJZE BRATUŽ

V petek, 9. maja, bo obiskal Kulturni center Lojze Bratuž Giorgio Brandolin, kandidat za predsednika goriške pokrajinske uprave, skupaj z že izvoljenim slovenskim svetovalcem Davidom Grinoverom se bo srečal z zastopstvom Slovenske skupnosti in Sveta slovenskih organizacij ter predstavniki številnih dejavnosti znotraj samega centra. Kandidat za predsednika goriške pokrajinske uprave se želi na ta način pred odločilnim volilnim krogom približe seznaniti z delom slovenske stvarnosti na Goriškem.

SKAVTSKO JURJEVANJE V ŠTMAVRU

V koledarju dejavnosti, ki jih skavti na Goriškem vsako leto pripravljajo, je 1. maj gotovo najslavesnejši trenutek sezone: to je dan skavtskih obljub.

Vsaka skavt ima prav gotovo v nahrbtniku svojih izkušenj tudi spomin, vezan na dan, ko je prvič izrekel svojo obljubo ter postal član skavtske družine. Morda se nekateri spominjajo strahu, da bi zaradi vznemirjenosti pred zastavo pozabili besedilo obljube, drugi ponosa, ko jim je voditelj dal ruto in jim čestital, tretji spet veselja, da se lahko udeležijo poletnih taborov skupaj s prijatelji. Verjetno so ti mešani občutki spremljali tudi letošnje novince, ki so se celo leto vestno pripravljali in učili osnov skavtskih spretnosti, predvsem pa spoznali nove prijatelje v krdelu ali četi. Ta praznik je hkrati tudi priložnost, da se vsi skavti, volčiči, izvidniki, roverji, starejši skavti, prijatelji in starši srečajo in skupaj preživijo sproščen dan v igrah in družabnosti.

Čeprav skavti najraje organizirajo dejavnosti v naravi med zelenimi travniki, so se odločili, da bo zaradi letošnjega muhastega vremena jurjevanje potekalo na dvorišču bivše štumavrske šole, ki je danes sedež društva Sabotin, kateremu gre tudi iskrena hvala.

Skavtje so se začeli zbirati ob 9. uri, na kraju so jih že

G. Marijan Markežič med obredom v Štmauru

pričakovali izvidniki, ki so spredali v šoli. Na sporedu so bile zadnje vaje, nato pa sveta maša, ki jo je daroval g. Marijan Markežič. Med pridigo je poudaril pomembnost obljube in predvsem skrb, ki jo mora imeti vsak skavt, da jo dan za dnem udejanja ter se tako vzgaja in odraščaja v zrelega skavta in kristjana. Pred obredom obljube je na kratko spregovoril načelnik Julijan Čavdek, sledil je blagoslov rut, nato pa je pred zastavo stopilo ter obljubil 7 izvidnikov in kar 15 volčičev. Število izvidnikov ni visoko, dobro pa obeta narastek v najmlajši veji.

Po sveti maši je bila na vrsti že običajna skavtska paštašuta, za njo pa kratek premor. Ob 14. uri se je pričel taborni ogenj, tokrat nekoliko drugačen. Da bi bili vsi bolj aktivni,

so si organizatorji namreč zamislili igre, v katerih so tekmovali v treh ločenih skupinah skavti iz 1. stega, skavti iz 2. stega in še starši. Treba je povedati, da so se najbolje odrezali starši, medtem ko je prvi steg za las premagal drugega. Razpoloženje med tekmovalci je bilo sproščeno, gotovo je dobremu uspehu botrovalo tudi lepo vreme.

Za konec so se vsi prisotni vključili v krog, skupaj zapeli Pesem slovesa in si po sklepnih klicih zaželeli srečne tabore. - (MM)

DAN PREJ PA...

Dan pred jurjevanjem smo izvidniki in vodnice imeli v programu prenočevanje v šotorih, zaradi slabega vremena pa smo morali spati v štumavrski šoli. V sredo, 30. aprila, smo se ob 17. uri vsi zbrali pred šolskim poslopjem in se namestili v učilnicah. Vreme je bilo vetrovno, a sonce je le sijalo. Najprej so nam voditelji pustili nekaj prostega časa, potem pa so bili na vrsti še izpiti za novince, ki so morali obljubiti naslednji dan. Pri teh so vsi izdelali, saj vprašanja niso bila zelo zahtevna. Čas je minil res hitro in, ne da bi se sploh zavedali, je prišel večer. V nočnih urah smo šli na veliko jaso, kjer smo igrali igro, v kateri so morali znanstveniki braniti nuklearno orožje pred roparji. Naloga branilcev je bila veliko lažja kot tista njihovih nasprotnikov, saj so ti visoko zmagali. V šolo smo se vrnili okrog 1.30, saj smo se ob poti domov ustavili pred cerkvijo, ker so tam vaščani postavljali mlaj.

Naslednjega dne smo se zbudili že ob 7. uri; najprej smo pozajtrkovali in pospravili vse v nahrbtnike, potem pa so začeli prihajati starši, da bi prisostvovali sv. maši in obredu obljub. Za novince, volčiče in voljkuljice, pa tudi izvidnike in vodnice je bil to velik dogodek, saj so končno uresničili tisto, na kar so čakali celo leto.

Ta krásni dan bo vsem nedvomno ostal v najlepšem spominu, saj se je vsak po svoje zabaval. Naslednjič pa se bomo vsi zbrali na taboru!

- VESELI GAMS

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

V spomin na pokojno sestro Nives, noterdamko iz Gorice, Rozina in Pietro Colja 100.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

SPOMINSKA RAZSTAVA Vena Pilona v Kulturnem centru L. Bratuž je odprta do 15. t.m. od 10. do 12. in od 17. do 19. ure (tel. 531445).

ZA POTOVANJE z Novim glasom na Sicilijo (od 7. do 13. julija) je na razpolago še nekaj mest. Pohitite z vpisom!

V KULTURNEM domu bo v sklopu Srečan z avtorjem v sredo, 14. t.m., ob 20.30 gost večera pisatelj Niko Kavčič. Njegovo knjigo Pot v osamosvojitve bo predstavil prof. Jože Pirjevec.

V RESTAVRACIJI Nautilus na Trgu Republike 21 v Trzinu bo v sredo, 14. maja, ob 19. uri otvoritev skupinske likovne razstave tržaških in goriških slikarjev. Spregovorila bo Liliana Visintin.

ČASNIKAR MITJA Volčič, avtor knjige Est, bo gost srečanja v mestni knjižnici v sredo, 14. maja, ob 17.30.

DAROV

ZA SLOVENSKE misijonarje: Levstikovi 250.000 lir.

ZA SLOVENSKO Karitas: Božena Terčon v spomin na pok. Ireno Kralj Metlikovec 50.000; L.F. na čast sv. Antonu 100.000.

OB OBLETNICI smrti mame Pavle Dobravec in Eveline Pahor daruje Marica Širca po 50.000 lir za cerkev v Mavhinja in za lačne po svetu.

ZA MISIJON p. Kosa: Marija Devetak 150.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: druž. Čevdek Quaggiato 50.000; Slavica Krpan 50.000 lir.

ZA OBNOVO cerkve v Rupi: Aurora Rusjan v spomin na moža Franca 50.000 lir.

ZA NOVO cerkev v Dolu: N.N. 400.000; N.N. 1.000.000 lir.

ZA SLOVENSKE ustanove v Gorici in za cerkev sv. Ivana po 1.200.000 ter namesto cvetja na grob Igorja Paulina 300.000 (skupaj 2.700.000).

ČESTITKA

Danieli, Davorinu in Lari se je pridružil drugorojenček Danilo. Srečni družini čestitajo mama, tata in Igor.

SOŽALJE

Ob izgubi drage mame Klare izrekajo iskreno sožalje župniku Tvrtku mešani in cerkveni pevski zbor Podgora, PD Podgora in slovenska podgorska skupnost.

SCGV EMIL KOMEL

sklicuje

OBČNI ZBOR

Komorna dvorana
Kulturnega centra Lojze
Bratuž v Gorici, sredo,
14. maja 1997, ob 18. uri.

ZBOGOM, IGOR PAULIN!

Štandreška cerkev, prepolna sprašujočih in žalostnih obrazov tako številnih odraslih kot nič manj številnih mladih, je bila v petek, 2. maja, zvesta podoba velike žalosti in zapređenosti, ki je prizadela vaško skupnost in sploh celo Goriško ob smrti Igorja Paulina. Ta smrt je osupnila vse in še enkrat pokazala, kako krhko in skrivnostno je življenje, še bolj ovita v skrivnost pa smrt.

Aktivni član štandreškega cerkvenega in mešanega pevskega zbora je bil poznan daleč naokrog zaradi svoje dobrote, odprtosti, šaljivosti, pripravljenosti zavahati rokave in z iskreno vedrino pomagati. Igor Paulin, ki je februarja praznoval komaj svoj 49. rojstni dan, se je po srednji šoli zaposlil kot vrtnar na goriški občini; imel je poseben odnos do rastlin in urejenega okolja, svoje delo je opravljal strokovno in ga plemenitil z ljubeznijo. Poročil se je z Alenko Komic; poleg nje zapuščala še 17-letno hčer Vanjo in očeta Drejčeta. Pel je v zboru, rad pa je tudi sodeloval kot scenograf pri dramski skupini. Kot športnik je bil član društva Vexlo in vaše nogometne ekipe Juventine. Predvsem smo vsi občudovali njegov topli in mogočni glas, ker je res pel z dušo. Pel in živel.

Ob somaševanju štirih duhovnikov je pogrebno mašo daroval štandreški župnik Karlo Bolčina. Pribil je, da je zelo človeško se spraševati zakaj?, kam?, zakaj na tak način?; in vendar je edini odgovor le ta, da je Igor zdaj pri Očetu. Na koru je pel Igorjev zbor, ki so se mu pod vodstvom Tiziane Zavadlav pridružili številni pevci iz goriških vasi, pokojnikovi prijatelji; ti so se želeli še zadnjič posloviti od pevca - s petjem. Po maši je spregovoril Marko Brajnik, predstavnik župnijskega sveta, katerega član je bil tudi pokojni; na pokopališču pa se je poslovil Damjan Paulin v imenu PD Štandrež. Igorju se je zahvalil za vse dobro - in tega ni bilo malo -, kar je s svojimi talenti napravil za skupnost.

Svojem naj gre iskreno sožalje našega uredništva, Igorju pa še enkrat hvala za to, kar je pomenil za vsakega posameznika, ki ga je imel srečo spoznati.

DD

KMEČKA BANKA PODPIRA KMETIJSKE PROIZVAJALCE

Goriška Kmečka banka je zgodovinsko tesno povezana s krajevnim socialnim in gospodarskim tkivom in zato sta njuna utrditev in razvoj ena njenih najpomembnejših nalog. Še posebno pozornost namenja slovenska goriška banka kmetijstvu, ki sodi med najpomembnejše gospodarske dejavnosti na našem področju. V sklopu raznih pobud za razvoj kmetijstva je Kmečka banka namenila poseben plafond za posege v korist kmečkih obratov, ki so utrpeli škodo zaradi posebno nenaklonjenih vremenskih razmer (pozeba in suša). Kmetijski proizvajalci, ki spadajo v prizadeta območja, bodo lahko pri Kmečki banki najeli na osnovi hitrega in poenostavljenega postopka izredno posojilo za dobo do 18 mesecev z nadvse ugodno obrestno mero, ki je vezana na Prime Rate ABI, v veljavi ob podelitvi kredita, manj dve točki.

Za zainteresirani bodo lahko prejeli vse informacije o novi pobudi goriškega denarnega zavoda na glavnem sedežu banke - Verdijev korzo 55 - ter na njenih podružnicah v Gorici, Krmini in Trstu.

ŠTEVERJAN: VANDALSKO DEJANJE

Občinski svetovalci, zbrani 5. maja na občinski seji v Števerjanu, so soglasno obsodili vandalsko dejanje na spomeniku padlim v Števerjanu. Neznanci so odstranili dva venca, ki ju je postavila Zveza združenih borcev iz Kojskega in Števerjana. Tako dejanje izkazuje najnižjo stopnjo človeške nekulture in izživiljanja nad vrednotami, ki so nam še vedno pri srcu.

ZAKIJUČEK 27. PRAZNIKA FRTALJE V RUPU

Tudi zadnji dan Praznika frtalje je na dan 1. maja potekal v znamenju ogromnega števila obiskovalcev v Rupi. Uvodne besede je na prazniku v Rupi imela Valentina Pahor, ki je povedala nekaj misli ob 1. maju, prazniku dela. Za sproščeno vzdušje so poskrbeli pevci MoPZ Fantje izpod Grmade pod vodstvom neutrudnega vodje Iva Kralja. Slavnostni govornik je bil na prazniku dr. Bernard Špacapan. Napovedana veseloigra dramske skupine iz Štandreža je zaradi tehničnih težav odpadla, zato so nastopili igralci KD Sabotin iz Štmauru, ki so v režiji Kazimira Černica prikazali štiri prizore veseloigre Joj, uboga glava, kmet kupuje koso, Na polikliniki in komedije Ne laži. Seveda so bili ljubiteljski igralci deležni navdušenega ploskanja. Predsednik rupenskega društva Ivo Kovic je sklenil praznik in podelil pokal društva najzvestejšemu obiskovalcu praznika, katerega vsi poznamo kot Romea in je do nedavnega z značilnim vozom prihajal v Rupo ter tam prodajal sladled. Večer je zaključil ples s Kraškimi kvintetom. - R. DEVETAK

ArS
GALERIJA

Vljudno Vas vabimo na odprte razstave

TERESE LENDARO

Umetnico bo predstavil
Joško Vetrh.

Katoliška knjigarna, Travnik 25, Gorica
petek, 9. maja 1997, ob 18. uri.

ŽUPNIJA SV. ANDREJA APOSTOLA
S POKROVITELJSTVOM ZDRUŽENJA CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV - GORICA

vabi na koncert

CERKVENE, VERSKE IN POLIFONSKE SKLADBE BO IZVAJAL
KOMORNI ZBOR AVE IZ LJUBLJANE

Župnijska cerkev v Štandrežu, nedelja, 11. maja, ob 17. uri
ZBOR BO ISTI DAN OBLIKOVAL ŽUPNIJSKO MAŠO OB 10.30.

KATOLIŠKA KNJIGARNA - TRAVNIK 25, GORICA

vabimo vas na predstavitev nove knjige

IGOR ŠKAMPERLE

KRALJEVA HČI

Roman bo ob prisotnosti avtorja predstavil
Dušan Jelinčič.

V petek, 16. maja 1997, ob 18. uri.

SCGV E. KOMEL - KONCERTNA SEZONA 1996/97

DOBRO VEČE

SREDNJA GLAZBENA ŠKOLA PAVEL MARKOVEC
- ZAGREB

Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici,
sobota, 17. maja 1997, ob 19.30

KO ZAPIHA NOVI VETER...

ERIKA JAZBAR

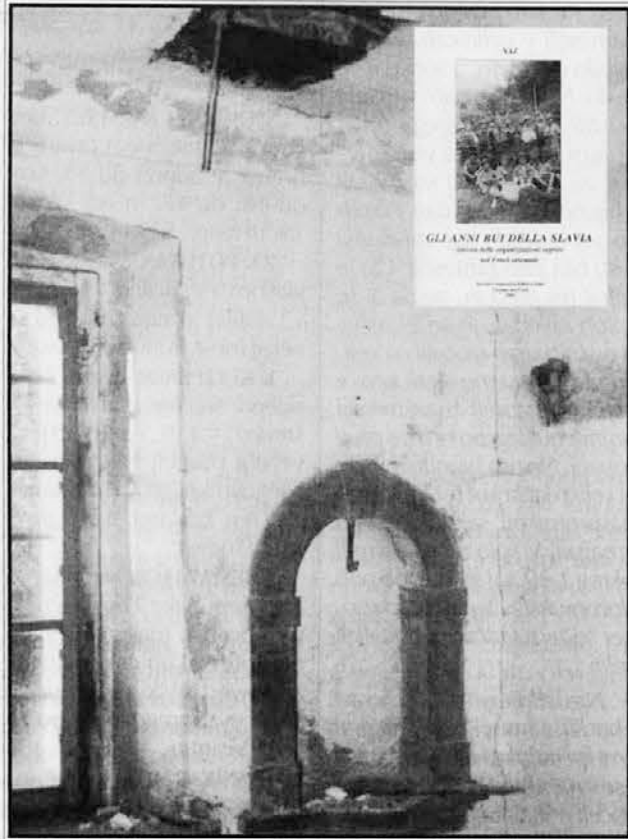
**Ko se soočaš
z dejstvi in se
ne skrivaš več
za prstom...**

V poznih popoldanskih urah petka, 2. maja, si v občinskih prostorih špeterske uprave lahko srečal veliko poznanih in manj znanih obrazov, ki so iz raznih krajev prišli na srečanje; to je imelo seveda kulturne, vendar predvsem zanimive politične razsežnosti. V institucionalnih prostorih in ne na sedežu domačega društva so namreč nevsakdanje osebnosti javno in jasno (nekateri bolj, druge manj) spregovorile o pekočem in žalostnem obdobju naše povojne zgodovine, ki se je končalo (zdi se) le pred kratkim.

Predstavitelj publikacije *Gli anni bui della Slavia*, o kateri ne bomo ponavljali že povedanega, je bila lepa priložnost in v bistvu primeren povod za soočanje in diskusijo. Petkovo srečanje je potekalo v glavnem v italijanskem jeziku po uvodnih pozdravih v maternem jeziku slovenskih sodelujočih, ki so sedeli za mizo. Med publiko so bili prisotni številni navadni radovedneži, ni manjkalo seveda osrednjih zamejskih "institucionalnih" osebnosti; prišel je tudi konzul RS v Trstu Tomaž Pavšič, nekaj gostov je bilo tudi iz matic. Ob sonarodnjakih je bila pomembna prisotnost sodržavljanov italijanske narodnosti, katerim je posebno namenjena knjiga, potem ko prebirajo naše dnevno časopisje.

Uvodna beseda je bila zapužana predsedniku zadruga Dom Božu Zuanelli, ki je predstavil slovensko zadrugo in njeno knjigo. Naz je sigla, pod katero se skriva delo skupine raziskovalcev, ki so v videmskih arhivih zbrali poročila o delovanju tajnih povojnih organizacij v Nadiških dolinah; iz povedanega sledi, nekoliko cinično povedano, da so glavni avtorji zadnje knjige Doma general Luigi Olivieri in njegovi pristaši, saj so s svojimi poročili sestavili dokumentacijo, ki se hrani v arhivu Osoppo v Vidmu. Naz je zato "le" zbral omenjene dokumente in nam podal sliko, podobno mozaiku o začrtkih teh organizacij do Gladija, kar pomeni: življenje v Nadiških dolinah od prvih povojnih let do šestdesetih/semidesetih. Glavno tezo knjige, in sicer da se je italijanska država posluževala teh struktur za uničenje notranjega (avtohtonih ljudi, predvsem Slovencev) in ne zunanjega nasprotnika (komunistov z vzhoda oz. Jugoslavije), so potrdile tudi nekatere publikacije, ki so izšle pred kratkim.

Prisotne je nato nagovoril župan Marinig, ki se vsakodnevno sooča s posledicami

Luknja v stropu zakristije cerkve v vasi Matajur so naredili karabinerji 13. novembra 1995. Iskali so orožje...

tega zelo uspešnega soft-etničnega čiščenja, za katero je italijanska država vsaj posredno kriva; taka "demokracija" Italija sili v Evropo in zahteva, naj drugje po svetu spoštujejo državljanske pravice, medtem ko se ni pometla pred svojim pragom.

Slovenski senator Bratina je kril poseg podtajnice v zunanjem ministrstvu Toje, ki je bila odsotna zaradi predčasni institucionalnih obveznosti v Strasbourgu. Poudaril je novo občutljivost vlade za naš obmejni pas. V dneh, ko je parifikacija dvojezičnega centra v Špetru postala realnost, lahko govorimo o novi politični klimi, ki raste iz mlajših, ne več pogojenih generacij politikov.

"Moramo se predvsem strezniti, razjasniti negativne plati naše zgodovine in graditi na pozitivnih vrednotah brez novega sovraštva. Prihodnost mora rasti iz pozitivnih vrednot, ki so nam ostale iz preteklosti," je še povedal.

Isidoro Gottardo, deželni odbornik za evropske probleme, je govoril kot predstavnik omenjene nove generacije. V svojem posegu je v glavnem poudaril pomembnost specifičnosti za avtonomno deželo F-Jk; tega se moramo zavedati predvsem danes, ko se razpravlja o federalnem ustroju italijanske države. Naša dežela mora ostati enotna in glasna, kajti dokazati moramo, da smo posebna dežela, ki mora imeti več kompetenc od ostalih. Poudarjati naše specifičnosti (kar v bistvu pomeni prisotnost naše manjšine) je v interesu vseh nas (prebivalcev F-Jk).

Najzanimivejši poseg večera je imel predstavnik Deželnega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja.

Spregovoril je 87-letni monsinjor Aldo Moretti, furlanski duhovnik, dobitnik zlatega vojaškega odlikovanja za zasluge. Monsinjur je že pred časom predstavil knjigo za druge, in sicer dnevnik Antonia Cuffola. Njegova prisotnost pa je bila pomembna, ker je sam deloval in soustanovil protifašistično formacijo osvodilnega gibanja, imenovano Osoppo. Pri tem moramo spomniti, da je podtalna povojna vojska, ki je štela tudi 7000 mož (najprej *Terzo corpo volontari per la libertà*, nato *Volontari difesa confini italiani VIII*, kasneje organizacija O) in se je leta 1956 prelila v glavnem v nam bližji Gladio, nastala takoj po vojni januarja 1946, vanjo pa so stopili v glavnem aktivisti razpuščenega bataljona Osoppo.

Msgr. Moretti je ob taki žalostni ugotovitvi globlje analiziral situacijo. Povedal je, da so bile formacije pod imenom Osoppo kar tri, od katerih nas zanima predvsem druga, ki je nastala leta 1943 in katere aktivist je bil on sam (Osovani), in tretja-povojna, beneškim Slovcem bolj poznana (Osoppiani).

Osoppiani so jasno nastali iz Osovanov, saj so jim slednji posredovali ideale (borili so se za demokracijo, svobodo in proti fašizmu, vendar ne za marksizem; nasprotovanje marksizmu je bilo demokracijo, bili so ob strani Garibaldinov in Slovencev, ne proti njim) in same može, ki so po vojni ubrali drugo varianto poti, saj je bilo njihovo nasprotovanje komunizmu tudi nasilno.

O teh vojakah je spregovoril nekdo, ki jih je poznal za poštene može (*galantuomini*) in zelo dobre kristjane; vzgojeni so bili v vojaški pokorščini, pogojeni so bili z zvestobo krščanskim principom;

informacije, ki so jih posredovali, so bile le sad njihovega zornega kota in kot take v neki meri resnične. Mogoče so vse to delali tudi brez hudobije, v klimi, ki je nastala v teh krajih, in so iskreno sumili, da imajo Slovenci stike z onimi čez mejo in rovarijo kdove kaj. Skratka: tako početje bi bilo danes nesmiselno in zgrešeno, takratne dogodke pa je treba opazovati skozi zgodovinska očala, treba se je zagledati predvsem v vzroke in ne samo v krivde.

Besede, ki jih je spregovoril 87-letni, vendar še kako trezen monsinjur, so bile lahko provokativne in zanimive tudi zato, ker je bil edini, ki je zaigral na nekoliko drugačno struno. Vsa kdosi je od večera pričakoval le obsodbo početega, medtem ko je bilo z Morettijem mogoče nekako pogledati tudi na drugo stran. Ko je govoril, se s svojimi besedami ni prilagajal publiki in njenim pričakovanjem, temveč je povedal to, kar mu je težilo srce.

Večer je sklenil odgovorni urednik Doma Marino Qualizza, ki je povedal, da se prebujava v teh ljudeh aktivno pojmovanje demokracije, medtem ko je do včerajšnjega dne veljal princip zvestobe in nekritičnega sprejemanja. V vseh teh desetletjih so ljudje prestali in sprejemali vse, kar jim je zgodovina prinašala. Spregovoril je tudi o zmedu, ki pogosto nastaja med smotri in njihovo uresničitvijo s sredstvi, ki so prepogosto necivilni in kot taki v službi smotra oz. makiavelistični. Dotaknil pa se je tudi pekočega problema krščanstva in zlorabljanja njegovega imena in idealov za marsikatero netično dejanje (danes se podobno dogaja predvsem islamu).

IZ BELGIJE

SLOVENSKI ZBOR ADRIATIC NA VALONSKEM

Med prvomajskimi počitnicami je slovenski zbor Adriatic gostoval na Valonskem v Belgiji. V Monsu je bil zbor 2. maja povabljen na skupni koncert z vokalno skupino Les Rolandis in glasbeno skupino Le Caber Feigh Pipe Band v avditorij Abel Dubois. Naslednjega dne pa je bil zbor Adriatic gost na koncertu pri Mladinskem zboru v Collégiale St. Vincent v Soigniesu. Oba koncerta je zbor Adriatic izvajal pod vodstvom mladega dirigenta Mirana Bordona iz Ankarana.

Skupina Les Rolandis je prvič navezala stike z zborom Adriatic v juliju 1996 in ga letos povabila na povraten obisk. Oba koncerta sta potekala pod pokroviteljstvom valonskega oddelka radia in televizije RTBF v Monsu in organizacije Umetniška srečanja pevskih zborov v provinci Hainaut na temo *Naj mladi različnih narodov s pesmijo služijo miru po svetu*.

- POLDE CVERLE

**Dahnejo mu sanje v trudno glavo.
Stol kraljevi iz zemlje mu rase;
on pa seda nanj s častjo in slavo,
bogat, venčan ko nekdanje čase.**

(Fran Levstik, *Ubežni kralj*)

Pred kratkim smo po televizijskih ekranih gledali, kako se v Albaniji vrstijo vsak dan novi in zanimivi razpleti. Med temi je gotovo značilen povratek albanskega prestolonaslednika Leke (nekateri ga že označujejo kot kralja Leka I.), sina pokojnega kralja Zoguja, ki so ga odstavile italijanske okupacijske oblasti, ko je Viktor Emanuel III. postal tudi kralj Albanije (in cesar Etiopije). Prihod albanske "kronane" glave pa ni edinstven pojav na albanski pokomunistični sceni. Le oglejmo si nekaj drugih podobnih vrnitev ali vsaj obiskov.

Nedavno je prišel v Romunijo nekdanji kralj Mihael, ki je moral državo zapustiti po uvedbi komunističnega režima in potem, ko je bila Romunija pravzaprav edina komunistična država, ki je še nekaj časa ohranila monarhijo. Romunski kralji izhajajo iz nemške vladarske dinastije Hohenzollern-Sigmaringen in so na Balkanu vladali skoraj dobro stoletje.

Prav tako kaže zanimanje za svojo državo nekdanji bolgarski kralj Simeon, sin kralja Borisa (ki je poročil italijansko princeso Ivano Savojsko). Tudi on je že bil na obiskih v Sofiji in doživel kar navdušen sprejem dela prebivalstva. Bolgarska kraljevska družina je tudi nemškega izvora, in sicer Sachsen Coburg. Ne pozabimo, da je bil med tem časom na obisku v Beogradu tudi sin nekdanjega jugoslovanskega kralja Petra II. princ Aleksander Karadjordjević in marsikateremu Srbu se je potožilo po monarhiji. Naj še dodamo, da so nekateri preostali dediči jugoslovanske kraljevske rodbine večkrat zahtevali vrnitev prejšnje imovine - zlasti nepremičnin - in to ne samo v Srbiji, ampak tudi v Sloveniji (recimo grad Brdo ali stavbe na Bledu).

Pa tudi izven samega Balkana opažamo včasih podobne težnje. Na Madžarskem so se v tamkajšnje politično življenje vključili nekateri predstavniki nekdanje habsburške cesarsko-kraljeve hiše. Evropski poslanec Oton Habsburg pa večkrat obiše nekdanje

dežele svojega očeta cesarja Karla I. (tudi Gorico in Trst).

Albanski pretendent Leka je po prvih navdušenih sprejemih doživel tudi žvižge. Romunski bivši kralj Mihael se je za pravoslavno Veliko noč udeležil verskih obredov v Temišvaru. Nekdanji jugoslovanski princ Tomislav (brat kralja Petra) pa je postal tarča srbskih škandalističnih revij zaradi domnevnih ljubezenskih zgodb. Kot vidimo, so torej vse te zgodbe nekdanjih in možnih bodočih monarhov različno obarvane.

Sicer tudi Rusija danes priznava določene pravice in privilegije nekdanji carski rodbini Romanov. Moskovska vlada je recimo dodelila velikemu knezu Georgiju Romanovu vilo blizu prestolnice. Večkrat se tudi v javnosti in medijih omenja lik zadnjega carja Nikolaja II., ki je skupno z družino (na sliki) padel kot žrtev boljševiške revolucije. Bodo carji še kdaj vedrili v Sankt-Petersburgu (ali Kremlju)?

Nič nismo še slišali o zahtevah kakih dedičev poljskih kraljev, med katerimi so razni Jagielonci, Sobieski, Poniatowski, Leszczyński in drugi. Pa tudi s strani morebitnih potomcev in naslednikov kralja sv. Venceslava ob bregovih Vitave v pričakovanju na češko krono ni še glasu.

Še in še bi lahko nadaljevali z opisi naslednikov nekdanjih dinastij srednje in vzhodne Evrope. Kaj pa Slovenci? Koga bomo mi pričakali? Bomo na Brniku doživeli prihod z Jumbo jetom kaknega potomca karantanskih vojvod? Ali celo kralja Sama...?

Tudi na Zahodu se sliši o možnih povratkih kraljev oz. njihovih potomcev. Dan pred prvim majem je italijanska vlada sprejela sklep, da v kratkem predloži poseben zakon za odpravo tistega prehodnega člena italijanske ustave, ki preprečuje moškimi potomcem savojske dinastije vrnitev v Italijo. Dejansko gre za Viktorja Emanuela, sina zadnjega kralja Humberta II., in njegovega sina Emanuela Filiberta. Je tudi v tem neka (pod)zavestna želja po monarhiji?

PEROPRASK

V DUBROVNIKU POD POKROVITELJSTVOM HRVAŠKEGA
IN FRANCOŠKEGA MINISTRA

MEDNARODNO POSVETOVANJE O JADRANSKEM PROSTORU

MARJAN DROBEŽ

V tem okviru je bilo pred kratkim v Dubrovniku mednarodno posvetovanje o Jadranskem prostoru, ki je potekalo pod visokim pokroviteljstvom hrvaškega in francoskega zunanjega ministra Mate Graniča in Herva de Charretta. (O tem naša javnost še ni bila obveščena.) Med udeleženci so bili tudi slovenski zgodovinarji oz. strokovnjaki z drugih področij: dr. Branko Marušič iz Znanstveno-raziskovalnega centra SAZU, Anton Zabkar, profesor na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, Janez Šumrada, prof. Univerze v Mariboru, Andrej Vovko iz Slovenskega šolskega muzeja ter predstavnik Luke Koper Marijan Babič.

Predavatelji so z raznih vidikov obravnavali izbrano temo o Jadranskem prostoru, pri čemer se niso omejili zgolj

Z zmanjševanjem političnih napetosti in postopnim reševanjem spornih vprašanj med Slovenijo in Hrvaško nastajajo med državama tudi ugodnejši pogoji in ozračje za obnovitev stikov in sodelovanja na raznih področjih.

na preteklost, temveč so dogodke iz zgodovine ocenjevali tudi v luči novejših spoznanj. V svojem posegu z naslovom *Jadransko morje v slovenski politični misli do prve svetovne vojne* je zgodovinar dr. Branko Marušič poudaril, "da morje in z njim Trst za nas nista bila zgolj civilizacijski dejavniki, temveč pravo narodno vprašanje zaradi zemljepisne lege mesta ob povsem slovenski okolici. V bistvu je šlo za razmejitev med Slovenci in Italijani. Problem globalne razmejitve na severozahodnih obalah Jadranskega morja je bil zelo zapleten zaradi tega, ker so bila mesta italijanska, njihova okolica pa slovenska.

Odnos med Trstom in njegovo okolico je bilo sploh osrednje vprašanje slovenskih pogledov na morje in vloge Slovencev kot pomorskega naroda." Dr. Marušič je pri tem citiral slovenskega zgodovinarja dr. Frana Zwitterja, "da obstaja problem mesta in notranjosti eden od temeljnih izhodišč za razumevanje primorskega vprašanja."

Iz predavanja omenjamo tudi ugotovitev, "da se je slovenski naselitveni val na Trst začel okoli leta 1880. Slovenci so predstavljali sicer majhno, toda zelo pomembno finančno moč, ki jo je krepila tudi Kranjska industrijska družba, ki je v Trstu gradila svoje obra-

te. Podatki govore, da je 1910 v Trstu živelo skoraj 60 tisoč ljudi, ki so izjavili, da je njihov pogovorni jezik slovenščina. V tistem letu pa je Ljubljana imela približno 42.000 prebivalcev, med katerimi je bilo 6 tisoč Nemcev."

Dr. Branko Marušič je v predavanju ocenil tudi nadaljnja obdobja dogajanja na Jadranskem prostoru, svoje izvajanje pa je končal s poudarkom, "da nova slovenska država od l. 1991 dalje tudi glede morja vodi svojo samostojno politiko."

Predstavniki Luke Koper Babič je v svojem predavanju na mednarodnem posvetovanju v Dubrovniku obširno predstavil razvoj tega slovenskega pristanišča in njegove projekte za prihodnost. Poudaril je, da je promet v Luki v letu 1959 znašal okoli 61.000 ton raznih tovorov, v letu 1996 pa že nad 6.542.000 ton. Razvoj Luke Koper naj bi močno spodbudilo pričakovano članstvo Slovenije v Evropski zvezi.

NAPOVED KONCERTA

ZA LEPŠI POGLED NA SVET

MARJANA REMIAŠ

V soboto, 10. maja, se bo ob 20. uri v prostorih Hitove hale Cimos pričel dobrodelni koncert, ki ga organizirajo Televizija Primorka, društvo Sožitje in Odbor za zbiranje sredstev za nakup računalniškega perimetra. Organizatorji napovedujejo zanimivo glasbeno dogajanje, saj bo na koncertu nastopilo nad deset primorskih glasbenih ansamblov in plesni par Katja Marc in Miša Cigoj; izkupiček koncerta pa bo namenjen nakupu perimetra za Očesni oddelek bolnišnice dr. Franca Derganca v Šempetru. Karte za koncert so v predprodaji na voljo v vseh novogoriških turističnih agencijah, prodajale pa

se bodo tudi dve uri pred začetkom prireditve same.

Vse, ki bi želeli z nakupom vstopnice in ogledom koncerta postati darovalec za Očesni oddelek šempetrske bolnišnice, vabimo, da se koncerta udeležite. Akcijo, v sklopu katere organizatorji pripravljajo sobotni koncert, je do danes podprlo veliko ljudi: podjetnikov, posameznikov, družb in podjetij, ki jim usoda pacientov očesnega oddelka ni tuja.

Pridite in ne bo vam žal. Dobimo se v soboto, 10. maja, ob 20. uri v Hitovi hali Cimos v Šempetru!

KONCERT V NOVI GORICI

V cerkvi Kristusa Odrješnika v Novi Gorici je bil v ponedeljek, 5. maja, zanimiv koncert nabožne glasbe, na katerem so nastopili Komorni zbor RTV Slovenije pod vodstvom dirigenta Matjaža Ščeka in vokalni solisti Ana Pusa-Jerič (sopran), Mirjam Kalin (alt), Marjan Trček (tenor), Marko Fink (bas); pri orglah je bil Dimitrij Rejc. Na sporedu so bile skladbe litvanskega skladatelja Vyuta Miškinisa in domačina Štefana Maurija. Prvi je bil zastopan z vrsto latinskih motetov, drugega pa smo slišali Slovensko mašo za soliste, zbor in orgle.

Maurijeva Slovenska maša je nedvomno lep primer sodobno oblikovane muzikalne partiture. Tradicionalni deli latinske maše (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus in

Agnus Dei) postanejo tu *Vstopni spev, Gospod, usmili se, Slava, Vera, Svet in Blagoslovljen, ki prihaja, ter Jagnje božje*. Vsem tem delom skladatelj vljuje z modernim izrazom in sodobno glasbeno govornico osebni ton in podobo. S tem je tudi obogatil našo tovrstno zborovsko literaturo. Maša bi že po svojem obsegu in zasnovi sodila med slovenske maše.

Koncerta se je udeležilo lepo število ljubiteljev zborovske in nabožne glasbe z obeh strani meje. Izvajalci - solisti, zbor, dirigent - so podali predstavljena dela z veliko preciznostjo in dognanostjo. Slovenska maša je izvenela res mogočno in prepričljivo ter bo gotovo doživela še druge izvedbe.

AB

AJDOVŠČINA / OBČINSKI
PRAZNIK, ZAČETEK POMLADI

VELIK USPEH PRI GRADITVI VODOVODA NA GORI, "PROJEKTA STOLETJA"

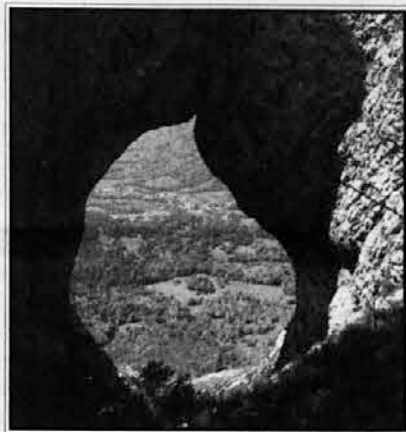
Občina Ajdovščina ima svoj praznik 5. maja, določili pa so ga v prejšnji državi oz. režimu. Spominjal je na omenjeni dan leta 1945, ko je bila v Ajdovščini ustanovljena narodna vlada Slovenije. Ob tem navajamo, da so protikomunistično usmerjene politične stranke dva dni prej, 3.5.1945, na Taboru v Ljubljani ustanovile svojo narodno vlado, ki pa se je zaradi zmage revolucije že po nekaj dneh morala umakniti v izgnanstvo, ki je trajalo vse do ustanovitve samostojne in neodvisne države Slovenije.

V Ajdovščini se na 5. maj iz leta 1945 ne sklicujejo več. Osnovna šola se ne imenuje več po Borisu Kidriču, komunističnem revolucionarju, ki je postal tudi prvi predsednik omenjene vlade. Njegovo obeležje, ki je bilo postavljeno pred šolo, so odstranili, a je shranjeno kot eno izmed pričevanj novejšje zgodovine Slovenije oz. Zgornje Vipavske doline.

Praznik občine se sicer sklicuje na 5. maj, toda obhajajo ga predvsem kot datum, ki naj simbolizira pričetek prvega in najlepšega meseca pomladi. Tako je bilo tudi letos. Osrednje prireditve so bile prejšnjo soboto v Otlici, naselju v gorskem svetu nad Ajdovščino, ki ima skupni naziv Gora (na sliki). Gre za majhne in med seboj oddaljene vasi in zaselke s tremi središči, ki so Col, Otlica in Predmeja. Na tem območju že od leta 1988 grade vodovodno omrežje, ki je morda najpomembnejši pogoj za obstanek in prihodnost prebivalcev Gore.

Vodovod za Goro ima izvirno in zanimivo zgodovino. Prvič ga je leta 1916 zgradila Avstrija za potrebe vojne. Drugič ga je zgradila italijanska država v letih med vojnama, da bi oskrbovala vojaške utrdbe vse do Jadrana, torej do meje s tedanjo Jugoslavijo. Nova jugoslovanska država pa je omenjeni vodovod najprej onesposobila, kasneje pa opremo in vodovodne cevi odstranila ter jih odpeljala širom po Jugoslaviji.

Pred leti so se ponovno lotili izvajanja projekta za gradnjo vodovoda, ki ga bo

uporabljalo okrog 1.600 prebivalcev naselij, vasi in zaselkov na Gori in bo služil tudi za oskrbo približno 700 glav goveje živine. Ko bo na voljo dovolj vode, načrtujejo podjetja in obrtne delavnice na Gori 220 novih delovnih mest.

Gradnja vodovoda poteka po posameznih fazah, kolikor pač dovoljujejo sredstva. Le-ta zbirajo iz občinskih virov, pa tudi iz prispevkov slovenske vlade. Ob letošnjem občinskem prazniku so izročili v uporabo tisti del vodovodnega omrežja, ki bo oskrboval z vodo okrog 600 prebivalcev zaselkov na območju Otlice ter na Predmeji in njeni okolici. Zgrajene so črpalke, ki jih poganjajo agregati. Glavno črpališče je v kraju Skuk nad Lokavcem, ki z vodo polni omrežje do Otlice, od tam pa se vodovod nadaljuje do vodohrama na Predjami, ki je vir preskrbe za tisto območje. V sušnih obdobjih, ki so na Zgornjem Vipavskem pogosta, vode na omenjena območja ne bo potrebno več dovažati s cisternami iz Ajdovščine.

Naložbe v gradnjo vodovoda na Goro so doslej znašale že okrog 220 milijonov tolarjev. Od tega zneska je občina Ajdovščina prispevala 126 milijonov, pomoč države pa je znašala 54 milijonov tolarjev. Gradnjo vodovoda na Goro spričo pomembnosti, težavnosti in zapletenosti del imenujejo "projekt stoletja", ki ga bodo v celoti uresničili čez približno 8 let. Ob letošnjem praznovanju občinskega praznika sta predsednik Občinskega sveta Nikolaj Ličen in župan Ajdovščine Kazimir Bavec poudarila, da bo občina zahtevala od slovenske vlade večje prispevke za gradnjo vodovoda na Gori, le-ta pa naj bi bil uvrščen tudi med prednostne naloge države.

M. DROBEŽ

MANJ OSIPA PRI ŠTUDIJU

V SLOVENIJI NA UNIVERZAH OKOLI 50 TISOČ ŠTUDENTOV

Na univerzah v Ljubljani in Mariboru ter na drugih visokošolskih zavodih, ki delujejo v Kranju, Kopru, Novi Gorici in drugod, še narašča število študentov. V tem šolskem letu jih študira okoli 50.000, kar je približno toliko kot v Belgiji ali na Nizozemskem. Gre za občuten porast, če upoštevamo, da je bilo v šolskem letu 1981/82 na razne fakultete v Ljubljani in Mariboru in v šole visokošolskega statusa vpisanih 26.207 rednih in izrednih študentov.

Če je verjeti uradnim statistikam, se zmanjšuje tudi osip študentov, t.j. število tistih, ki iz različnih razlogov opustijo študij. V šolskem letu 1981/82 je osip znašal 50%, kar pomeni, da se iz prvega letnika v drugi letnik ni vpisala kar polovica študentov. Stanje se je začelo zboljševati po "vojnem letu" 1991/92. Od šolskega leta 1991/92 pa se deleži študentov, ki se jim je uspelo vpisati v 2. letnik, vrstijo takole: 55,97; 57,46; 58,36; 58,43 in 67,90% v letošnjem šolskem letu. Pri rednih študentih so ti deleži še višji: lani 67,22, v letošnjem letu pa že 70,12%. Če povzamemo našete podatke, ti kažejo, da se je število študirajočih od šolskega leta 1981/82 dalje skoraj podvojilo, uspešnost študija pa se je kljub temu povečala skoraj za polovico.

Seveda pa so študenti zaskrbljeni, če bodo po zaključku šolanja lahko dobili zaposlitev. Spričo visoke brezposelnosti je to zlasti za nekatere poklice ali usmeritve čedalje težje. Kaže, da imajo največje možnosti za zaposlitev diplomirani pravniki, diplomirani ekonomisti ter diplomiranci s področja računalništva, medtem ko je diplomiranih časnikarjev v Sloveniji že občutno preveč. Menda bi že sedanje število zadoščalo za potrebe javnih glasil in drugih sredstev javnega obveščanja do leta 2050.

M.

OBČNI ZBOR ZADRUŽNE KREDITNE BANKE V SOVODNJAH

Tudi v Sovodnjah ob Soči so podali obračun delovanja domače Zadružne kreditne banke, bivše hranilnice in posojilnice, ki bo prihodnje leto praznovala 90-letnico obstoja. Redni letni občni zbor je bil v sredo, 30. aprila, v dvorani Kulturnega doma.

Poročila in posegi z razpravami so odražali gospodarske težave, s katerimi se spopadajo tudi banke v sedanjem trenutku. Ob zakoniti prisotnosti članov je predsednik Miro Hmeljak prebral obširno poročilo o splošnem stanju in delovanju banke v letu 1996. Pri analizi splošnega gospodarskega stanja je podčrtal dejstvo, kako razni dejavniki - npr. padanje inflacije do skoraj 3% in z njo povezano nižanje eskontne mere, konkurenca drugih bank itd. - negativno vplivajo na bančno poslovanje. Sovodnjska banka je občutila tudi posledice problemov, ki so pustili vidno sled pri naših ljudeh zaradi komisarke uprave Kmečke banke z vstopom novega partnerja in pozneje zaradi poloma TKB. Kljub tem težavam je sovodnjska banka še kar dobro uspevala in dosegla rezultate, ki so "v skladu s predvidevanji in s trendom prejšnjih let."

Da bi utrdila vezi s člani, je lani organizirala kulturno-poučni izlet na Brione; ta je zelo uspel. S finančnimi prispevki je skušala pomagati vsem krajevnim ustanovam, ki delujejo v splošno korist. Zaradi omejenega števila uslužbenecv bi banka ne mogla opravljati vseh zahtevnih dejavnosti, zato se opira na Deželno federacijo zadružnih kreditnih bank (19 po številu), ki nudi s svojim osebjem in centrom za obdelavo podatkov nujno potrebno ustrezno pomoč.

Iz bilance za poslovno leto 1996 so povzeti ti rezultati: čisti poslovni dobiček znaša 677.953.697 lir; od tega so 661.852.114 lir vključili v zakonito rezervno; v sklad za razvoj zadružništva 6.101.583; v sklad za dobrodelne in vzajemnostne namene 10 milijon

nov lir. Z omenjenim dobičkom se je bančno premoženje povečalo na 5.669 milijonov. Lani zaupane vloge znašajo 38.748 milijonov lir, njihov letni porast je le 4,53%; posojila pa znašajo 17.500 milijonov lir, kar predstavlja 45,16% zbranih sredstev.

Po poročilu predsednika je ravnatelj Savo Ušaj podal z vsemi podatki natančno bilanco poslovne dobe 1996. Sledilo je poročilo predsednika Nadzornega odbora dr. Štefana Bukovca, ki je zagotovil, da je celotno poslovanje upraviteljev in vodstva banke potekalo v skladu z zakonitimi in statutarnimi določbami. Po odobrenih poročilih je spregovoril tudi predsednik Deželne zveze kreditnih bank dr. Del Negro, ki je poudaril pomen in vlogo zadružnih bank, ki morajo spremljati spremembe v gospodarstvu in pomagati prebivalcem na vseh nivojih; kljub gospodarski krizi bi morali biti optimisti, saj zadružne banke postajajo v Evropi pomembna realnost. Del Negro je načel tudi vprašanje združevanja bank. Več članov je izrazilo svoja bolj ali manj pozitivna mnenja o tem problemu, npr. tudi o morebitni združitvi z bankama v Doberdolu in na Opčinah. Združevanje z večjimi bankami bi bilo, po mnenju nekaterih, za nas nevarno. Med precej živahnim razpravo je bil tudi govor o možnem odprtju okenca pri Pevmskem mostu; predlagano je bilo tudi odprtje okenca na področju Zdravščin in Zagraja, saj se je odprtje podružnice v Standrežu izkazalo uspešno. Govor je bil tudi o gradnji novega bančnega sedeža zaradi prostorske stiske ob Kulturnem domu. Predsednik Hmeljak je povedal, da je to velika želja upraviteljev banke, toda gradnja bi za sedaj pomenila zanjo preveliko breme (okrog 2 milijardi lir), česar banka ne zmore. Glavna skrb banke je povečati število članov (sedaj jih je točno 300). Prisotni člani so lahko ugotovili, da kljub vsem splošnim gospodarskim težavam sovodnjska banka uspešno deluje. EPD

SREČANJE TRGOVCEV SDGZ

NA ODPRTE PROBLEME ODGOVORIMO POZITIVNO

DAVORIN DEVETAK

Pred kratkim so se sestali odborniki sekcije trgovine na drobno pri Slovenskem deželni gospodarskem združenju v Trstu. Za svoje redno zasedanje so tokrat izbrali sedež SDGZ v obrtni coni v Dolini. Ustavili so se najprej v hali podjetja Parovel, kjer sta jim Zoran in Euro Parovel prikazala lastno vinsko proizvodnjo in distribucijsko dejavnost, ki je posebno zanimiva jestvinčarje.

Na sestanku je predsednik sekcije Ervin Mezgec povzel glavne dejavnosti in sindikalne problematike na področju trgovine. Kot predstavnik SDGZ v odboru trgovinskih združenj za Trieste City Club je informiral o pripravah nove izdaje te promocijske pobude. Seje se je udeležil tudi predsednik Združenja Marino Pečenik, ki je izpostavil nekatere teme splošnega interesa. Omenil je srečanje s slovenskimi kandidati za tržaške občinske volitve, ki jim je Združenje predložilo žive probleme trgovine tako v centru mesta kot tudi v predmestju in na Opčinah. Poročal je o stikih s Slovenskim gospodarskim združenjem Gorica za okrepitev enotnega nastopanja in s Slovensko gospodarsko zvezo iz Koroške za izdelavo skupnih predlogov za podporo Slovenije v prid manjšinskih gospodarstev.

Na sestanku se je nato obravnavala uvedba poskusnega obratovalnega časa za trgovske in gostinske obrate v tržaški občini. Ta možnost velja zaenkrat le tu, ker je bil Trst proglašeno turistično mesto. Sicer se da to uvesti tudi v občinah, kjer je dovolj turističnega priliva, razni predlogi za novi deželni zakon o obratovalnem času trgovin pa predvidevajo sprostitev o tem tudi za ostale občine.

Izkušnje tržaških obratov zaenkrat kažejo, da je gola možnost razširitve delovnega časa obratov brez drugih spremljajočih posegov (sprejemne strukture, povezave, parkirišča ipd.) očitno premalo za razširitev delokroga in porast kupcev. Odprtja ob ponedeljkih popoldne, ob urah kosila ali zvečer, lahko predstavljajo dodatno možnost za določene vrste obratov ali mestna območja, za trgovski center Il Giulia, veleblagovnice ipd. Pri večini trgovin pa, zlasti malih, to predstavlja le zanemarljivo in negotovo prednost ob že vnaprej danem večjem naporu.

Glavno dejstvo, na katero je opozoril tajnik sekcije Egon Meden, pa je problem denarja in premajhne kupne moči kupcev, ki prihajajo iz bližnjih in daljnih držav Vzhodne Evrope. Po prejšnjih zgodovinskih krizah 80-ih let je začel promet nevdržno padati od leta 1994, kar lahko izpričuje Meden iz opazovalnice lastne trgovine oblačil v Terezijanski četrti in kot predstavnik SDGZ v izvršnem odboru Confagi za jamstvo posojil, kjer je beležiti mnogo znakov te negativne težnje.

Ostali odborniki so vsak za svojo dejavnost in krajevno področje potrdili, da je možnost razširjenega obratovalnega časa zaenkrat zanje nezanimiva. Predsednik Mezgec je vsekakor pozval prisotne in druge naše trgovce, naj javijo morebitne posebne zahteve, da jih lahko SDGZ posreduje pristojnim upravam.

Med možnimi pobudami, ki so namenjene učinkovitejšemu sprejemanju kupcev, je kampanja Trieste City Club, ki se pripravlja tudi za letošnjo sezono. Organizacijo in samo vsebino (nagrade in ostale promocije) bo treba še izboljšati in prilagoditi glede na pomnjkljivosti prve izdaje. Pa vendar, čeprav je prišlo do te prepozno (bilo bi jo treba izvesti, ko so bili še kupci in je bilo več denarja na razpolago), je bilo soglasno mnenje vseh, da je treba na tem vztrajati. Edini odgovor proti krizi je namreč lahko le prepozitiven in dejaven.

Ob koncu seje je spregovoril še podpredsednik Zadruga Primorski dnevnik Sergij Lipovec, ki je prikazal vse podrobnosti o zamisli zadruga kot zaenkrat edino razpoložljivem sredstvu na poti sanacije in trajne ohranitve manjšinskega dnevnika. Prisotni so temu pritrili in se obvezali, da bodo osebno in med kolegi kar se da prispevali za čim večjo vključitev slovenskih podjetij v Zadrugo.

DALJE

NEPROFITNE ORGANIZACIJE PRED REFORMO (1)

DAMJAN HLEDE

Izraz neprofitne organizacije ali ustanove (v italijanščini na kratko *Non profit*) ni pravno tehnične narave. Uveljavil se je s časom v vsakdanji praksi z vedno večjo vlogo, ki so jo v današnji družbi dosegle razne oblike družbenega dela in ustvarjanja, ki imajo skupno značilnost v nedobičkonosnem cilju svoje dejavnosti. Civilnopravno spadajo v to kategorijo razne oblike družbene organiziranosti, npr. združenja, fundacije, nekatere zadruga, nevladne organizacije, združenja prostovoljcev itd. Njihova prisotnost v naši družbi se je doslej uveljavila predvsem na socialno-karitativnem, vzgojnem, kulturnem in športnem področju.

Čeprav je v Italiji v tem t.i. tretjem sektorju zaposlenih že toliko ljudi kot na bančnem in zavarovalniškem področju skupaj (1,8% delovne sile na državni ravni), je v primerjavi z drugimi industrializiranimi državami, v katerih je v neprofitnih organizacijah zaposlene od 4 do 7% delovne sile, to še veliko premalo. Vzrok tega, da v Italiji ta sektor še ni uresničil vseh svojih zmoglosti in torej še ni odigral tiste družbene vloge kot npr. v ZDA (ali v Nemčiji in Franciji), obstaja v dejstvu, da pri nas ni bil še deležen neke sistematične in strukturalne davčno-olajševalne in spodbujevalne državne ureditve. Zgornji statistični podatki pa so sami na sebi že zelo zgovorni. Na podlagi teh pravijo strokovnjaki, da bi se v Italiji brezposelnost zmanjšala za 50%, ko bi razmah neprofitnih organizacij, v razmerju z notranjim bruto-

produktom (Pil), dosegel isto mero kot v ZDA.

Problem je v tem, da se italijanski sistem s težavo prilagaja tovrstnim družbeno-gospodarskim strukturalnim novostim. V naši tradiciji je vedno prevladovalo prepričanje, da pripada proizvodnja dobrin in uslug samo dvema subjektoma: državi in podjetju; torej ali subjektu, ki teži po izrazito splošnem, ali subjektu, ki teži po izrazito partikularnem interesu. Preveč malomarno so bile upoštevane srednje oblike, morda v nezaupanju, da lahko tudi zasebniki težijo po uresničevanju splošnega interesa.

Res je, da z razliko od ZDA, kjer so na splošno podjetja po dimenziji večja in po strukturi močnejša, temelji v Italiji gospodarska proizvodnja na malih in srednjih podjetjih. V Italiji bi zato močne finančne spodbude in olajšave tretjemu sektorju lahko res privedle do skrivljenja svobodne konkurence na škodo teh srednje-malih podjetij. Toda strah je pretiran, saj bi zadoščala racionalna diferenciacija področij, da bi se izognili tej nevarnosti.

Na pravnem področju je bilo v zadnjih letih že precej poskusov reforme tretjega sektorja. Zaradi prekratkih zakonodajnih obdobij in morda zaradi premajhne resnične politične volje pa niso nikdar prišli do cilja. Sedaj pa bo do novosti skoraj gotovo prišlo. Zakon št. 662 z dne 23. decembra 1996, povezan s finančnim manevrom za leto 1997, vsebuje namreč pooblastilo vladi, naj do 30. septembra letos preuredi področje neprofitnih organizacij.

SREČANJE Z VINOGRADNIKOM

Gostinska sekcija Slovenskega gospodarskega združenja Gorica ponovno prireja po dveh letih tradicionalna Srečanja z vinogradnikom, ki so vedno žela veliko uspeha in budila zanimanje. Potekala bodo ob ponedeljkih popoldne, od 5. maja do 2. junija.

Prvi obisk, 5. maja, je bil pri kraških proizvajalcih Benjaminu Zidariču (novi predsednik Konzorcija vin Kras) in pri Eddyju Kantetu; junij posesti sta v Praprotnu pri Na-brežini. Naslednji ponedeljek, 12. maja, je predviden obisk kmetijskega posestva Valterja Mlečnika v Bukovici, ki velja za enega izmed najboljših vinogradnikov v Sloveniji. 19. maja bo srečanje z mladima vinogradnikoma Matjažem Terčičem in Frankom Terpinom iz Števerjana. V ponedeljek, 26. maja, bo obisk kmetijskega posestva v krminski

občini, 2. junija pa obisk posestva "La Castellada" bratov Bensa z Oslavja, ki bo sklenil cikel srečanj.

Zanimiva pobuda bo dala torej možnost vpogleda v naj-novejšo proizvodnjo res izbranih slovenskih vinogradnikov z vseh strani Primorske. Vsi slovenski gostinci so vabljeni na srečanja. Po nedavnem potovanju SDGZ v Kalifornijo in slovito Napa Valley bo to tako za gostince kot za druge, poslovno in drugače zainteresirane, spet priložnost za koristno soočanje.

Gostinci z Goriškega se bodo vsakič dobili ob 15. uri pred hotelom Nanut v Gorici (informacije dobite na sedežu, tel. št. 0481-537386). Tržaški gostinci pa naj kličejo organizacijsko tajništvo SDGZ v Trstu (tel. 040-362949), da se domenijo za skupni odhod.

ZDRAVJE NAŠIH OTROK

JELENA STEFANČIČ

dojenčke je dovolj 1 čajna žlička čaja; otrokom dajte največ eno skodelico čaja;

- kontroindikacije: jih ni.

NAVADNI REPINEC (*Arcium lappa*):

- uporabni deli: korenine;

- delovanje: pospešuje izločanje žolča in seča, čisti Li. otekla jetra, hrani kožo, spodbuja potenje med vročino;

- indikacije: je najpomembnejše zdravilo za večino kožnih težav, t.j. za ekceme, akne in ture. Lahko "popravi" poškodovano kožo po noricah

in koži pomaga tudi na splošno, saj pospešuje izločanje žolča iz jeter; tako pomaga tudi pri prebavi in čiščenju oteklih jeter. Kot diuretik pospešuje nastajanje in izločanje seča in s tem krepi spodnji del trebuha;

- odmerjanje: potrebujete precej velik odmerek. Prevretek pripravite iz približno četrte čajne žličke zdrobljene korenine. Dojenčkom, mlajšim od 18 mesecev, dajte pol tega odmerka, otrokom, starejšim od 5 let, pa dvojen odmerek;

- kontraindikacije: jih ni.

Če ima otrok težave s spanjem ali je na splošno preveč vznemirljen, ga poskusite pomiriti najprej z rimsko kamilico. Ker pomirja tudi krče, jo lahko uporabimo pri koliki; dojenčkom pomaga pri rasti zob, čeprav je za to učinkovitejša KAMILICA (*Matricaria chamomilla*);

- odmerjanje: pripravite čaj blede slamnate barve in ga po želji osladite z medom. Za

ŠAH

BEDNARIK
IN BAJC ZA
ZAMEJSKI
NASLOV

TRST - V soboto, 3. t.m., se je v Gregorčičevi dvorani začelo 12. zamejsko šahovsko prvenstvo, veljavno za 8. memorial Zlatka Jelinčiča.

FOTO KROMA

Odigranih je bilo prvih pet kol, prvenstvo pa se bo končalo v soboto ob 15. uri v isti tržaški dvorani. Tekmovanja se udeležujejo najboljši zamejski šahisti, s 23-letnim goriškim mojstrskim kandidatom Janom Bednarikom in mojstrom Pinom Lakovičem na čelu. Za naslov zamejskega prvaka se bo z Bednarikom potegoval Drago Bajc (na sliki v ozadju med izenačenim dvobojem z Bednarikom). Sobotni izidi so torej potrdili napovedi, saj se Bajc venomer vključuje v boj za prvo mesto. Tako Bednarik kot Bajc sta premagala vse svoje nasprotnike, v medsebojnem obračunu pa remizirala. Nasploh je prvenstvo na dovolj visoki tehnični ravni, saj nastopajo šahisti, ki že vrsto let uspešno branijo barve raznih šahovskih klubov in se z dobrimi rezultati borijo tudi na vsedrjavni ravni, v sam vrh katerega denimo že prek 30 let sodi mojster Pino Lakovič. In prav z njim se bo moral še soočiti Bajc. V soboto bosta na sporedu še zadnji dve koli, takoj po koncu partij pa bosta uradna razglasitev prvaka in nagajevanje. Poleg treh omenjenih šahistov so se prvenstva udeležili še Prašelj, Franko, Benedetič, Jelinčič in Rudež. Od teh je še zlasti prijetno presenetil dr. Filibert Benedetič, ki je z mestom za vodečo dvojico Bednarik-Bajc že zaključil svoj turnir.

- ERIK DOLHAR

NAMIZNI TENIS

BORU 2 DEŽELNA
NASLOVA, KRASU
PA CELA VRSTA

ZGONIK - 1., 3. in 4. t.m. je ŠK Kras organiziral deželno prvenstvo, na katerem so se domači pingpongaši odlično odrezali. Mladi Krasa Telital so najprej osvojili 7 naslovov (K. Milič, D. Bresciani, M. Tretjak in U. Fabiani, ter dvojice Uroš Fabiani - Boštjan Milič, Katja in Vanja Milič ter Nataša Doglia in Sara Sardo), medtem ko je tržaški Bor osvojil dva s Crismancichevo in Carljevo. Med igralci 3. in 4. kategorije je Kras dosegel še tri naslove z Nino Milič, Andreom Bertolottijem in Biserko Simoneta.

AMATERSKI NOGOMET

DOBERDOBCEI NAPREDOVALI,
ŠTANDREŽCI IN SOVODENJCI IZPADLI

Mladost bo igrala v 2. amaterski ligi, Juventina v promocijski, Sovodnje pa v prvi.

Doberdob tokrat ni bil slovenskih fantov grob. Čeprav v prvem polčasu zadnje tekme 3. AL proti Vermeiglianu ni kazalo najbolje. Gostje iz Romjana so namreč povedli, tako da so jih morali domačini Mladosti ves čas zasledovati. Morda je Doberdobce prav "hladna prha" gola gostov "streznila", tako da so bili prisiljeni strniti svoje vrste, pritisniti na plin in njihov trud je bil na koncu poplačan: po izenačenju je bilo treba počakati skoraj do konca tekme, da so domačini povedli. Improvizirana godba na pihalu je na tribunah lahko končno dala duška svojem veselju (na sliki: igralci se veselijo z navijači), ki se je na goriškem Krasu nadaljevalo pozno v noč. Upravičeno, saj je doberdobska Mladost po dolgih letih zasledovanja končno dosegla svoj zgodovinski uspeh: napredovanje v 2. amatersko ligo!

Naša najboljša enajsterica, štandreška Juventina Radenska pa se mora sprijazniti z dejstvom, da je izgubila status "diamantne špice" zamejskega nogometa. Belo-rdeči so namreč kljub zmagi na zadnjem gostovanju v Ogleju pristali na končnem predzadnjem mestu elite lige in tako izpadli v nižjo, promocijsko ligo. V tem prvenstvu bodo v prihodnji sezoni v družbi kar dveh naših postav: bazovske

FOTO BUMBACA

Zarje in proseškega Primorja Adriaker, ki sta se v zadnjem kolu spoprijeli v kraškem derbiju, izid katerega pa enkrat toliko ni imel posebnega pomena, saj sta obe enajsterici zaključili prvenstvo na zlati sredini lestvice. Za kroniko naj povemo, da se je v tem, vedno prestižnem derbiju, izkazala domača Zarja, ki je s tesnim 3-2 premagala Prosečane. Dva gola sta padla iz 11-metrovke, nobenega od petih pa ni dal kak slovenski igralec, kar bi moralo biti tudi dokaj pomenljivo... V isti promocijski ligi je bila zadnja zmaga Sovodenj Zadrudne kreditne banke zaman, saj so Sovodnjci, čeprav z le dvema točkama manj kot Prosečani, žal izpadli v ligo nižje. V tej, 1. amaterski ligi, je kriška Vesna zaključila letošnje prvenstvene napore z minimalnim porazom v Čedadu, in tako pristala na končnem 7. mestu na lestvici, kar ni ravno slabo. V dveh najnižjih amaterskih ligah, drugi in tretji, so končne odločitve padle že pred tednom dni: do edine

novosti prihaja iz Repna, kjer je Kras nazadoval iz druge v 3. amatersko ligo.

Za končni komentar k letošnji sezoni v raznih amaterskih ligah, v katerih so nastopale naše enajsterice, bi nekoliko polemično lahko spet prišli do spoznanja, da zamejska društva trmasto vztrajajo pri negovanju svojega "vrtička", ne da bi "pokukala" v sosedovega. Če je do združevanja moči končno prišlo na mladinskem področju, kjer so bili rezultati domala takoj vidni, pa tega ne moremo trditi za članske postave. Tako bomo v prihodnjem prvenstvu imeli kar tri ekipe v isti, promocijski ligi, dve v 1. amaterski ligi, da ne govorimo o pravi gneči zamejskih ekip v dveh najnižjih amaterskih ligah. Ali ni to pravi nesmisel, še zlasti spričo dejstva, da so društva prisiljena segati po predstavnikih večinskega naroda, ker kvalitetenih domačih igralcev ni dovolj?

ED

ODBOJKA

OLYMPIA CDR
KONČALA NA 2. MESTU

Val proslavil napredovanje ... s porazom. Dekleta Koimpexa nudila soliden odpor vodilnim. Uspešni obe goriški ženski šesterki. Soča Sobema končno do točk.

K sreči, da so si fantje Vala Imse Kmečke banke že predčasno zagotovili zgodovinsko napredovanje v B1 ligo, kajti na zadnji domači tekmi v Gorici jih je popolnoma presenetila gostujoča Riviera, ki je po petih setih odnesla domov točki. Poraz pred domačimi navijači pa ni skalil veselja Valovcev (na sliki navijači), ki so po dolgih letih zasledovanja dosegli najvišji uspeh štandreškega društva. V isti ligi so Slogaši Koimpexa nudili enakovreden odpor na gostovanju v Chioggi le v prvih dveh nizih, nakar so popustili na celi črti. V ženski konkurenci B2 lige je združena ekipa Koimpexa nudila soliden odpor na gostovanju pri vodilnem Shiu, vendar je morala na koncu položiti orožje. Vedno solidna Breda Čok nam je po tekmi povedala: "Zaigrane smo precej dobro, čeprav ne odlično, ker smo po prvem setu popolnoma popustile, predvsem v sprejemu in na servisu, ki je bilo naše glavno orožje v prvem setu, v katerem smo popolnoma nadigrane nasprotnikovo ekipo; o tej moram povedati, da je zelo dobra, saj je tudi prva na lestvici."

Kakšno pa je sedaj vaše stanje na lestvici oz.

FOTO BUMBACA

kolikšne možnosti imate za obstanek v ligi?

"Naše stanje ni ravno najboljšo. Naša dva neposredna tekmeča za play-out sta namreč dve točki za nami, kar pomeni, da moramo mi nujno zmagati vsaj eno od dveh preostalih tekem. Najbolje bi seveda bilo, ko bi zmagale obe tekmi."

V moški C1 ligi je Soča Sobema po dolgi seriji porazov končno prišla do novih točk, tokrat na gostovanju v kraju Ponte delle Alpi. Po gladki zmagi so Sočani dosegli prav svoje zadnje nasprotnike na predzadnjem mestu na lestvici. V ženskem delu tega prvenstva beležimo popoln uspeh goriških šesterk. Dekleta Olympie Kmečke banke K2

Sport so šele po petih setih osvojile dvajseto točko na lestvici v Torriani, Valovke La Goriziane Zadrudne kreditne banke pa še bolj gladko zmago v Martignaccu.

V moški C2 ligi so igralci Olympie CDR z domačo zmago proti Torriani osvojili končno drugo mesto na lestvici, tako da so še v ožjem izboru ekip, ki bi lahko igrale v višji ligi, ko bi se katera šesterka odpovedala previsokim stroškom višjih prvenstev. Terpinovim in ostalim se je žal že med tednom izmuznil tudi deželni pokal, finale katerega so tokrat dobro organizirali prav pri goriški Olympii. Bajc, da je minimalnemu porazu z Rojalesem botrovalo tudi izredno slabo sojenje, ki je modrobele oškodovale v ključnih trenutkih tekme. V Vidmu je zmagal tudi Bor Fortrade, usoda katerega pa je odvisna od ostalih deželnih moštev, ki nastopajo v državnih ligah. 6. mesto bi lahko zadostovalo za uvrstitev v bodočo enotno C ligo. V ženskem prvenstvu C2 je Sokol izgubil šele po 5 setih in tako z 10 točkami sklenil prvenstvo na predzadnjem mestu. D-ligaši Espoga so po domači zmagi nad Rozzalom vse bližji obstanku v ligi, medtem ko so Slogašice po tesnem porazu v Fiumicellu spet v nevarnih vodah D lige.

V MLADINSKIH PRVENSTVIH ZMAGA VALA MTI

Na prvem finalu goriškega pokrajinskega prvenstva za naraščajnice je Val MTI z 2-1 premagal Villesse.

KOŠARKA

JADRAN: ŠE JE ČAS!

Dom v polnem teku za napredovanje

Naša združena ekipa je v soboto pred peščico gledalcev (zakaj ekipe ne spodbujamo, ko je tega najbolj potrebna?, op.ur.) vendar pokazala domači tekmi play-outa B lige kljub sramotno slabemu sojenju, čeprav s težavo, premagala gostujočo peterko Argente. Takoj po končnem pisku je Jadranov športni direktor, prava legenda zamejske košarke Marko Ban, tako komentiral doseženo zmago: "Zmagali smo, čeprav z velikimi mukami. Zdelo se mi je, da bi lahko tega nasprotnika bolj suvereno premagali, čeprav so bili oni bolj izkušeni, v kolikor imajo v svojih vrstah playmakerja Procaccinija, ki je igral pri tržaškem prvotligu in je tudi tokrat zelo pametno vodil svojo ekipo predvsem v ključnih trenutkih in nam na koncu z metom za tri točke vliel celo malo straha, saj je le sedem sekund pred koncem približal svojo ekipo na sami dve točki. Od naših fantov bi tokrat še zlasti pohvalil odličnega Lucia Tommasinija, ki je bil skoraj nezgrešljiv v napadu, medtem ko recimo, da so vsi ostali igrali na zadovoljivih 70%."

Mislili smo, da gre Jadranovcem samo za prestiž oz. za dober vtis, ki ga želijo ob koncu prvenstva pustiti pri zvesti publiku, a smo se zmotili. Zakaj? Poglejmo, kaj nam je še povedal "Baffo": "Prejeli smo lepo novico, da je Collegno v gosteh premagal Valdarno, tako da se Jadran reši izpada, če v soboto v zadnjem kolu zmagamo v Collegnu in Argenta izgubi s prvouvrščeno peterko Scame iz Bergama, kar je zelo možno.

Seveda je zadeva precej komplicirana in smo žal odvisni od drugih, v Collegnu pa bomo vsekakor napeli vse sile, da bomo zmagali."

Se pravi, da obstaja še kanček upanja...

"Upanje še obstaja, trenutno bi rekel, da je to upanje tudi zelo realno. Seveda bo treba zmagati na tem težkem in dolgem gostovanju (600 km od Trsta). Upam le, da bodo fantje mentalno pripravljene na tak boj!"

V D ligi je goriški Dom Agost Rob Roy v dolinski telovadnici s težavo premagal trdoživo Chiarbolo in s tem tri kola pred koncem prvenstva potrdil vodstvo na začasnih lestvicah. Drugouvrščeni Santos, ki za Domovci zaostaja za sami dve točki, mora sicer odigrati še zaostalo tekmo, Goričani pa bi bili lahko v najslabšem primeru drugi. Trener Semolič pravi, da jih težka preizkušnja čaka že v soboto, ko bodo gostovali v Gradežu. Tu je z dobro skupinsko igro uspešno zmagati tretjevrščnemu Boru Radenska. V tem kolu bi Domu lahko napravili veliko uslugo Kontovelci, ki so se povsem enakovredno borili na parketu Santosa in celo večji del tekme rahlo vodili. Nekaj malenkostnih napak tik pred iztekem srečanja pa je botrovalo k tesnemu porazu peterke Klavdija Starca. Tekma Cicibona Pref. Marsich - Largo Isonzo je bila preložena na kasnejši datum.

V promocijski ligi je Breg trenerja Denisa Salvija končno slavil zmago. Med domačimi zidovi so Dolinčani po kar dveh podaljških strli odpor peterke Virtus Basket.

AVTOMOBILIZEM

ZENIČ
ZMAGAL NA
HUNGARORINGU

BUDIMPEŠTA - Repenski dirkač Albert Zenič, ki od letos dirka z Oplom Astro v razredu N2000 za AMK Olimpija iz Ljubljane, je v soboto na 2. dirki za srednjeevropsko prvenstvo osvojil 1. mesto v kategoriji N do 2000 ccm, na absolutni lestvici pa je med 22 avtomobili zasedel zelo dobro 4. mesto. Zamejski avtomobilist je napadal skozi celo

dirko in na koncu nadoknadil toliko mest, da je bil najhitrejši v svoji kategoriji. Že ta konec tedna bo v avstrijskem Zeltweju 3. preizkušnja za srednjeevropsko prvenstvo, ki bo veljala tudi za državno prvenstvo Slovenije, v katerem Zenič nastopa s precejšnjimi ambicijami. Teden dni kasneje bo druga dirka za DP na Grobniku pri Opatiji.

LOKOSTRELSTVO

GRANZOTTO (ZARJA) NA DP?

PALMANOVA - Lokostrel bazovske Zarje Moreno Granzotto je zmagal med člani na 3. trofeji Le Mura v poljskem lokostrelstvu s 24 tarčami. Granzotto je bil med tekmovalci iz treh Benečij in Slovenije najboljši tako v lovskem kot v poljskem krogu. Rezultat mu verjetno že omogoča nastop na državnem prvenstvu v začetku julija v Cortini, kljub temu pa bo ta rezultat skušal še izboljšati v nedeljo v Castelfrancu Venetu. V Palmanovi je nastopil tudi drugi Zarjan Bogdan Stopar, ki je v konkurenci 30 tekmovalcev zasedel zelo dobro 7. mesto, medtem ko je bil Marko Turk (Ascat Trst) 3.

Tudi s podpisom

na obrazcih

101 in 201

davčne prijavnice

lahko nameniš

OSEM PROMILE

KATOLIŠKI CERKVI

Če si upokojenec ali odvisni delavec, brez drugih dohodkov oz. brez

pravice do morebitnih odbitkov, ki se za davčno prijavo poslužuješ

le obrazca 201 ali 101, ne pozabi položiti svojega podpisa v okence

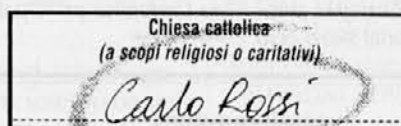
“Chiesa Cattolica”. Podpiši se samo v omenjenem okencu, sicer izničiš

svojo izbiro. Nato izpolni obrazec z osebniimi podatki, z davčno številko

CENTRO SERVIZI IMPOSTE DIRETTE DI:	CONTRIBUENTI CON DOMICILIO FISCALE IN COMUNI DELLA REGIONE:
00100 Roma	Lazio
20100 Milano	Lombardia (solo comuni prov. Milano)
70100 Bari	Puglia - Basilicata
65100 Pescara	Abruzzo - Marche - Molise
30100 Venezia	Veneto - Friuli Venezia Giulia
40100 Bologna	Emilia Romagna
16100 Genova	Liguria
90100 Palermo	Sicilia
84100 Salerno	Campania - Calabria
10100 Torino	Piemonte - Valle d'Aosta
88100 Trento	Trentino Alto Adige
09100 Cagliari	Sardegna

(Codice Fiscale), se spodaj podpiši in tako izpolnjeni obrazec spravi v navadno belo pisemsko kuverto. Od 1. maja do 30. junija lahko prijavo

izročiš na občini, kjer imaš bivališče, ali pa jo pošlješ po pošti z običajno pisemsko znamko pristojnemu davčnemu službenemu centru

(glej priloženi naslovnik. Če si davčni obvezenec iz Furlanije - Julijske krajine, pošlji na: Centro Servizi

Imposte Dirette, 30100 Venezia). Župnija ti je vsekakor na razpolago za pomoč in nadaljne informacije.

OSEM PROMILE IN DAROVI ZA VZDRŽEVANJE. Tvoja POMOČ, tvoji CERKVI

Katoliška Cerkev - C.E.I. Italijanska škofovska konferenca
POSPEŠEVANJE GOSPODARSKE POMOČI CERKVI